



Pašvaldības administratīvā komisija – neefektīvs risinājums administratīvā pārkāpuma procesā

Rīga 2025



Latvijas Republikas
Valsts kontrole

Revīzijas ziņojums

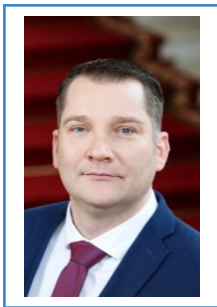
“Pašvaldības administratīvā komisija – neefektīvs risinājums administratīvā pārkāpuma procesā”

Lietderības revīzija “Vai pašvaldību administratīvās komisijas ir labs risinājums, lai nodrošinātu efektīvu administratīvā pārkāpuma procesu?”

Revīzija veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Piektā revīzijas departamenta 02.01.2024. revīzijas grafiku Nr. 2.4.1-47/2024 (ar grozījumiem 11.11.2024., 17.02.2025. un 22.04.2025.)

Vāka noformējumā izmantots attēls no tīmekļvietnes *Canva.com* (*Valentin Ghita's Images*).

Cienījamais lasītāj!



Valsts kontrole ir pabeigusi revīziju par pašvaldību administratīvo komisiju darbību. Revīzijas mērķis bija izvērtēt šo komisiju efektivitāti administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanā. Revīzija veikta laikā, kad sabiedrībā un pašā

publiskajā pārvaldē arvien biežāk tiek aktualizēta nepieciešamība pārskatīt birokrātijas apjomu un tās ietekmi uz valsts pārvaldes efektivitāti.

Revīzijas rezultāti liecina, ka pašvaldību administratīvās komisijas kā koleģiāli orgāni šobrīd vairs nesniedz būtisku pievienoto vērtību pārkāpumu lietu izskatīšanā. Komisiju darbība ir laikietilpīga, dārga un nereti balstīta uz jau iepriekš paveiktu darbu, bez būtiska koleģialitātes pienesuma. Salīdzinājumā ar vienpersonisku lēmumu pieņemšanas modeli administratīvo komisiju darbība nav nedz ātrāka, nedz garantē lēmumu augstāku kvalitāti vai lielāku sabiedrības uzticību.

Jau iepriekš – 2022. gadā – Valsts kontrole kritiski vērtēja administratīvo komisiju lietderību darbā ar nepilngadīgām personām, aicinot pārskatīt un pilnveidot bērnu izdarīto pārkāpumu izskatīšanas sistēmu.

Pēc šīs revīzijas Valsts kontrole aicina atteikties no komisiju koleģiālās formas administratīvo

pārkāpumu procesā un pāriet uz vienkāršāku un efektīvāku modeli, kurā lēmumi tiek pieņemti vienpersoniski. Tas ļaus mazināt birokrātiju un administratīvo slogu, kā arī pašvaldībām ik gadu ietaupīt līdz pat 1,12 miljoniem eiro.

Šādas izmaiņas nevar īstenot viena institūcija – nepieciešama starpinstitucionāla sadarbība, jo katra iestāde rīkojas savas kompetences ietvaros. Revīzijā sniegti ieteikumi Tieslietu ministrijai, Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijai un pašvaldībām, savukārt Ministru prezidentei izteikts aicinājums organizēt nepieciešamo pārmaiņu koordināciju.

Esmu pārliecināts, ka šī revīzija kalpos kā piemērs produktīvai starpinstitūciju sadarbībai un būs pamats konstruktīvām pārmaiņām, kas stiprinās administratīvā pārkāpuma procesa efektivitāti, veicinās racionālāku publisko resursu izmantošanu un nodrošinās lielāku sabiedrības uzticību valsts pārvaldei.

Izsakām pateicību par sadarbību pašvaldību, Tieslietu ministrijas, Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas, kā arī Iekšlietu ministrijas Informācijas centra pārstāvjiem par atsaucību un ieguldījumu revīzijas norisē.

Ar cieņu
departamenta direktors

Oskars Erdmanis

Saturs

Termini, saīsinājumi un skaidrojumi	6
Kopsavilkums	7
Secinājumi un sagaidāmie rezultāti pēc ieteikuma ieviešanas	7
Ieteikums	10
Ziņojuma struktūra	10
Jomas raksturojums	12
Komisiju vēsturiskā attīstība	12
Lietuvas Republikas un Igaunijas Republikas pieredze	13
Komisija kā viena no iestādēm, kuras amatpersonas veic administratīvā pārkāpuma procesu.....	14
Revīzijas konstatējumi un secinājumi	19
1. Cilvēkresursu vadība Komisijās nesasniedz optimālus rezultātus	19
Produktivitātes tendenču analīze starp pašvaldībām nav izmantota.....	19
Komisiju darbības pārskati nav izmantoti kā instruments cilvēkresursu plānošanā	20
Trūkst skaidrojumu, kādēļ iestādei, kas uzsākusi pārkāpuma lietu, tā jānodod Komisijai	22
2. Komisijai trūkst pārliecinoša produktivitātes pārsvara administratīvā pārkāpuma procesa nodrošināšanā salīdzinājumā ar citām uz to pilnvarotajām amatpersonām (iestādēm)	26
Komisijas ir kavējošs faktors lietu savlaicīgai izskatīšanai	26
Lēmumu pieņemšana Komisijā – septiņas reizes vairāk patērēta laika	28
Lēmumu pieņemšana Komisijā ir dārga.....	30
Lēmumu pieņemšana Komisijā negarantē lēmumu augstāku kvalitāti	31
Pie atbildības saucamās personas nevēlas uz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu ierasties klātbūtnē, tai skaitā Komisijā	32
3. Komisija kā administratīvā pārkāpuma procesa elements pašvaldībās kopumā nav mūsdienīga.....	33

4. Ir iespējami citi institucionāli risinājumi Komisijām piekritīgo administratīvā pārkāpuma lietu efektīvai izskatīšanai	39
Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes	47
1. pielikums. Pašvaldību Komisijās un Apakškomisijās iekļauto locekļu skaits 2024. gadā.....	52
2. pielikums. Revidējamā laika posmā pieņemto lēmumu skaits sadalījumā pa iestādēm.....	53
3. pielikums. Komisijas locekļu iesniegto sūdzību un atcelto lēmumu skaita sakarība	55
4. pielikums. Optimālā Komisijas locekļu skaita aprēķins	58
5. pielikums. Iestāžu kompetences sadalījums nozaru likumos Komisijas visbiežāk izskatītajās lietās	61
6. pielikums. Administratīvā pārkāpuma lietai vidēji patērēto dienu skaits (līdz lēmuma par sodu pieņemšanai) iestāžu grupās pēc normatīvā akta veida.....	65
7. pielikums. Iestāžu kompetences sadalījums pašvaldību saistošajos noteikumos Komisijas visbiežāk izskatītajās lietās	74
8. pielikums. Komisijas darba apjomam plānotās cilvēkstundas un to pārsnieguma apjoms, salīdzinot ar vienpersonisku izskatīšanas formu	78
9. pielikums. Revidentu aplēse par to, cik izmaksā komisiju locekļu darbs viena lēmuma pieņemšanai	82
10. pielikums. Revidentu aplēse par vidējām atlīdzības izmaksām vienas administratīvās pārkāpuma lietas izskatīšanai tiešās valsts pārvaldes iestādēs	85
11. pielikums. Pārsūdzētie un atceltie lēmumi iestāžu grupās	88
12. pielikums. Iespējamā Komisijai piekritīgo administratīvā pārkāpuma lietu piekritība pēc reformas	92
Atsauces.....	93

Termini, saīsinājumi un skaidrojumi

Saīsinājums/termins	Skaidrojums
Komisija	pašvaldības administratīvā komisija un tās apakškomisija
Apakškomisija	pašvaldības administratīvās komisijas apakškomisija
APAS	valsts informācijas sistēmas “Sodu reģistrs” apakšsistēma “Administratīvā pārkāpuma procesa atbalsta sistēma”
Aptauja	Latvijas pašvaldību administratīvo komisiju priekšsēdētāju aptauja “Aptauja par pašvaldību administratīvajām komisijām” un “Aptauja par pašvaldību administratīvajām komisijām un to apakškomisijām” (uzsākta 25.01.2025., slēgta 18.02.2025.).
AAL	Administratīvās atbildības likums
VSAOI	valsts sociālās apdrošināšanas obligātās iemaksas
n.	novads
vp.	valstspilsēta

Kopsavilkums

Secinājumi un sagaidāmie rezultāti pēc ieteikuma ieviešanas

Pašvaldībās izveidotais administratīvo komisiju (turpmāk – Komisiju) koleģiālais darbības modelis vēsturiski ir kalpojis sabiedrību audzinošiem mērķiem, taču revīzijā secināts, ka tas kļuvis neefektīvs un neatbilst labas pārvaldības prasībām. Līdz ar to Valsts kontrole iesaka pašvaldībās atteikties no Komisiju koleģiālā darbības modeļa administratīvā pārkāpuma procesos.

Komisijas, kuras sākotnēji veidotas kā politiski motivēti koleģiāli veidojumi, laika gaitā ir zaudējušas sākotnējo politisko ietekmi. Taču pašvaldības nav izmantojušas iespēju, lai Komisijas vadītu kā uz rezultātu orientētas institūcijas, stratēģiski plānojot to darbu pašvaldības iestāžu sistēmā, paredzot tām budžetu, pamatdarbā nodarbinātu personālu un pārvaldības ietvaru. Revīzijā ir pierādīts, ka mūsdienu administratīvo tiesību sistēmā šāds koleģiāls modelis palielina izmaksas un paildzina administratīvā pārkāpuma procesa termiņus, neradot pierādāmu ieguvumu augstākai kvalitātei.

Iemesls, kāpēc Komisijā nonāk administratīvā pārkāpumu lietas, ir rodams kompetences noteikšanā gan nozaru normatīvajos aktos, gan pašvaldību saistošajos noteikumos. Taču kompetences dalīšana starp Komisiju un citām iestādēm, faktiski nav vērtēta un tādējādi ir pretēja mērķim, to izmantot tikai kā izņēmuma nevis vispārēju risinājumu, kā to paredzējusi Tieslietu ministrija.¹

2024. gadā katrā pašvaldībā darbība bija jāuzsāk pašvaldības policijai. Tas bija pareizais brīdis pašvaldībām pārvērtēt līdzšinējo lēmumu pieņemšanas procesu administratīvo pārkāpumu lietās, pārdalot lietu izskatīšanu un lēmumu pieņemšanu no Komisijas uz pašvaldības policiju. Revīzijā modelētā situācija parāda: ja pašvaldības policija pārņemtu lielu daļu Komisijai uzticēto lēmumu pieņemšanu, kopumā tās darba apjoms pieaugtu vidēji uz vienu pašvaldību par 190 stundām, turklāt tiktu saglabāta pieņemto lēmumu juridiskā kvalitāte.

Būtisku daļu no Komisiju darba veido lēmumi par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem. Lai bērnu uzvedības problēmas tiktu risinātas jēgpilni, Valsts kontrole jau 2022. gadā sniedza ieteikumu² Labklājības ministrijai sadarbībā ar Tieslietu ministriju, Iekšlietu ministriju, Vides administrācijas un reģionālās attīstības ministriju un pašvaldībām pārskatīt un pilnveidot izveidoto bērnu izdarīto administratīvo pārkāpumu izskatīšanas sistēmu, izvērtējot iespēju atteikties no administratīvās atbildības piemērošanas bērniem.

Statistika norāda, ka uzsākto administratīvā pārkāpuma procesu skaits pret nepilngadīgām personām no 2021. līdz 2024. gadam samazinājies par 21 %, ³ bet šī ieteikuma ieviešana trīs gadu garumā notiek lēni, tādējādi liedzot kopumā pilnvērtīgi uzlabot gan procesa efektivitāti, gan kvalitāti. Lai nepilngadīgo administratīvo pārkāpumu skaitu mazinātu, svarīgs ir arī izmaiņu Bērnu tiesību aizsardzības likumā izdarīšanas temps. Tādējādi tiktu nodrošināta mērķētāka, starpinstitūciju multidisciplinārā sadarbībā balstīta pieeja darbam ar bērniem, savukārt administratīvo procesu regulējošais audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu likums, kura normas

šobrīd nosaka lietu koleģiālu izskatīšanu, pēc grozījumu stāšanās spēkā pakāpeniski zaudētu aktualitāti. Šādas pārmaiņas kopumā, revidentu ieskatā, ļautu pāriet uz vienpersonisku lēmumu pieņemšanas modeli un atteikties no neefektīvā Komisiju darba. Arī 80 % pašvaldību vadītāji ir atzinuši, ka Komisija kā tāda būtu reformējama.

Revīzijā sniegts ieteikums: lai administratīvā pārkāpuma process būtu mūsdienīgs un administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšana un lēmumu pieņemšana pašvaldībās būtu efektīva, Tieslietu ministrijai un Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijai atteikties no Komisiju koleģiālā darbības modeļa regulējuma administratīvā pārkāpuma procesā.

Valsts kontrole sagaida, ka tuvākajos piecos gados, izpildot noteiktās darbības sniegtā ieteikuma ieviešanā, tiks panākts, ka visas administratīvā pārkāpuma lietas pašvaldībās tiek izskatītas un lēmumi pieņemti vienpersoniski.

Komisiju vēsturiskā attīstība veidojusies no padomju laika, kad plaša sabiedrības iesaiste valsts darbā tika uzskatīta par pašvērtību. Revīzijā ir gūta pārlicība, ka Komisiju koleģiālais darbības modelis vairs neatbilst labas pārvaldības principam, raugoties no administratīvā pārkāpuma procesa ātruma, izmaksu, kā arī administratīvā pārkāpuma lietās pieņemto lēmumu kvalitātes viedokļa. Revīzijā iegūtā informācija apliecina, ka šī vēsturiskā inerce nav tikusi sistemātiski izvērtēta pat administratīvās atbildības reformas laikā, kuras gaitā 2018. gadā tika pieņemts jauns administratīvā pārkāpuma procesa tiesiskais regulējums, bet Komisiju funkcionālā loma netika analizēta.

No vēsturiskā aspekta Komisijas bija iecerētas kā audzinošs mehānisms, kas, izmantojot koleģiālu spriešanu, disciplinē pārkāpēju un vienlaikus pauž sabiedrisko nosodījumu. Šāds mērķis 1990. gadu sākumā zaudēja aktualitāti, jo valsts pārvalde pārgāja uz profesionālu nevis masu līdzdalības pieeju. Komisijas tomēr palika normatīvajā ietvarā bez detalizēta efektivitātes izvērtējuma, kā arī pašvaldības nav pārorientējušas Komisijas par uz rezultātu vadītu institūciju, stratēģiski plānojot to darbu pašvaldības iestāžu sistēmā, paredzot tām budžetu, pamatdarbā nodarbinātu personālu un pārvaldības sistēmu. Raugoties no pārvaldības un uzraudzības aspekta, Komisiju sniegtā informācija domēm pārsvarā aprobežojas ar izskatīto lietu skaitu un pašvaldībām trūkst mehānisma, kas sasaistītu cilvēkresursu plānošanu ar produktivitāti vai kvalitātes rādītājiem. Līdz ar to pašvaldības vadības atbildība par cilvēkresursu un finanšu izlietojumu paliek neskaidra, bet uzraudzības funkcija – fragmentāra un pārsvarā reaktīva nevis proaktīva, kas ne vienmēr ir veicinājis optimālas izmaksas un pārskatāmību, kā arī samērīgu darba apjoma un Komisijas personāla plānošanu – pēc revidentu aprēķina 29 pašvaldībām kopumā būtu nepieciešams par 118 Komisijas locekļiem mazāk nekā pēc stāvokļa uz 01.01.2024., kas samazinātu revidējamā laikā patērēto un no pašvaldību budžeta apmaksājamo laiku lietu izskatīšanai par aptuveni 59,2 tūkst. stundu.

Revīzijas laikā salīdzināta Komisiju un tiešās valsts pārvaldes iestāžu darba efektivitāte. Vidēji administratīvā pārkāpuma lieta, kas izskatīta Komisijā, no administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanas līdz lēmumam tiek pabeigta 61 dienā, kamēr tiešās pārvaldes iestādēs šis laiks ir līdz 48 dienām. Savukārt vidējās atlīdzības izmaksas, lai Komisija pieņemtu vienu gala lēmumu administratīvā pārkāpuma lietā, ir 98,18 *euro*. Tas ir gandrīz septiņas reizes vairāk nekā vienpersoniski pieņemtām lēmumam tiešās valsts pārvaldes iestādē.

Revīzijā secināts, ka izvirzītais kritērijs par Komisijas darba kvalitāti neliecina par koleģialitātes priekšrocībām: pārsūdzēto un atcelto lēmumu īpatsvars Komisijās ir līdzīgs tiešās pārvaldes iestāžu rezultātiem. Arī sabiedrības iesaistes rādītāji atšķiras nebūtiski – pārkāpēja klātbūtne lietas izskatīšanā ir novērota 26 % komisiju lietu un 24 % tiešās pārvaldes iestāžu lietu. Tāpat, izlases veidā analizējot

Komisijas darbu, nav konstatēti pierādījumi, ka ir fiksētas notikušās diskusijas, paustie atšķirīgie viedokļi, pretēji balsojumi. Revīzijā aplēsts, ka balsojumi “pret” veidoja nepilnus 7 %, kas norāda uz ierobežotu koleģialitātes ietekmi uz gala rezultātu.

Revīzijā iegūtie pierādījumi kopumā ļauj secināt, ka vienpersoniska lēmumu pieņemšana pašvaldības iestādēs būtu vismaz par 15 % efektīvāka nekā koleģiālā forma, ja ņem vērā laiku, izmaksas, kvalitāti un sabiedrības vēlmi iesaistīties administratīvās pārkāpuma lietas izskatīšanā.

Lielākā daļa Komisiju lēmumu, aptuveni 78 %, attiecas uz administratīvajiem pārkāpumiem, par kuriem piemērots brīdinājums vai naudas sods⁴ līdz 50 *euro*. Revidentu ieskatā tādiem standartizētiem jautājumiem kā par piemērojamo sodu, pierādījumu pietiekamību un to, vai persona ir sodāma par izdarīto administratīvo pārkāpumu, koleģiāla diskusija nepalielina pievienoto vērtību, taču paildzina procesu un palielina izmaksas visiem procesā iesaistītajiem. Turklāt saistošo noteikumu analīze liecina, ka dalītā kompetence starp Komisijām un citām iestādēm joprojām tiek saglabāta arī nesen pieņemtajos saistošajos noteikumos. Tas apstiprina, ka nodalītas kompetences noteikšana Komisijai tiek uztverta kā pašsaprotama administratīvā pārkāpuma procesa veikšanas īstenošanai, nevis izņēmums, uz ko norādījusi Tieslietu ministrija.⁵

Arī Lietuvas un Igaunijas piemēri apstiprina pārmaiņu nepieciešamību. Lietuvā koleģiālās pašvaldību administratīvās komisijas likvidētas līdz ar Administratīvo pārkāpumu kodeksa reformu 2017. gadā, bet Igaunijā administratīvo pārkāpumu lietas pašvaldību līmenī jau ilgstoši izskata amatpersonas ar konkrētu mandātu, nevis koleģiālas struktūras.

Valsts kontroles veiktās pašvaldību vadības aptaujas rezultāti apliecina, ka 80 % aptaujāto saskata nepieciešamību pārskatīt Komisiju modeli, ja vien tiek atrisināta “bērnu lietu” izskatīšana. Par ieguvumiem pašvaldību vadība ir minējusi ātrākas procedūras, mazāku administratīvo slogu un zemākas izmaksas gan pašvaldībai, gan iedzīvotājiem.

Revīzijā modelēta situācija, kurā Komisiju kompetence tiek nodota pašvaldības policijai. Aprēķini rāda, ka policijas gada darba apjoms palielinātos aptuveni vidēji par 190 cilvēkstundām pašvaldībā. Tas atbilst pārskatāmajam un vadāmajam kapacitātes pieaugumam, ņemot vērā, ka jau šobrīd administratīvā pārkāpuma procesu par 63 % administratīvā pārkāpuma lietu līdz izskatīšanai Komisijā veic pašvaldības policijas amatpersonas. Likums “Par policiju” skaidri nosaka pašvaldības policijas tiesības pieņemt lēmumus administratīvā pārkāpuma lietās par pašvaldību saistošo noteikumu pārkāpšanu, tādēļ normatīvais pamats deleģējuma paplašināšanai ir pietiekams.

Ņemot vērā iepriekš minēto, revīzijā sniegts ieteikums piecu gadu laikā panākt, lai visas administratīvā pārkāpuma lietas pašvaldībās tiktu izskatītas un lēmumi pieņemti vienpersoniski.

Šīs izmaiņas ļautu samazināt lēmumu pieņemšanas laiku par aptuveni trešdaļu, gada laikā ietaupīt ap 1,12 miljonus *euro* atlīdzības izmaksās un samazināt tiesu noslodzi par aptuveni 44 %, jo sūdzības vispirms izskatītu augstāka amatpersona. Turklāt, ja sākotnējais lēmums tiks pieņemts tuvāk lietas faktiskajiem apstākļiem, tas arī var pozitīvi ietekmēt administratīvā pārkāpuma procesa kvalitāti un ātrumu. Tāpat iedzīvotājiem procesi kļūtu saprotamāki un pieejamāki, novēršot nepieciešamību piedalīties koleģiālās sēdēs, kurās apspriež disciplinējošus, taču bieži vien rutīnas gadījumus.

Ieteikums

Revīzijā sniegts viens ieteikums.

Lai administratīvā pārkāpuma process būtu mūsdienīgs un administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšana un lēmumu pieņemšana pašvaldībās būtu efektīva, Tieslietu ministrijai un Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijai atteikties no Komisiju koleģiālā darbības modeļa regulējuma pārkāpuma procesā.

Revīzijas ziņojumā ietvertā ieteikuma īstenošana skar plašāku institūciju loku – gan tiešajā valsts pārvaldē, gan pašvaldībās. Tāpēc sekmīgai pārmaiņu veicināšanai būtu nepieciešama mērķēta starpinstitūciju sadarbība. Līdz ar to Valsts kontrole vērsīs Ministru kabineta uzmanību uz to, ka pozitīvām izmaiņām būtu nepieciešama pārmaiņu vadība, tostarp, nosakot atbildīgos par procesa vadību, uzdevumus, to izpildes termiņus.

Ziņojuma struktūra

Informācija ziņojumā izklāstīta šādā secībā:

- ❖ jomas raksturojums, sniedzot informāciju par Komisiju vēsturisko attīstību un par Komisiju kā vienu no iestādēm, kuras amatpersonas veic administratīvā pārkāpumu procesu;
- ❖ revīzijas konstatējumi un secinājumi, sadalot tos četrās nodaļās;
- ❖ informācija par revīziju – revīzijas mērķis, juridiskais pamatojums, revidentu un revidējamās vienības atbildība, revīzijas apjoms un ierobežojumi, revīzijas metodes un vērtēšanas kritēriji.

Pirmajā un otrajā nodaļā vērtēti jautājumi:

- ❖ vai pašvaldība veido/pilnveido Komisiju, izvērtējot funkciju un snieguma apjomu;
- ❖ vai Komisija ir produktīva administratīvā pārkāpuma procesa nodrošināšanā salīdzinājumā ar amatpersonām (iestādēm), kas ir pilnvarotas to darīt, un vai iespējami citi efektīvi risinājumi.

Trešajā nodaļā, balstoties uz pirmajā un otrajā nodaļā konstatēto, sniegts apkopojošs novērtējums, vai Komisija kā administratīvā pārkāpuma procesa elements atbilst mūsdienu administratīvā pārkāpuma procesa prasībām un sabiedrības interesēm; analizēta arī koleģialitātes principa darbība.

Ceturtajā nodaļā sniegts pašvaldību vadības viedokļu apkopojums par Komisiju nepieciešamību un revidentu viedoklis par iespējamiem risinājumiem.

Vērtēšanas kritēriju sadaļā sniegta atbilde uz revīzijas galveno jautājumu (mērķi) saskaņā ar revīzijas kritērijiem, pamatojot kritērija sasniegšanas pakāpi.



Secinājumi
Ieteikums



Jomas apraksts
Pamatojums



Revīzijas raksturojums

Tieslietu ministrijai un Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijai, Cēsu, Dienvidkurzemes, Jēkabpils, Kuldīgas un Madonas novada pašvaldībai un Daugavpils un Liepājas valstspilsētas pašvaldībai bija iespēja iepazīties ar revīzijas ziņojuma projektu un sniegt rakstveida paskaidrojumus. Papildus tam Tieslietu ministrija, Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija, Cēsu, Dienvidkurzemes, Jēkabpils, Kuldīgas un Madonas novada pašvaldības un Daugavpils un Liepājas valstspilsētas pašvaldība sniedza viedokli par revīziju kopumā. Viedokļi ir pieejami Valsts kontroles tīmekļvietnē.

Jomas raksturojums

Komisiju vēsturiskā attīstība

Padomju laikā, kad aktuāla bija pēc iespējas plašākas sabiedrības (“darbaļaužu”) daļas iesaistīšana valsts pārvaldē, tika tostarp speciāli izveidotas Komisijas kā īpaša veida sabiedriski orgāni, kas pilnvaroti izskatīt administratīvā pārkāpuma lietas.⁶

Visplašākā kompetence izskatīt administratīvā pārkāpuma lietas bija Komisijām. Vienlaikus tāda bija arī rajona, ciematu un ciemu Tautas deputātu padomju izpildkomitejām, nepilngadīgo lietu komisijām, žūpības apkarošanas komisijām, rajonu, pilsētu tautas tiesnešiem (par nopietnākiem pārkāpumiem) un citiem valsts pārvaldes orgāniem⁷ (lietās, kuras prasa speciālas zināšanas un īpašu kvalifikāciju), piemēram, iekšlietu un muitas orgāniem.

Vienlaikus ar mērķi atklāt ikvienu izdarītu administratīvo pārkāpumu un nodrošināt soda neizbēgamību, ikvienā administratīvā pārkāpuma lietā, tostarp Komisijai, bija jācenšas panākt maksimālu audzinošu ietekmi uz pārkāpēju, lai būtu zināma garantija, ka turpmāk viņš neizdarīs pārkāpumu.⁸

Administratīvā soda piemērošana netika uzskatīta par pašmērķi. Galvenais uzdevums bija pāraudzināt un labot pārkāpējus, kā arī audzināt visus sabiedrības locekļus stingras sociālistiskās likumības un sociālistisko sadzīves normu ievērošanas garā.⁹

Šā uzdevuma īstenošanai valsts orgānu un sabiedrisko organizāciju darbības pamatmetode bija pārliecināšanas, audzināšanas metode, nevis piespiešana.¹⁰ Praktiski tas nozīmēja, ka pārkāpēju var nesaukt pie administratīvās atbildības, bet tā vietā, materiālus par pārkāpēju nodot sabiedriskajai organizācijai, darbaļaužu kolektīvam vai biedru tiesai, kas piemēro sabiedriskās ietekmēšanas līdzekļus (sabiedrisko atbildību), un šādu gadījumu praksē bija diezgan daudz.¹¹

Šo uzdevumu izpildei Komisijās papildus priekšsēdētājam, tā vietniekam un atbildīgam sekretāram rekomendēja iekļaut ne mazāk kā 5–7 locekļus, attiecīgi veidojot Komisiju 8–10 cilvēku sastāvā, lai gan jau tolaik bija pausts uzskats, ka administratīvā pārkāpuma lietas izlemšana lielākoties neprasa tik daudz cilvēku piedalīšanos.¹²

Pilsētās un rajonos, kur izskatāmo lietu skaits bija sevišķi liels, varēja tikt izveidotas vairākas Komisijas, piemēram, Rīgā pie katras rajona izpildu komitejas tika izveidotas divas administratīvās komisijas.¹³

Komisiju sastāvā tika apstiprināti deputāti un sabiedrisko organizāciju pārstāvji.¹⁴ Jāatzīmē, ka arī mūsdienu Komisiju sastāvā ir sastopami gan deputāti,¹⁵ gan sabiedrības un organizāciju pārstāvji. Piemēram, Daugavpilī Komisijas sastāvā ir iekļauti uzņēmēji un Latvijas Pareizticīgo baznīcas pārstāvis.

Minētais, revidentu ieskatā, apliecina, ka padomju laikā Komisijas bija gan valsts pārvaldes organizēšanas līdzeklis, iesaistot pēc iespējas plašāku sabiedrības daļu, gan līdzeklis pārkāpēju un citu sabiedrības locekļu “audzināšanas” pasākumu īstenošanai.

Revīzijā veiktajā Aptaujā 32 pašvaldību Komisiju priekšsēdētāji pauduši uzskatu, ka koleģiāla lietu izskatīšana sekmē lielāku audzinošu ietekmi uz personām, kuras sauc pie administratīvās atbildības. Tātad Komisiju darbam arvien tiek piedēvēta audzinoša nozīme.

Tas daļēji varētu būt izskaidrojams ar Komisijas funkciju¹⁶ nepilngadīgajiem vecumā no 14 līdz 18 gadiem par administratīvajiem pārkāpumiem piemērot audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus. Taču pārējos gadījumos Komisijas vienīgais piemērojamais ietekmēšanas līdzeklis ir administratīvais sods.¹⁷

Padomju laikā administratīvā pārkāpuma lietas attiecībā uz nepilngadīgajiem un viņu vecākiem vai personām, kas viņus aizstāja, izskatīja atsevišķas nepilngadīgo lietu komisijas. Skaitliski tās bija pat lielākā sastāvā kā Komisijas.¹⁸

Juridiskajā literatūrā minēts, ka ar AAL spēkā stāšanos 2020. gadā administratīvo pārkāpumu tiesībās ir veikta pilnīga administratīvo pārkāpumu tiesību revīzija. Tomēr joprojām ir saglabātas Komisijas kā īpatnējs pašvaldības institucionāls veidojums, kas vēsturiski saistāms ar padomju tiesībām.¹⁹

Revīzijā, izskatot AAL tapšanas gaitas dokumentus²⁰, nav rodama informācija, vai jaunā administratīvās atbildības regulējuma veidošanā ir pārvērtēta Komisiju nepieciešamība vai iespējamās to alternatīvas, tajā skaitā, Komisijām nodalītā kompetence tikai lietu izskatīšanā.

Tieslietu ministrija revīzijā norādīja²¹, ka AAL izstrādes laikā netika vērtēta pašvaldību administratīvo komisiju vai citu iestāžu nepieciešamība, jo tas nav AAL regulēšanas priekšmets. To, vai par konkrētu administratīvo pārkāpumu jāparedz Komisijas kompetence administratīvā pārkāpuma procesā, vērtē ministrija, izstrādājot attiecīgo nozari regulējošo likumu, kā arī pašas pašvaldības, ja administratīvais pārkāpums ir noteikts pašvaldības saistošajos noteikumos.

Saskaņā ar biedrības “Latvijas Pašvaldību savienība”²² sniegto informāciju²³ Komisiju pastāvēšanas lietderība tika apspriesta AAL tapšanas laikā Tieslietu ministrijas darba grupā. Diskusiju rezultātā secināts, ka ir jautājumi, kurus ir vērts atstāt Komisiju kompetencē, tai skaitā jautājumus par bērnu administratīvo atbildību un audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu. Taču biedrība “Latvijas Pašvaldību savienība” nevarēja norādīt, ka ir veikts tieši Komisiju darbības modeļa efektivitātes izvērtējums.

Savukārt, Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijai (līdz 04.09.2024. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija) 2019. gadā ierosinot²⁴ likumā noteikt administratīvo pārkāpumu procesa veikšanai Komisiju vismaz piecu cilvēku sastāvā, ņemot vērā pagājušo laiku un izmaiņas tās personālsastāvā, vairs nebija informācijas par tolaik apspriestajiem iemesliem noteikt, ka Komisiju izveido vismaz piecu cilvēku sastāvā.²⁵

Lietuvas Republikas un Igaunijas Republikas pieredze

Aptaujājot²⁶ Lietuvas un Igaunijas augstāko revīzijas iestāžu kolēģus par administratīvo pārkāpumu izskatīšanu pašvaldībās, noskaidrots, ka kaimiņvalstīs šobrīd nav Latvijai līdzvērtīgas prakses administratīvos pārkāpumus izskatīt koleģiāli pašvaldību administratīvajās komisijās.

Lietuvā, saskaņā ar Lietuvas Republikas Administratīvo pārkāpumu kodeksu, kas bija spēkā līdz 01.01.2017., administratīvās komisijas pašvaldību padomju pakļautībā administratīvos pārkāpumus izskatīja koleģiāli. Taču kopš 2017. gada šādas komisijas nepastāv.

Igaunijā saskaņā ar Igaunijas Republikas Sodlu kodeksu pārkāpumi tiek iedalīti noziegumos un pārkāpumos. Pārkāpumi var tikt pielīdzināti tam, ko Latvijā saprot ar administratīvajiem pārkāpumiem.

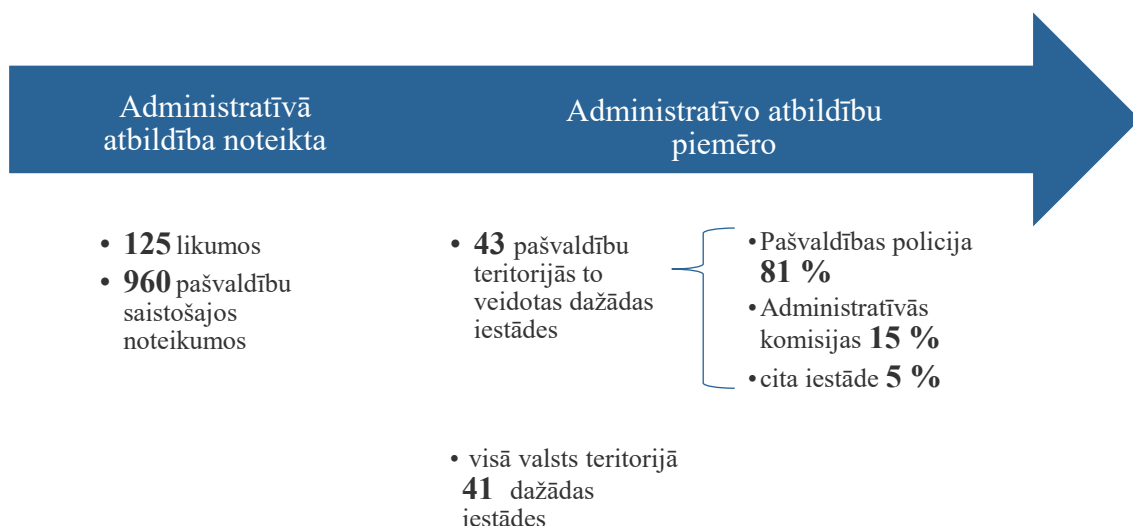
Igaunijā Pārkāpumu procedūras kodekss nosaka, ka pašvaldība administratīvā pārkāpuma procesā piedalās ar amatpersonas starpniecību, iepriekš apstiprinot to amatpersonu amatu sarakstu, kuras ir

kompetentas veikt attiecīgās procedūras pašvaldības vārdā. Administratīvā pārkāpuma procesa veicējs pašvaldībā nav koleģiāla struktūra, bet amatpersona. Piemēram, vietējā pašvaldība var iecelt vides speciālistu kā administratīvā pārkāpumu procesa veicēju par Atkritumu likumā paredzēto pārkāpumu.

Komisija kā viena no iestādēm, kuras amatpersonas veic administratīvā pārkāpuma procesu

AAL²⁷ nosaka, ka tā mērķis ir aizsargāt pastāvošo tiesisko iekārtu, tai skaitā sabiedrības tiesiskās intereses, noteikto pārvaldes kārtību un sabiedrisko kārtību. Juridiskajā literatūrā²⁸ norādīts, ka administratīvā sodīšana ir juridisks instruments, lai valsts pārvalde varētu pienācīgi īstenot izpildvaras funkcijas.

2024. gadā APAS tika reģistrēti vismaz 125 nozaru likumi un kopumā 960 saistošo noteikumu, par kuru pārkāpšanu paredzēta administratīvā atbildība (sk. 1. attēlu).



1. attēls. Revīzijā vērtējais administratīvās atbildības ietvars

Administratīvās atbildības sistēmu veido normatīvie akti, kuros ir noteikti administratīvie pārkāpumi, administratīvie sodi un administratīvo pārkāpumu process.²⁹ Šajā sistēmā dažādu apsvērumu dēļ³⁰ nav iekļauti, piemēram, konkurences un finanšu instrumentu tirgus pārkāpumi, kurus izskata Administratīvā procesa likuma kārtībā.

Administratīvā pārkāpuma procesu ir tiesīgas veikt amatpersonas no kopumā 50 likumā³¹ uzskaitītām publisko personu iestādēm, tajā skaitā pašvaldībās:

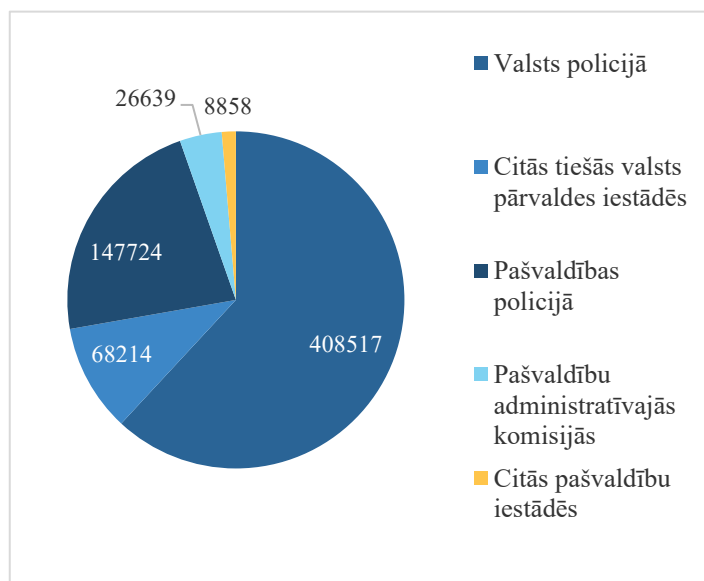
- ❖ pašvaldības administratīvās inspekcijas;
- ❖ Komisijas vai Apakškomisijas;
- ❖ pašvaldības būvvaldes;
- ❖ pašvaldības izpilddirektors, pagasta vai pilsētas pārvaldes vadītājs;
- ❖ pašvaldības īres valdes;
- ❖ pašvaldības policijas;

- ❖ pašvaldības Transporta kontroles dienests;
- ❖ pašvaldības vides inspekcijas;
- ❖ pašvaldības vides kontroles amatpersonas.

Pašvaldības saistošajos noteikumos var pilnvarot vēl citas (AAL neminētas) pašvaldības iestāžu amatpersonas pašvaldības saistošajos noteikumos paredzēto administratīvo sodu piemērošanai.³²

Revīzijā, apkopojot APAS informāciju par valsts un pašvaldību iestāžu amatpersonu pieņemtajiem lēmumiem³³ revidējamā laika posmā (sk. 2. attēlā, plašāk 2. pielikumā), konstatēts, ka:

- ❖ pašvaldību amatpersonas pieņēmušas 28 % lēmumu, tajā skaitā:
 - 22,4 % pašvaldības policijā (lielākoties – 77 % – par Ceļu satiksmes likuma pārkāpumiem vai iebraukšanu īpaša režīma zonā, bet 12 % par sabiedrisko kārtību);
 - 4 % Komisijā;
 - 1,3 % citās pašvaldību iestādēs (pamatā tikai Rīgā, bet 0,03 % pārējās pašvaldībās).
- ❖ publiskas personas pārējo iestāžu (ne pašvaldības) amatpersonas pieņēmušas 72 % lēmumu, tajā skaitā:
 - 62 % Valsts policijā (lielākoties – 83 % – par Ceļu satiksmes likuma pārkāpumiem);



- 10 % pārējās iestādēs.

2. attēls. Lēmumu skaits

Iepriekš minētie 1,3 % lēmumu citās pašvaldību iestādēs pieņemti:

- ❖ pašvaldības administratīvajā inspekcijā – 2 pašvaldībās (Rīgas valstspilsētā un Rēzeknes novadā);
- ❖ pašvaldības būvvaldē – 12 pašvaldībās;
- ❖ pašvaldības vides inspekcijā – 1 pašvaldībā (Jēkabpils novada Attīstības pārvaldes vides, dabas resursu un civilās aizsardzības nodaļā);
- ❖ pašvaldības vides kontroles amatpersonai – 1 pašvaldībā (Ludzas novadā);

- ❖ citu pašvaldības iestāžu amatpersonām – 1 pašvaldībā (Rīgas valstspilsētas pašvaldības Ārtelpas un mobilitātes departamentā, Rīgas valstspilsētas pašvaldības Pilsētas attīstības departamentā).

Šī statistika liecina, ka praksē pašvaldībās lēmumu pieņemšanā netiek iesaistīts pašvaldības izpilddirektors, pagasta vai pilsētas pārvaldes vadītājs, īres valde un Transporta kontroles dienesta amatpersonas.

No pašvaldībās lēmumu pieņemšanā iesaistītajām institūcijām un amatpersonām tikai Komisija lēmumus pieņem, vienlaikus piedaloties vairākām līdztiesīgām amatpersonām. Nevienai amatpersonai atsevišķi nav tiesību veikt administratīvā pārkāpuma procesu, proti, tās šo funkciju īsteno kopīgi. Komisija ir lemttiesīga, ja tajā piedalās ne mazāk kā puse tās sastāva.³⁴

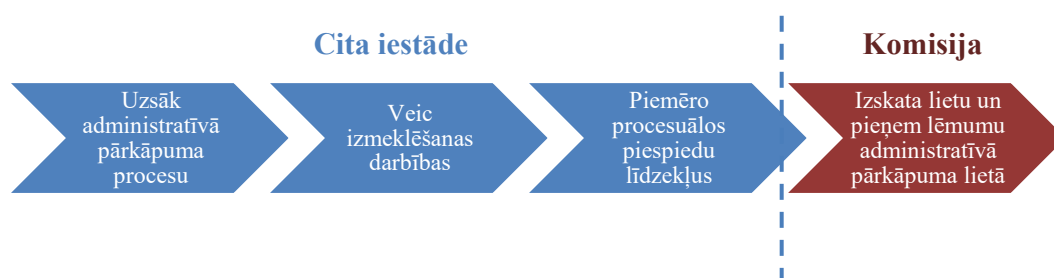
Saskaņā ar Aptauju visu pašvaldību Komisijās uz 01.01.2023. un 01.01.2024. bija iekļauti kopumā attiecīgi 350 un 343 locekļi (sk. attēlu 1. pielikumā) jeb vidēji astoņi Komisijas locekļi katrā pašvaldībā. Likums³⁵ noteicis minimālo locekļu skaitu (pieci cilvēki), taču neparedz maksimālo skaitu šādās institūcijās.



Apakškomisiju izveidojušas astoņas pašvaldības, galvenokārt, lai tās amatpersonas veiktu administratīvā pārkāpuma procesu, kad pārkāpējs ir bērns vai kad administratīvais pārkāpums izdarīts pret bērnu, kā arī lai veiktu likumā “Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem” noteiktos uzdevumus komisijai (Ogres, Dobeles, Cēsu, Ķekavas un Kuldīgas novadā, Jelgavas, Liepājas un Rīgas valstspilsētā). Savukārt Valmieras novadā izveidotā Apakškomisija izskata administratīvos pārkāpumus noteiktā teritorijā.

Piedaloties sēdēs, Komisijas locekļiem ir kompetence izskatīt virkni dažāda rakstura administratīvā pārkāpuma lietas, un tikai retos gadījumos Komisijām ir arī kompetence uzsākt administratīvā pārkāpuma lietas,³⁶ piemēram, citas administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas laikā.³⁷

Revidējamā laika posmā Komisijas 99,9 % gadījumu tikai izskatījušas administratīvā pārkāpuma lietas un piemērojušas sodus par nozaru likumu un saistošo noteikumu pārkāpumiem, savukārt administratīvā pārkāpuma procesu līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai Komisijā ir veikusi kādas citas iestādes amatpersona (sk. 3. attēlu).



3. attēls. Kompetences dalījums administratīvā pārkāpuma procesā

Publiskas personas pārējo likumā minēto 39 iestāžu (ne pašvaldības) amatpersonas lēmumus administratīvā pārkāpuma lietās pieņem vienpersoniski, bet divās – Nacionālajā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padomē un Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisijā – arī koleģiāli.

Revīzijā, analizējot APAS reģistrēto informāciju par revidējamo laika posmu, konstatēts, ka Komisijas personas saukušas pie administratīvās atbildības lielākoties par administratīvajiem pārkāpumiem bērnu tiesību aizsardzībā, atkritumu apsaimniekošanā, dzīvnieku aizsardzībā un zvejniecības jomā (sk. 1. tabulu), savukārt 5141 administratīvā pārkāpuma lietā ir pieņemti lēmumi par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu.

1. tabula

Komisiju pieņemtie lēmumi par sodu sadalījumā pa normatīvajiem aktiem

Normatīvais akts	Lēmumu skaits	Īpatsvars, %
Bērnu tiesību aizsardzības likums	5992	28
<i>Pašvaldību saistošie noteikumi</i>	5806	27
Atkritumu apsaimniekošanas likums	3706	17
Dzīvnieku aizsardzības likums	2377	11
Zvejniecības likums	1016	5
Ceļu satiksmes likums	634	3
Augu aizsardzības likums	476	2
Būvniecības likums	353	2
Administratīvo sodu likums par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā	255	1
Enerģētikas likums	206	1
Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums	185	1
Meža likums	164	1
Elektronisko sakaru likums	64	0,3
Autopārvadājumu likums	49	0,2
Aizsargjoslu likums	47	0,2
12 citi likumi	168	1
Kopā	21498	100

Vismaz 68 % Bērnu tiesību aizsardzības likuma pārkāpumu ir izdarīti pret bērniem – visbiežāk par pamešanu novārtā, fizisku vai emocionālu vardarbību, bērna aprūpes pienākumu nepildīšanu, bērna uzraudzīšanu apreibinošo vielu iespaidā.

Saskaņā ar normatīvo aktu bērniem (nepilngadīgajiem vecumā no 14 līdz 18 gadiem) sodu par administratīvo pārkāpumu piemēro, ja konkrētajā gadījumā nav lietderīgi piemērot audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus.³⁸

Revidējamā laika posmā Komisijas audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus piemērojušas 12 308 reizes.

Biežākie pašvaldību saistošo noteikumu pārkāpumi attiecas uz tādām jomām kā teritorijas kopšana, adresācija, ūdenssaimniecība, sabiedriskā kārtība (sk. 2. tabulu).

2. tabula

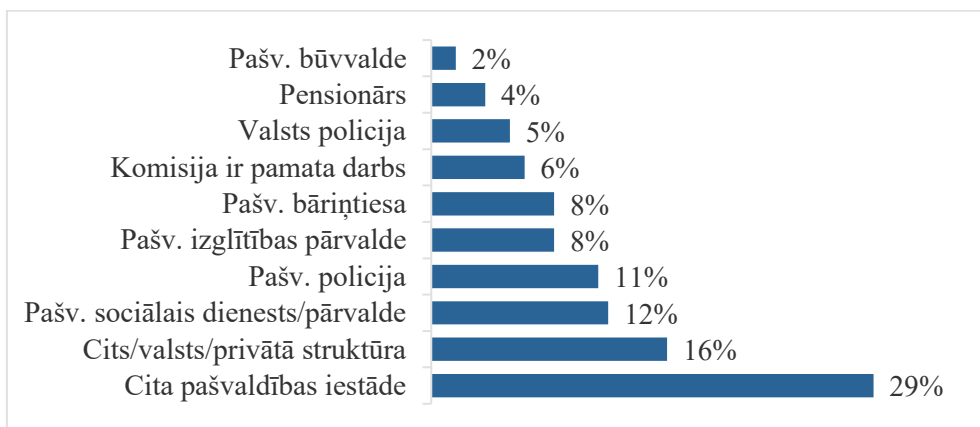
Komisiju pieņemtie lēmumi par sodu atbilstoši saistošo noteikumu jomām

Saistošo noteikumu joma	Lēmumu skaits
Teritorijas kopšana un būvju uzturēšana	3415
Ielu nosaukumi un ēku numerācija	770
Ūdenssaimniecības pakalpojumu sniegšana un lietošana	726
Sabiedriskā kārtība	600
Atkritumu apsaimniekošana	124
Reklāmas un citu informatīvo materiālu izvietošana	75
Dzīvnieku labturība	51

Saistošo noteikumu joma	Lēmumu skaits
Cita	45
Kopā	5806

Komisijās pārsvarā iekļauti pašvaldību iestādēs strādājoši darbinieki. Saskaņā ar Aptauju tie veido līdz 72 % no Komisijās iekļauto personu kopējā skaita.

Saskaņā ar Tieslietu ministrijas 2023. gada aptauju³⁹ Komisiju sastāvā visbiežāk tiek iekļauti pašvaldību darbinieki no sociālā dienesta, policijas, izglītības iestādēm, bāriņtiesas un būvvaldes (sk. 4. attēlu), savukārt 25 % Komisiju locekļu nebija nodarbināti pašvaldības iestādēs.



4. attēls. Komisiju sastāvā iekļauto pašvaldības darbinieku īpatsvars (%)

Revīzijā, aptaujājot⁴⁰ revīzijas apjomā iekļauto septiņu pašvaldību 52 no 59 Komisijas locekļiem, noskaidrots, ka vidējais laiks, ko 2024. gadā katrs Komisijas loceklis patērēja vienas lietas izskatīšanai, ieskaitot laiku, lai sagatavotos izskatīšanai, bija 73 minūtes jeb 1,2 stundas.

Savukārt, pārbaudot Komisijas locekļu dalību 2023. gada sēdēs, konstatēts, ka vidējais Komisijas locekļu skaits, kas revīzijas apjomā iekļautajās pašvaldībās vienā sēdē piedalījās lietu izskatīšanā, bija piecas personas, Komisijas locekļu apmeklētības rādītājam sasniedzot 79 %.

Tādējādi, ņemot vērā Latvijas pašvaldībās vidējo Komisijā iekļauto personu skaitu – 8 personas –, uz katras lietas izskatīšanu amatpersonu kopā patērētais laiks veidoja vidēji 6,8 stundas⁴¹.

Analizējot revidējamā laika posmā Komisijas piemērotos administratīvos sodus pie atbildības saucamajām personām, konstatēts, ka lielākā daļā lēmumu (78 %) personai piemērots brīdinājums vai naudas sods līdz 50 euro (sk. 3. tabulu).

3. tabula

Komisiju piemērotais sods

Sods un amplitūda, euro	Lēmumu skaits	Īpatsvars, %
Brīdinājums	6992	33
Naudas sods 5–50	9647	45
Naudas sods 55–100	2705	13
Naudas sods 105–150	666	3
Naudas sods 155–200	348	2
Naudas sods 210–350	728	3
Naudas sods 375–2000	412	2
Kopā:	21498	100

Revīzijas konstatējumi un secinājumi

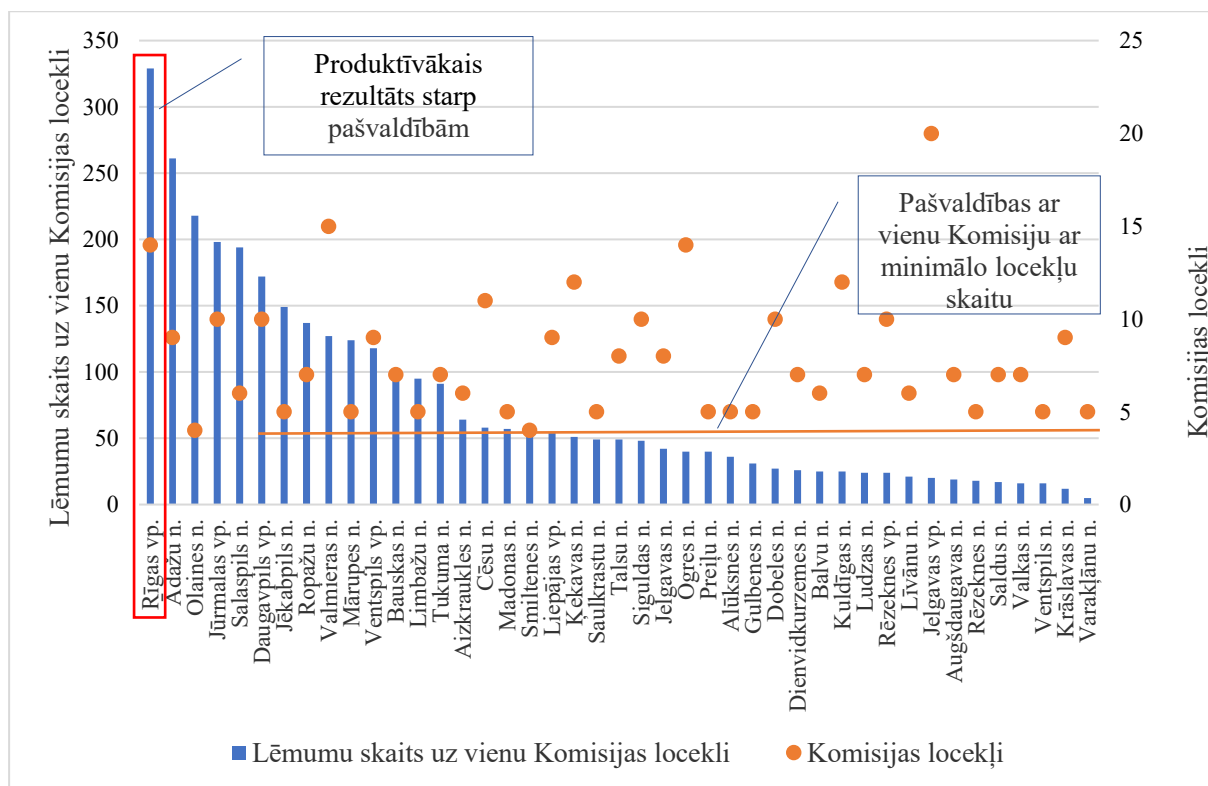
1. Cilvēkresursu vadība Komisijās nesasniedz optimālus rezultātus

Produktivitātes tendenču analīze starp pašvaldībām nav izmantota

Cilvēkresursu plānošanas mērķis ir nodrošināt institūcijas nozīmīgākā resursa – profesionālu darbinieku – efektīvu un mērķtiecīgu izmantošanu. Plānošana veicina optimālu atbilstību starp cilvēkresursiem un darba vajadzībām, samazinot darbinieku trūkuma vai pārsnieguma risku.

Revīzijā apkopoti APAS reģistrētie dati par Komisijas darbības rādītājiem (lēmumu skaits par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu, par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu un soda piemērošanu, par soda piemērošanu) un iegūtie rezultāti salīdzināti starp pašvaldībām. Nosakot produktīvāko rezultātu starp pašvaldībām, parādīts katras Komisijas attīstības potenciāls.

Revidējamā laika posmā Komisijas pieņemto lēmumu skaits administratīvā pārkāpuma lietās attiecībā pret Komisijas locekļu skaitu uz 01.01.2024. Latvijas pašvaldībās ir atšķirīgs (skat. 5. attēlu). Revidentu ieskatā, tas varētu būt skaidrojams, piemēram, ar to, ka vairāk administratīvo pārkāpumu notiek pašvaldību teritorijās ar blīvāku apdzīvotību, atšķirībām likumpārkāpumu atklāšanas sistēmās u. c.

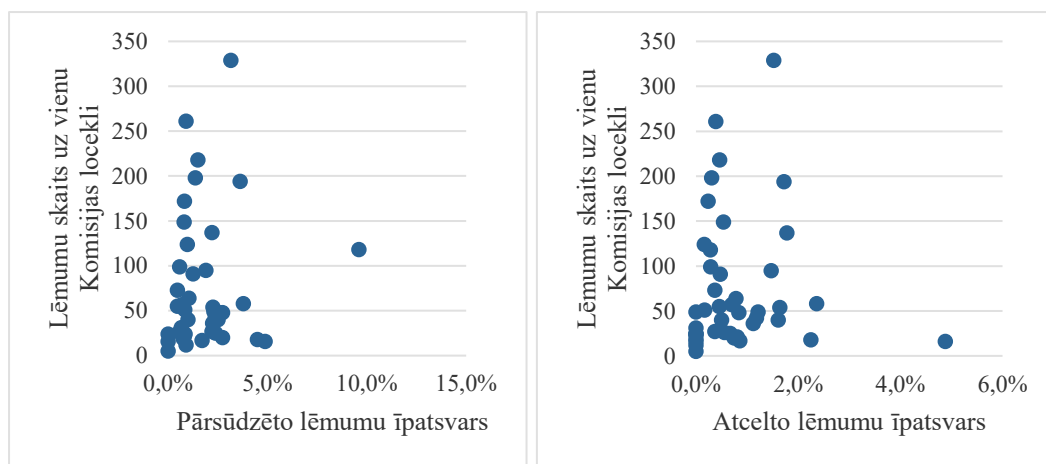


5. attēls. Komisijas locekļu skaits pašvaldībā un revidējamā laika posmā pieņemto lēmumu skaits uz vienu locekli

Vienlaikus revidenti nekonstatēja izteiktu sakarību starp Komisijas pieņemto lēmumu skaitu un attiecīgo Komisijas locekļu skaitu. Arī gadījumos, kad lēmumu skaits bija salīdzinoši mazs, pašvaldības izvēlētais locekļu skaits Komisijā nebija proporcionāli mazāks. Izņēmums ir tās pašvaldības, kur darbojas viena Komisija ar minimālo⁴² locekļu skaitu (5 cilvēki).

Revīzijā veiktās horizontālās analīzes rezultāti liecina, ka pašvaldībās, pieņemot lēmumus par Komisijas locekļu skaitu, noteicoša nav bijusi izvēle par pēc iespējas augstāku prognozējamā darba apjoma attiecību uz katru Komisijas locekli, piemēram, salīdzinājumā ar citām pašvaldībām.

Savukārt lielākam Komisijas locekļu skaitam nav ietekme uz pārsūdzēto vai atcelto lēmumu rādītāju (sk. 6. attēlu, detalizēt 3. pielikumā), jo ir statistiski nenozīmīga sakarība starp pārsūdzēto un atcelto lēmumu īpatsvaru un lēmumu skaitu uz vienu locekli (korelācijas koeficienti attiecīgi 0,12 un 0,02).



6. attēls. Lēmumu skaita uz vienu Komisijas locekli un pārsūdzēto un atcelto lēmumu skaita korelācija

Revīzijā aprēķināts, kāds būtu optimālais Komisijas locekļu skaits, atbilstoši to produktivitātes rādītājiem (vidējam lēmumu⁴³ skaitam uz vienu Komisijas locekli). Proti, ņemot vērā produktīvāko rezultātu (sk. 5. attēlu) starp pašvaldībām, aprēķināts nepieciešamais Komisijas locekļu skaits, ievērojot prasību par minimālo locekļu skaitu Komisijā.

Pēc revidentu aprēķina, 29 pašvaldībām kopumā būtu nepieciešams par 118 Komisijas locekļiem mazāk nekā pēc stāvokļa uz 01.01.2024. (sk. 4. pielikumu). Tas samazinātu divos gados patērēto un no pašvaldību budžeta apmaksājamo laiku lietu izskatīšanai par aptuveni 59,2 tūkst. stundu.

Ja par atskaites rādītāju izmantotu piecu produktīvāko pašvaldību vidējo rezultātu, tad 28 pašvaldībām būtu nepieciešams par 112 Komisijas locekļiem mazāk. Tas samazinātu revidējamā laika posmā patērēto un no pašvaldību budžeta apmaksājamo laiku lietu izskatīšanai par aptuveni 49,6 tūkst. stundu.

Komisiju darbības pārskati nav izmantoti kā instruments cilvēkresursu plānošanā

Komisijas locekļu skaits revīzijas apjomā iekļautajās pašvaldībās (izņemot Kuldīgas novada pašvaldību) noteikts Komisijas nolikumā.

Nereti pašvaldības nolikumos uzskaita gan pašvaldības, gan tiešās valsts pārvaldes iestāžu darbiniekus, kuri ir iekļaujami Komisijā (sk. 4. tabulu).

4. tabula

Komisijas nolikumā noteiktais Komisijas locekļu skaits un iekļaujamās personas

Komisija	Komisijas locekļu skaits	Komisijā iekļaujamās personas
Cēsu novada komisija	6	4 (pašvaldības policijas, Valsts policijas, pašvaldības iestādes darbinieks, Cēsu novada iedzīvotājs)
Cēsu novada apakškomisija	6	4 (sociālā dienesta, izglītības pārvaldes, pašvaldības policijas, pašvaldības iestādes darbinieks)
Daugavpils valstspilsētas komisija	10	4 (Juridiskā departamenta Administratīvo pārkāpumu lietvedības nodaļas darbinieki)
Kuldīgas novada apakškomisija	Nav noteikts (faktiski 5)	3 (sociālā dienesta, pašvaldības policijas, kā arī izglītības speciālists)
Kuldīgas novada komisija	Nav noteikts (faktiski 7)	Nav noteikts
Dienvidkurzemes novada komisija	7	
Jēkabpils novada komisija	5	
Liepājas valstspilsētas komisija	5	
Liepājas valstspilsētas apakškomisija	5	
Madonas novada komisija	6	
Kopā:	50	15

Tomēr lielākā daļa Komisijas locekļu apstiprināti bez iepriekš noteiktām nodarbinātības kategorijām vai citiem vienotiem kritērijiem Komisijas locekļu skaita izvēlei.

Revīzijas apjomā iekļautajās pašvaldībās saskaņā ar publiski pieejamo un pašvaldību iesniegto informāciju kā Komisijas locekļi iekļauti arī citās iestādēs un privātās struktūrās strādājošas personas. Piemēram: Jaunsardzes centra jaunsargu instruktors, Izglītības pārvaldes Dienesta viesnīcas vadītājs, komercsabiedrības valdes loceklis, apdrošināšanas akciju sabiedrības biroja vadītāja, pašvaldības domes deputāts, Slimību profilakses un kontroles centra vecākais epidemiologs, Valsts darba inspekcijas vecākais inspektors.

Revidentu ieskatā, Komisijas locekļu skaita izvēli var pamatot, piemēram, ar izskatāmo lietu jomu, skaitu un dinamiku laika gaitā, kas lēmuma pieņemējam ļauj analizēt produktivitātes tendences, lai optimāli saplānotu Komisijas locekļu skaitu atbilstoši mainīgajiem apstākļiem.

Revīzijas apjomā iekļauto pašvaldību Komisijās revidējamā laika posmā nav mainīts komisijas locekļu skaits, izņemot Liepājas valstspilsētu, kurā 2024. gadā izveidoja Apakškomisiju, mainot locekļu skaitu Komisijā.

Komisijas locekļu skaita izvēli var pamatot, piemēram, ar izskatāmo lietu jomu, skaitu un dinamiku laika gaitā.

Atsevišķas pašvaldības izvirzījušas prasības arī Komisijas locekļu profesionalitātei, kompetencei un pieredzei, kas apstiprināmo Komisijas locekļu skaitu neietekmē. Piemēram:

- ❖ Kuldīgas novadā Komisijā apstiprina personas, kas ir kompetentas administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanā, kam ir atbilstošas zināšanas, pieredze un kuras spēj nodrošināt komisijas likumīgu darbību un lēmumu pieņemšanu;⁴⁴
- ❖ Daugavpils valstspilsētā par Komisijas locekli var būt persona, kurai ir augstākā izglītība tiesību zinātnē un pieredze valsts pārvaldes darbā, kas nav mazāka par diviem gadiem.⁴⁵

Revīzijā pārbaudīts, vai revīzijas apjomā iekļautās pašvaldības ir vērtējušas Komisijas darbību, tostarp nepieciešamību mainīt Komisijas locekļu skaitu.

Četrās⁴⁶ no septiņām pašvaldībām Komisijas nolikumā ir paredzēts, ka Komisija sniedz pašvaldības vadībai savas darbības pārskatu, bet Kuldīgas novadā – pēc domes pieprasījuma.

Par 2022. un 2023. gadu:

- ❖ Daugavpils un Liepājas valstspilsētā un Dienvidkurzemes novadā Komisija ir sniegusi savas darbības pārskatu;
- ❖ Cēsu novadā Komisija nav sniegusi pašvaldības domei pārskatu par savu darbību, bet ir notikušas pārrunas ar vadību, kas nav dokumentētas;⁴⁷
- ❖ Kuldīgas novadā dome nav pieprasījusi Komisijai tās darbības pārskatu;
- ❖ Jēkabpils novadā Komisija reizi gadā apkopo statistiku par sēžu, lietu skaitu u. c., bet šī informācija netiek iesniegta domē kā Komisijas darbības pārskats;
- ❖ Madonas novadā Komisija nesniedz pašvaldības vadībai pārskatu par savu darbību.

Komisiju darbības pārskati var sniegt lēmuma pieņemējam informāciju par izskatāmo lietu jomu, skaitu un dinamiku laika gaitā. Tomēr šāds instruments nav izmantots, plānojot Komisijas locekļu skaitu.

Saskaņā ar Aptauju valstī kopumā 13 pašvaldībās Komisija savas darbības pārskatu, piemēram, par 2023. gadu, nav sagatavojusi. No 30 pārējām pašvaldībām, kurās Komisija norādīja, ka sagatavoja pārskatu par 2023. gada darbības rezultātiem, 2024. gadā darbības pārskats izskatīts domes sēdē tikai 10 pašvaldībās. Nevienā no domes sēdēm nav pārskatīta nepieciešamība mainīt Komisijas locekļu skaitu, piemēram, analizējot izskatīto lietu skaitu.

Trūkst skaidrojumu, kādēļ iestādei, kas uzsākusi pārkāpuma lietu, tā jānodod Komisijai

Aptaujā nereti pausts viedoklis, ka daļu administratīvo pārkāpumu varētu izskatīt tās iestādes, kas uzsākušas administratīvā pārkāpuma lietu. Piemēram, Aptaujā norādīts, ka:

“[...] administratīvos pārkāpumus par teritoriju nekopšanu, maksāķerēšanas noteikumu neievērošanu, mājdzīvnieku, liellopu klaiņošanu, pilngadīgas personas iesaista nepilngadīgos alkohola lietošanā, tabakas un elektronisko ierīču lietošanā varētu izskatīt policijas inspektori.”

Tieslietu ministrija paudusi, ka no procesuālās ekonomijas viedokļa nav efektīvi lietas izskatīšanu nodot Komisijai, ja to var izskatīt iestāde, kas lietu sagatavojusi izskatīšanai (pašvaldības policists, inspektors u. c.):

“Administratīvā pārkāpuma procesam jānotiek pēc iespējas ātrāk un ekonomiskāk. Dalītā kompetence tomēr ir izņēmuma gadījums, kas attiecīgi prasa īpašu pamatojumu. Tā rezultātā administratīvā pārkāpuma process noris lēnāk un kļūst sarežģītāks. Jāņem vērā arī pašvaldības administratīvās komisijas darbība kā tāda (koleģiāla institūcija, cik bieži notiek tās sēdes u. tml.). Tā kā šajā gadījumā administratīvie pārkāpumi vēl ir arī salīdzinoši vienkārši, tas kopumā rada jautājumu, kāpēc visu procesu nevarētu veikt, piemēram, pašvaldības policijas amatpersonas. Arī pašvaldības būvvaldes amatpersonām var piešķirt tiesības veikt administratīvā pārkāpuma procesu.”⁴⁸

Tieslietu ministrija parasti norāda, ka dalītā kompetence administratīvā pārkāpuma procesā ir izņēmuma gadījums un tās noteikšanai jābūt objektīvi pamatotai, iekļaujot šādu pamatojumu likumprojekta anotācijā.⁴⁹

Revidentu ieskatā, izvēle par nepieciešamo Komisijas locekļu skaitu izdarāma tad, ja ir skaidrs, ka tieši Komisijai un nevis citai iestādei vai amatpersonai ir jāizskata administratīvā pārkāpuma lietas.

Izskatot revīzijas apjomā iekļauto pašvaldību saistošos noteikumus, par kuru neievērošanu Komisija pieņēmusi lēmumus revidējamā laika posmā, konstatēts, ka, attiecīgo saistošo noteikumu paskaidrojumu rakstā nav skaidrojumu, kāpēc administratīvā pārkāpuma procesa kompetence ir dalīta starp Komisiju un citām iestādēm, piemēram:

Izvēle par Komisijas
locekļu skaitu izdarāma,
kad ir noskaidrots, ka tieši
Komisijai un nevis citai
iestādei vai amatpersonai
ir jāizskata pārkāpumu
lietas.

- ❖ Cēsu novada pašvaldība 14.09.2023. pieņēma saistošos noteikumus⁵⁰, kuros, tāpat kā iepriekš spēkā esošajos⁵¹, noteikts, ka “kontrolēt Noteikumu izpildi un veikt administratīvā pārkāpuma procesu līdz lietas izskatīšanai ir tiesīgas veikt pašvaldības policijas amatpersonas un pašvaldības Būvvaldes būvinspektori. Par Noteikumu prasību neievērošanu lietas izskata un lēmumus pieņem Cēsu novada pašvaldības policijas amatpersonas vai Cēsu novada pašvaldības Administratīvā komisija”;
- ❖ Daugavpils valstspilsētas pašvaldība 28.11.2019. veica grozījumus saistošos noteikumus⁵², kuros noteikts, ka “administratīvā pārkāpuma procesu par šo noteikumu pārkāpumu līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai veic Daugavpils pilsētas pašvaldības policija. Administratīvā pārkāpuma lietu izskata pašvaldības administratīvā komisija”;
- ❖ Jēkabpils novada pašvaldība 25.01.2024. pieņēma saistošos noteikumus⁵³, kuros, tāpat kā iepriekš spēkā esošajos⁵⁴, noteikts, ka “administratīvā pārkāpuma procesu par Noteikumu 7. – 10. punktā minēto pārkāpumu līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai veic Jēkabpils novada pašvaldības policija. Administratīvā pārkāpuma lietu izskata Jēkabpils novada domes Administratīvā komisija”;
- ❖ Kuldīgas novada pašvaldība 28.03.2024. pieņēma saistošos noteikumus⁵⁵, kuros, tāpat kā iepriekš spēkā esošajos⁵⁶, noteikts, ka “administratīvā pārkāpuma procesu par noteikumu pārkāpumu līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai, atbilstoši savai kompetencei, veic Kuldīgas novada pašvaldības policijas vai Kuldīgas novada pašvaldības būvvaldes amatpersonas. Administratīvā pārkāpuma lietu izskata un lēmumu pieņem Kuldīgas novada domes Administratīvā komisija”.
- ❖ Liepājas valstspilsētas pašvaldība 21.05.2020. veica grozījumus saistošajos noteikumos⁵⁷, kuros saglabāta iepriekš noteiktā⁵⁸ kompetences dalīšana, nosakot, ka “administratīvā pārkāpuma procesu par Noteikumu prasību neievērošanu līdz administratīvās pārkāpuma lietas

izskatīšanai veic Liepājas pilsētas pašvaldības iestāde “Liepājas pilsētas Pašvaldības policija”. Administratīvā pārkāpuma lietu izskata Liepājas pilsētas domes Administratīvā komisija”.

- ❖ Madonas novada pašvaldība 20.11.2019. veica grozījumus saistošajos noteikumos⁵⁹, kuros saglabāta iepriekš noteiktā⁶⁰ kompetences dalīšana, nosakot, ka “administratīvo protokolu sastādīt ir tiesīgas šādas amatpersonas: Madonas novada pašvaldības izpilddirektors, Madonas novada pašvaldības būvvaldes vadītājs vai būvinspektors, Madonas novada pašvaldības kārtībnieks, Valsts policijas Vidzemes reģionālās pārvaldes Madonas iecirkņa darbinieki. Administratīvo pārkāpumu lietu izskata Madonas novada pašvaldības Administratīvā komisija”.

Skaidrojot, kādēļ tieši pašvaldībās atšķirībā no pārējās valsts pārvaldes lielā mērā ir saglabāts koleģiāls administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanas modelis, ko īsteno Komisijas, Tieslietu ministrija paudusi:

“Tas, ka pašvaldībās ir saglabāts koleģiāls administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanas modelis, varētu būt saistīts ar pašvaldību administratīvo komisiju vēsturisko attīstību un lomu. Laika gaitā administratīvās komisijas ir kļuvušas par institūciju, kura pamatā izskata administratīvās lietas pašvaldībā. [...] Pašvaldībās dažkārt nav citu institūciju, kas varētu veikt administratīvā pārkāpuma procesu dažādās jomās. Iespējams, šobrīd to vismaz daļēji varētu mainīt pašvaldības policijas esība.”⁶¹

Iepriekš citētie saistošie noteikumi nosaka pašvaldību iestādes un amatpersonas, kuras pilnvarotas veikt administratīvā pārkāpuma procesu līdz lietas izskatīšanai Komisijā. Līdz ar to pašvaldībām bez Komisijas ir vēl citas institūcijas, kuras varētu arī nedalīti īstenot administratīvā pārkāpuma procesa kompetenci pašas. Piemēram, ne tikai uzsākt administratīvā pārkāpuma lietu un veikt izmeklēšanas darbības kā tas ir šobrīd, bet arī pieņemt lēmumu par administratīvo sodu.

Kompetences dalīšana kā izņēmums Tieslietu ministrijas vērtējumā vispārīgi tiek pamatots:

“[...] ar iestāžu funkcijām (uzdevumiem) un darbības organizāciju, līdzšinējo sadarbības pieredzi un iestādes kompetenci (resp., jomas lietpratēju esību)⁶², kā arī nepieciešamību nodrošināt vienotu⁶³ praksi. Dažkārt administratīvo komisiju kompetences regulējumu pamato ar nepieciešamību saglabāt līdzšinējo sistēmu⁶⁴, pašu pašvaldību nostāju⁶⁵ vai pašvaldību lomu un lietderības apsvērumiem.”⁶⁶

AAL un administratīvās atbildības reformas mērķis kopumā nebija pārskatīt iestāžu, tostarp pašvaldību administratīvo komisiju, kompetenci, norāda Tieslietu ministrija.⁶⁸

Pārskatot administratīvās atbildības reformas nozaru likumdošanas dokumentus (anotācijas) Komisiju visbiežāk izskatītajās lietās (sk. 5. pielikumu), revīzijā konstatēts, ka kompetences dalīšana nav īpaši pamatota.

Veicot grozījumus nozaru likumos, revīzijā konstatēts, ka pamatā ir pārņemta Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā noteiktā kārtība par iestāžu kompetenču sadalījumu attiecīgo administratīvo pārkāpumu lietu virzībā, taču nevērtējot (neskaidrojot), kādēļ šāda kompetenču dalīšana ir saglabājama. Turpmāk sniegti piemēri.

Trūkst paskaidrojumu
administratīvā pārkāpuma
procesa veikšanas
kompetences dalīšanai
starp Komisijas un citu
iestāžu amatpersonām.

- ❖ Likumprojekta “Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā” anotācijā⁶⁹ norādīts: “Kompetentās institūcijas soda piemērošanā par šo administratīvo pārkāpumu saglabājas nemainīgas – pašvaldības administratīvā komisija un Valsts policija.”
- ❖ Likumprojekta “Grozījumi Atkritumu apsaimniekošanas likumā” anotācijā⁷⁰ norādīts: “[...] administratīvo pārkāpumu procesu veic AAL 115. panta pirmajā daļā minēto pašvaldības

iestāžu amatpersonas. Administratīvā pārkāpuma lietu izskata pašvaldības administratīvā komisija vai apakškomisija.”

- ❖ Likumprojekta “Grozījumi Sugu un biotopu aizsardzības likumā” anotācijā⁷¹ norādīts uz nepieciešamību saglabāt esošo kārtību latvāņu pārvaldībā, kā iemeslu Komisijai noteikt kompetenci administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanā. Tomēr, revidentu ieskatā, Komisijai nav kompetences latvāņu izplatības ierobežošanā⁷²: “Administratīvā pārkāpuma procesu par šā likuma 30¹. pantā minētajiem pārkāpumiem līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai var veikt arī pašvaldības policijas, pašvaldības vides kontroles, pašvaldības administratīvās inspekcijas vai pašvaldības vides inspekcijas amatpersona, administratīvā pārkāpuma lietu par šā likuma 30¹. pantā minētajiem pārkāpumiem izskata pašvaldības administratīvā komisija vai apakškomisija. Tiek iekļautas pašvaldību administratīvās komisijas, lai atstātu spēkā jau šobrīd esošo sistēmu latvāņu pārvaldībā – pašvaldības saskaņā ar pieejamajiem datiem apzina zemes īpašniekus, kuru teritorijā atrodas invazīvās sugas un informē par nepieciešamību tos ierobežot.”

Tā kā kompetences dalīšana ir īpaši pamatojuma, revidentu ieskatā, tās pārskatīšana administratīvās atbildības reformas laikā varēja veicināt Komisijās patērēto cilvēkstundu samazināšanos, ja dalīta kompetence noteikta bez pietiekama attaisnojuma.

Administratīvā
pārkāpuma procesa
veikšanas kompetences
dalīšana starp Komisijas
un citu iestāžu
amatpersonām var
palielināt procesa
veikšanai nepieciešamo
cilvēkstundu skaitu.

2. Komisijai trūkst pārliedzoša produktivitātes pārsvara administratīvā pārkāpuma procesa nodrošināšanā salīdzinājumā ar citām uz to pilnvarotajām amatpersonām (iestādēm)

Komisijas ir kavējošs faktors lietu savlaicīgākai izskatīšanai

Samazinot traucējošo faktoru ietekmi administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanā, arī ja administratīvā pārkāpuma lietu efektīvu izskatīšanu var nodrošināt citās institūcijās, tiek sekme, ka pēc iespējas ātrāk pēc pārkāpuma izdarīšanas noslēdzas administratīvā pārkāpuma process.

Revīzijā vērtējam, vai arī Komisijas darbs ir organizēts tā, lai nodrošinātu lietu izskatīšanu pēc iespējas ātrāk (arī mainot institūciju, kurai piekrīt administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšana).

Aptaujā uzdevām jautājumu par vairākiem faktoriem, kas, revidentu ieskatā, varētu kavēt vai veicināt administratīvā pārkāpuma procesa ātrāku norisi.

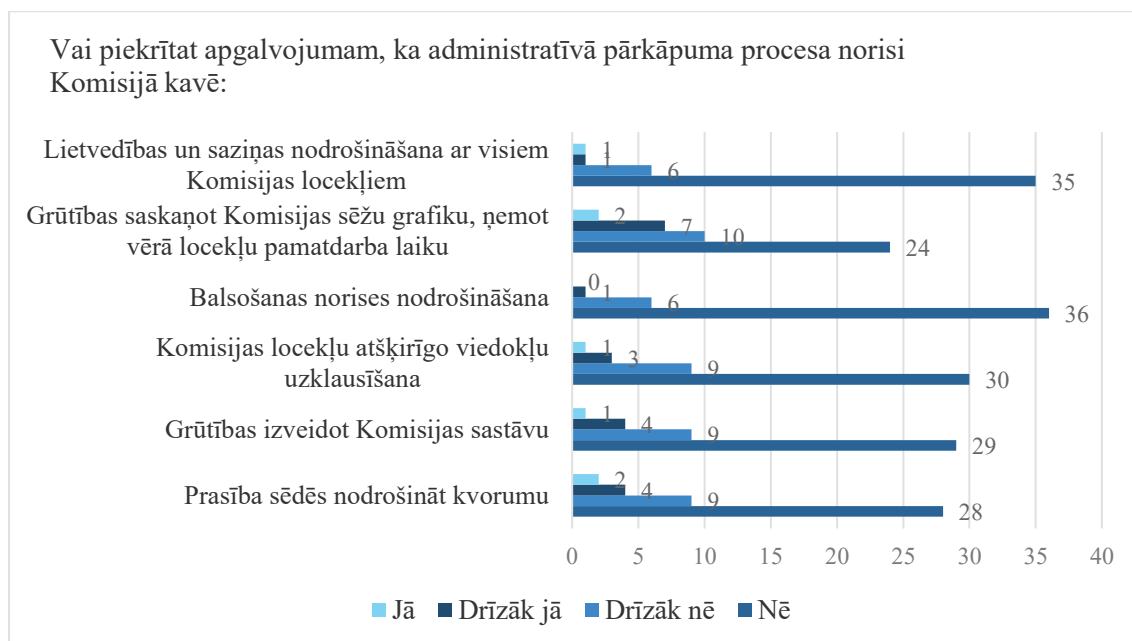
Administratīvā pārkāpuma procesa ātrumam ir nozīme, jo likums nosaka, ka administratīvā pārkāpuma lietu izskata un lēmumu pieņem pēc iespējas ātrāk, bet ne vēlāk kā viena mēneša laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu⁷³. Likumā noteiktos gadījumos šo termiņu var pagarināt.

Koleģiāla lietas izskatīšanas forma, revidentu vērtējumā, ir resursu ietilpīgāka un var paildzināt arī administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu, jo:

- ❖ Komisijas sastāvam jāatlasa vairāki locekļi;
- ❖ Komisijas sēdēs jānodrošina kvorums;
- ❖ Komisijas sēdes jāplāno, saskaņojot vairāku pašvaldības darbinieku, kas ir Komisijas locekļi, darba grafikus;
- ❖ var būt papildu slodze, dokumentējot Komisijas locekļu darbu (diskusijas, atšķirīgos viedokļus, lietas materiālu sagatavošana).

Arī kompetences veikt administratīvā pārkāpuma procesu dalīšanu starp Komisijas un citu iestāžu amatpersonām gan tad, kad tam ir pamatojums, gan tad, kad tam trūkst objektīva pamatojuma, ietekmē administratīvā pārkāpuma procesa ilgumu.

Aptaujāto 43 pašvaldību Komisiju priekšsēdētāju ieskatā šie faktori drīzāk to nekavē (sk. 7. attēlu).



7. attēls. Administratīvā pārkāpuma procesa kavējošie faktori (Aptaujas rezultāti)

Vienlaikus, aptaujāto vērtējumā, koleģiāla lietu izskatīšana nesekmē arī ātrāku administratīvā pārkāpuma procesa norisi. Pretējs viedoklis bija tikai 2 no 43 aptaujāto pašvaldību Komisiju priekšsēdētājiem.

Revīzijā, veicot APAS datu analīzi, revīzijā konstatēts, ka Komisijai piekritīgā lieta kopš tās uzsākšanas dienas ar lēmumu⁷⁴ tiek pabeigta vidēji 61 dienā, bet tiešās valsts pārvaldes iestādē – vidēji 48 dienās. Tas ir par 13 dienām jeb 27 % īsākā laikā (sk. 5. tabulu).

Tiešās valsts pārvaldes iestādēs administratīvā pārkāpuma lietas tiek pabeigtas par 13 dienām ātrāk.

5. tabula

Administratīvā pārkāpuma procesa vidējais ilgums

Iestāžu grupa	Lietu skaits	Dienu skaits ⁷⁵	Vidējais dienu skaits uz vienu lietu
Komisijas	26639	1 618 279	61
Tiešās valsts pārvaldes iestādes	98819	4 701 628	48

Salīdzinot administratīvā pārkāpuma procesa norisi, Komisijām, piemērojot likumus un saistošo noteikumus, konstatēts, ka 78 % lēmumu par administratīvo sodu pieņemti par dažādu likumu pārkāpumiem, kur administratīvā pārkāpuma lieta tiek pabeigta vidēji 61 dienā. Savukārt 22 % lēmumu par sodu pieņemti par saistošo noteikumu pārkāpumiem, kur administratīvā pārkāpuma lieta tiek pabeigta vidēji 48 dienās (sk. 6. pielikumu).

Dalītā kompetence, kura varētu pagarināt administratīvā pārkāpuma procesa vidējo ilgumu Komisiju gadījumā, ir sastopama arī starp tiešās valsts pārvaldes iestādēm.

Piemēram, pārskatot tiešās valsts pārvaldes iestāžu (izņemot Valsts policiju) lēmumos par administratīvo sodu piemērotos deviņus normatīvos aktus⁷⁶ ar lielāko īpatsvaru pēc administratīvā

pārkāpuma procesam patērēto dienu skaita – kopumā 77 %, konstatēts, ka dalītā kompetence tajos nedominē. Kompetence dalīta divos likumos:

- ❖ Muitas likumā;
- ❖ Zvejniecības likumā, kuri abi normatīvie akti piemēroti lēmumos par sodu ar kopējo īpatsvaru pēc administratīvā pārkāpuma procesam patērēto dienu skaita – 14 %.

Savukārt pašvaldību saistošajos noteikumos kompetences dalīšana ir noteicošā prakse, vērtējot revīzijas apjomā iekļauto pašvaldību saistošos noteikumus, par kuriem revidējamā laika posmā piemērota administratīvā atbildība (sk. 7. pielikumu).

Iepriekš ziņojumā norādīts (sk. ziņojuma 68.–71. punktu), ka revīzijas apjomā iekļauto pašvaldību saistošo noteikumu paskaidrojumu rakstā nav skaidrojumu, kāpēc administratīvā pārkāpuma procesa kompetence ir dalīta starp Komisiju un citām iestādēm un kādēļ to nav iespējams īstenot nedalīti vienai iestādei.

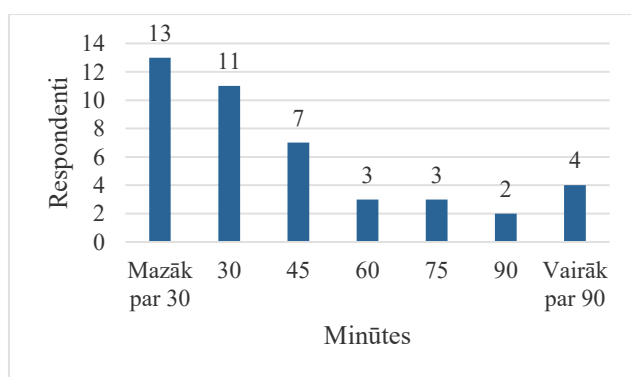
Saistošajos noteikumos administratīvā pārkāpuma procesa kompetence lielākoties ir dalīta starp Komisiju un citām iestādēm.

Lēmumu pieņemšana Komisijā – septiņas reizes vairāk patērēta laika

Komisija kā amatpersonu grupa, kas lēmumus pieņem koleģiāli, patērē vairāk cilvēkstundu nekā atsevišķi pilnvarota amatpersona. Tātad tā ir mazāk produktīva lēmumu pieņemšanas forma. Revīzijā veikti aprēķini šīm produktivitātes atšķirībām pēc patērētajām cilvēkstundām.

Aptaujājot⁷⁷ revīzijas apjomā iekļauto pašvaldību 52 no 59 Komisijas locekļiem, noskaidrots, ka katra Komisijas locekļa vidējais laika patēriņš vienas lietas izskatīšanai ir 73 minūtes, tajā skaitā 46 minūtes, lai sagatavotos Komisijas sēdei.

Apkopojot pašvaldību Komisijas priekšsēdētāju Aptaujā sniegtās atbildes (sk. 8. attēlu) par to, cik vidēji laika (minūtēs) 2024. gadā patērēja viens Komisijas loceklis vienas lietas izskatīšanai, ieskaitot laiku, lai sagatavotos lietas izskatīšanai, konstatēts, ka vidēji tās ir 45 minūtes.



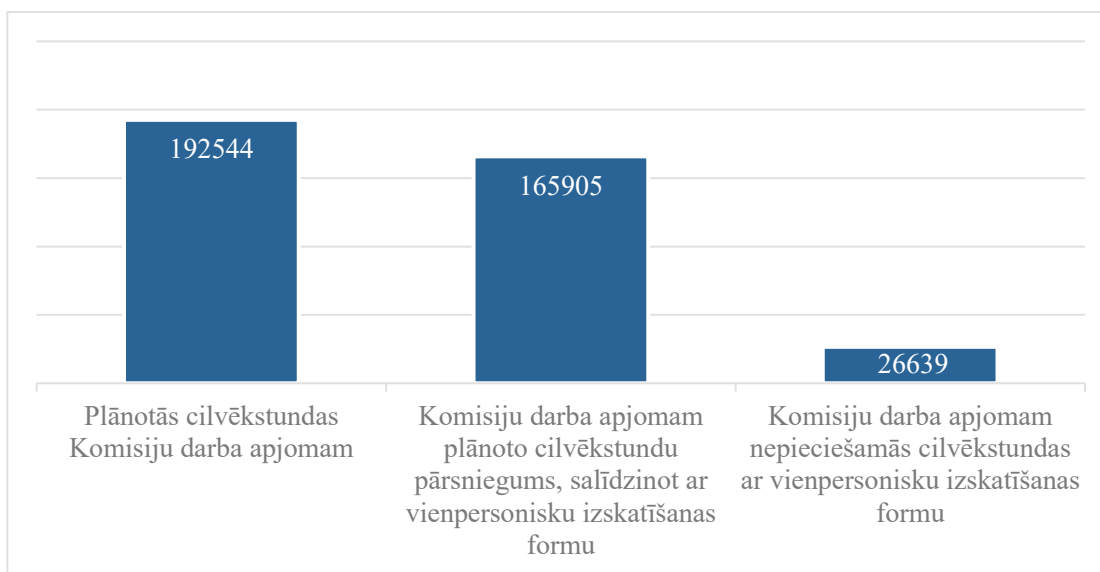
8. attēls. Aptaujas dati par Komisijas locekļa vidēji patērēto laiku vienas lietas izskatīšanai

Ņemot vērā minēto aptauju rezultātu atšķirības, revīzijā pieņemts, ka amatpersonas vidējais patērētais laiks vienas lietas izskatīšanai, ieskaitot laiku, lai sagatavotos lietas izskatīšanai, ir 60 minūtes jeb viena stunda, kas ir patērējamais darba laiks no darba uzdevuma uzsākšanas līdz pabeigšanai (ieskaitot arī

tipiskus ar darba uzdevuma izpildi saistītos darba laika zudumus kļūdu labošanai, iešanai pēc nepieciešamas informācijas, apstiprinājumiem, informācijas meklēšanai, gaidīšanai u. tml.).

Aptaujas metode, lai aplēstu amatpersonas vidēji patērēto laiku vienas administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai, izvēlēta, jo revidējamā apjomā iekļautajās pašvaldībās nebija precīzu, pilnīgu un ticamu datu par Komisijas locekļu patērēto laiku (darba laika uzskaiti) administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanai.

Pēc revidentu aprēķina, revidējamā laika posmā Komisijā vidēji vienas administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai bija jāplāno septiņas cilvēkstundas (ņemot vērā Latvijas pašvaldībās apstiprināto Komisijas locekļu sastāvu), bet uz visām 26,6 tūkst. lietām kopumā ne mazāk kā 192 tūkst. stundu (sk. 9. attēlu, detalizēti 8. pielikumu).



9. attēls. Komisiju darba apjomam plānotās cilvēkstundas, salīdzinot ar vienpersonisku izskatīšanas formu

Salīdzinoši tiešās valsts pārvaldes iestādēs (izņemot Valsts policiju) ar vienpersonisku administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanas formu 68,2 tūkst. administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanai, pēc revidentu aplēses, bija nepieciešams plānot tikpat daudz cilvēkstundas, pieņemot, ka nepastāv būtiskas atšķirības starp Komisijas un tiešās valsts pārvaldes iestāžu amatpersonu vidēji patērēto laiku vienas administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai, ieskaitot laiku, lai sagatavotos lietas izskatīšanai – vienu stundu. Tas neietver laiku darbībām, ko iestādē patērē līdz lietas izskatīšanai, t.sk. procesa uzsākšanai, izmeklēšanas darbībām (sk. 3. attēlu).

Pēc revidentu aprēķina, koleģiālai administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanas formai Komisijās revidējamā laika posmā bija vismaz par 165 tūkst. cilvēkstundām (jeb vidēji 6 cilvēkstundām uz vienu lēmumu) zemāka produktivitāte nekā vienpersoniskai administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanas formai (sk. 9. attēlu, detalizēti 8. pielikumu).

Administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanai Komisijās revidējamā laika posmā bija jāplāno par 165 tūkst. cilvēkstundām vairāk nekā citās iestādēs uz tādu pašu lietu skaitu.

Lēmumu pieņemšana Komisijā ir dārga

Revīzijā veikti aprēķini par Latvijas pašvaldībās Komisijas locekļiem izmaksāto atlīdzību, kas veido būtiskāko izdevumu daļu Komisijas darba nodrošināšanai.

Pašvaldībās ir dažāda pieeja kā nosaka atlīdzību par darbu Komisijā. Komisijas locekļiem par darbu Komisijā vai nu paredzēta atsevišķa atlīdzība, vai darbs tiek atlīdzināts pašvaldības darbiniekam, kas iekļauts Komisijas sastāvā, noteiktās mēnešalgas ietvaros vai piemaksas veidā. No 36 pašvaldībām, kas Komisijas locekļiem ir noteikušas atsevišķu atlīdzību par darbu Komisijā, 30 pašvaldības Aptauijā ir sniegušas informāciju par aprēķināto atlīdzību 2024. gadā, kas kopā veidoja 523 904 *euro*, tajā skaitā darba devēja VSAOI.

Lai iegūtu pilnīgu priekšstatu par Komisijas atlīdzības izmaksām pašvaldībās, revīzijā revidenti aprēķināja Komisijas locekļu lēmumu pieņemšanai patērētās cilvēkstundas gadā, ņemot vērā vidēji patērēto laiku vienas lietas izskatīšanai, un aplēsa to izmaksas, izmantojot valstī noteikto vidējo darba algas stundas likmi 8,09 *euro*⁷⁸.

Laikā no 01.07.2023. līdz 30.06.2024. administratīvā pārkāpumu lietu izskatīšanai:

- ❖ 43 pašvaldību Komisijām, pieņemot 13 443 lēmumus, pēc revidentu aplēses, būtu bijis jāvelta 131 999 cilvēkstundas⁷⁹ (sk. 9. pielikumu);
- ❖ 31 tiešās valsts pārvaldes iestādei, pieņemot 246 184 lēmumus, pēc revidentu aplēses būtu bijis jāvelta vismaz tikpat daudz cilvēkstundu (sk. 10. pielikumu).

Šo iestāžu atlīdzības kopējās izmaksas (ieskaitot darba devēja VSAOI), pēc revidentu aprēķina, bija vismaz:

- ❖ Komisijām 1 319 783 *euro*, kas ir vidēji 98,18 *euro* viena lēmuma pieņemšanai (sk. 9. pielikumu);
- ❖ tiešās valsts pārvaldes iestādēm 3 654 148 *euro*, kas ir vidēji 14,84 *euro* viena lēmuma pieņemšanai (sk. 10. pielikumu).

Komisijas vidējās
atlīdzības izmaksas par
vienu lēmumu
administratīvā
pārkāpuma lietā ir turpat
septiņas reizes lielākas
nekā citās iestādēs.

Pēc revidentu aplēses⁸⁰, izskatot Komisijām piekritīgās administratīvā pārkāpuma lietas vienpersoniski – gadā pieņemot ap 13,4 tūkst. gala lēmumus, visās pašvaldībās kopā gadā laikā varētu samazināt atlīdzības izmaksas par 1,12 milj. *euro*.

Saskaņā ar Aptauiju 2023. gadā 71 % un 2024. gadā 72 % Komisiju locekļu vienlaikus bija nodarbināti citos amatos pašvaldībā. Savukārt aptuveni 80 % locekļu Komisijas sēdēs piedalījās sava pamatdarba laikā (izņemot tos, kuriem tas ir pamatdarba pienākums).

Pēc revidentu aplēses⁸¹, 2024. gadā Latvijas pašvaldību nesaņemtā darba izpildījuma vērtība par darbinieku neveiktajiem tiešajiem darba pienākumiem laikā, kad tie kā Komisijas locekļi piedalījās Komisijas sēdēs, bija 164 366 *euro* (tajā skaitā darba devēja VSAOI).

Komisijas darba nodrošināšanas izdevumiem būtu pieskaitāmi arī izdevumi to materiāltehniskajam nodrošinājumam, apmācībām, atbalsta personāla atlīdzībai, taču revīzijā par to nav saņemta precīza un pilnīga informācija.

Lēmumu pieņemšana Komisijā negarantē lēmumu augstāku kvalitāti

Komisijas darba kvalitātes novērtēšanai pašvaldībās revīzijā analizēti APAS dati par lēmumiem, ko, izskatot sūdzības vai prokurora protestus, pieņēmusi augstāka amatpersona vai pirmās instances tiesa, un šie dati salīdzināti starp tiešās valsts pārvaldes iestāžu un Komisiju grupām.

Revidējamā laika posmā salīdzināmajās grupās augstāka amatpersona vai pirmās instances tiesa izskatījusi vairāk nekā 8,9 tūkst. sūdzības vai prokurora protestus. Par Komisijas lēmumiem iesniegtas 568 sūdzības.

Kā vienu no būtiskajām Komisijas priekšrocībām, kas saistīta tieši ar koleģiālu lietu izskatīšanu, pašvaldības norādījušas lēmumu kvalitāti, pamatojot to ar salīdzinoši nelielo pārsūdzēto un atcelto lēmumu skaitu.

Piemēram, Talsu novada pašvaldība norādījusi⁸², ka šīs pašvaldības Komisija pēdējo divu gadu laikā ir izskatījusi ap 600 administratīvā pārkāpuma lietu, bet tikai astoņi lēmumi ir pārsūdzēti tiesā un tie visi atstāti spēkā.

Saskaņā ar Aptauju puse jeb 50 % Komisijas locekļu ir apmācīti par administratīvā pārkāpuma procesa veikšanu pēc AAL spēkā stāšanās. Tātad vismaz daļai Komisijas locekļu ir aktuālas zināšanas par administratīvā pārkāpuma procesa veikšanu, kas ietekmē arī lēmumu kvalitāti.

Tomēr, vērtējot lēmumu kvalitāti pēc kopējiem rādītājiem par revidējamā laika posmā pārsūdzētajiem un atceltajiem Komisiju lēmumiem, konstatēts, ka pārsūdzētie Komisiju lēmumi tiek atcelti vienlīdz bieži, salīdzinot ar tiešās valsts pārvaldes iestādēm (sk. 6. tabulu, detalizēti – 11. pielikumu).

Pārsūdzētie Komisiju lēmumi administratīvo pārkāpumu lietās netiek atcelti retāk nekā tiešās valsts pārvaldes iestādēs.

6. tabula

Atcelto lēmumu īpatsvars iestāžu grupās

Iestāžu grupa	Atcelto lēmumu īpatsvars, %		
	Augstāka amatpersona	Pirmās instances tiesā	Kopā ⁸³
Tiešās valsts pārvaldes iestādes	34	18	32
Komisijas	36 ⁸⁴	32	33

Augstāks Komisijas atcelto lēmumu rādītājs pirmās instances tiesā salīdzinājumā ar tiešās valsts pārvaldes iestādēm skaidrojams ar to, ka tikai Apakškomisijām var būt augstāka amatpersona, kas ir Komisija. Šādu pārsūdzēšanas kārtību noteikušas tikai dažas pašvaldības, kam ir Apakškomisijas. Līdz ar to pamatā Komisiju lēmumi ir pārsūdzēti uzreiz tiesā.

Pie atbildības saucamās personas nevēlas uz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanu ierasties klātbūtnē, tai skaitā Komisijā

Revīzijā vērtējam to personu, kuras sauktas pie administratīvās atbildības, iesaisti administratīvā pārkāpuma izskatīšanā Komisijā, noskaidrojot šo personu apmeklētības līmeni sēdēs, kurās Komisija mutvārdu procesā izskata personas lietu.

Apmeklētības līmeņa noteikšanai revīzijā kopumā izskatīti 210⁸⁵ Komisiju lēmumi un apkopota informācija par 22 tiešās valsts pārvaldes iestādēs izskatītajām 220 lietām.

Administratīvā pārkāpuma lietu izskata mutvārdu procesā. Ja procesa dalībnieki piekrīt, administratīvā pārkāpuma lietu var izskatīt rakstveida procesā⁸⁶. Covid-19 infekcijas izplatības laikā arī pēc institūcijas (amatpersonas) iniciatīvas administratīvā pārkāpuma lietu varēja izskatīt rakstveida procesā, ja institūcija (amatpersona) nav atzinusi par nepieciešamu lietu izskatīt mutvārdu procesā⁸⁷.

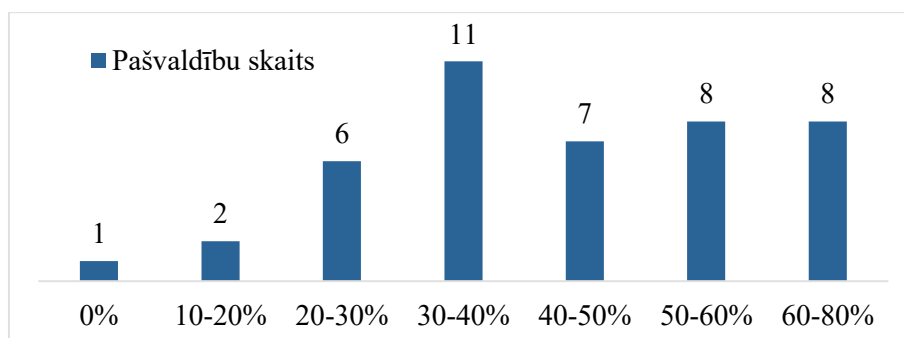
Revīzijā konstatēts, ka lielākā daļa administratīvā pārkāpuma lietu (ap 70 %) tiek izskatītas, amatpersonai ar pie atbildības saucamo personu klātienē nekomunicējot. Klātienē uz administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanu Komisijas sēdēs pie atbildības saucamās personas ierodas 26 % lietu, savukārt tiešās valsts pārvaldes iestādēs – 24 % lietu.

Rakstveida procesā pēc pie atbildības saucamās personas lūguma Komisijai izskatīti 6 % lietu, bet tiešās valsts pārvaldes iestādei – 5 % lietu.

Daugavpils un Liepājas valstspilsētas Komisijas un arī atsevišķas valsts iestādes⁸⁸ norādīja, ka Covid-19 infekcijas izplatības laikā līdz 31.12.2023. administratīvā pārkāpuma lietas galvenokārt tika skatītas rakstveida procesā pēc iestādes iniciatīvas. Tiešās pārvaldes iestādēs šādi izskatītas 38 % lietu.

Minētais liecina, ka pārsvarā administratīvā pārkāpuma lietas izskatītas bez pie atbildības saucamās personas klātbūtnes, mutvārdos tieši nekomunicējot. Šādi, piemēram, tiešās valsts pārvaldes iestādēs izskatīti 72 % lietu.

Arī Aptaujā Komisiju priekšsēdētājiem lūdzām novērtēt, cik bieži uz Komisijas sēdēm ierodas pie atbildības saucamās personas (sk. 10. attēlu).



10. attēls. Pie atbildības saucamo personu apmeklētības īpatsvars Komisiju sēdēs⁸⁹

Sniegtās atbildes liecina, ka uz Komisijas klātienes sēdēm ierodas vidēji⁹⁰ 44 % personu, kuras tiek sauktas pie administratīvās atbildības. Salīdzinoši tiešās valsts pārvaldes iestādēs uz klātienes sēdēm ierodas vidēji 45 % aicināto pie administratīvās atbildības saucamo personu.

Lai gan uz klātienes sēdēm Komisijā atnāk turpat katra otrā aicinātā pie administratīvās atbildības saucamā persona, ap 70 % lietu tiek izskatītas, Komisijai ar pārkāpēju klātienē nekomunicējot.

3. Komisija kā administratīvā pārkāpuma procesa elements pašvaldībās kopumā nav mūsdienīga

Komisijas koleģiālais darbības modelis, revidentu vērtējumā, ir mūsdienīgs risinājums, ja tas uzlabo administratīvā pārkāpuma procesu un sekmē resursu efektīvu izmantošanu.

Ja turpretī administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanā vienpersoniska lēmuma pieņemšanas efektivitātes (laiks, izmaksas, kvalitāte un sabiedrības iesaiste) pārsvars ir vismaz par 10 %, salīdzinot ar koleģialitātes modeli Komisijā, par mūsdienīgāku risinājumu, revidentu vērtējumā, jāuzskata vienpersoniska lēmuma pieņemšanas forma.

Revīzijā Komisijai konstatēti zemāki rādītāji laika, izmaksu, kvalitātes ziņā, bet nedaudz augstāks sabiedrības iesaistes rādītājs (sk. 7. tabulu). Tātad vienpersoniska lēmuma pieņemšanas efektivitātes pārsvars ir vismaz par 10 %, salīdzinot ar koleģialitātes modeli.

Revidenti katram no rādītājiem piešķir nozīmīguma svaru procentos (kopā 100 %), lielāku nozīmi piešķirot laika un kvalitātes aspektiem abu modeļu salīdzināšanā.

7. tabula

Koleģiālas lēmumu pieņemšanas formas pārsvars pār vienpersonisku

Vērtējamā kritērija elements	Kā būtu jābūt?	Lēmumu pieņemšanas forma		Komisijas pārsvars	Kritērijam piešķirtais svars, %	Komisijas rezultāts atbilstoši svaram, %
		Koleģiāla (Komisijas)	Vienpersoniska (tiešās valsts pārvaldes iestādes)			
Laiks (pārkāpuma lietas pabeigšanai, dienas)	Vidēji 30 dienas	61 diena	48 dienas	par 13 dienām ilgāk	40	-4
Izmaksas (atlīdzībai uz vienu lēmumu, euro)	Komisijas izmaksas nav divas reizes lielākas ⁹¹	98 euro	15 euro	7 reizes lielākas izmaksas	10	-10
Kvalitāte (atceltie lēmumi, %)	25	33 %	32 %	līdzīgi	40	-0,8
Sabiedrības iesaiste (sēžu apmeklētība, %)	-	26 %	24 %	līdzīgi	10	0,1
Kopā:					100	-15

Revidentiem un revīzijā iesaistītajām institūcijām nebija informācijas par Komisijas darbības efektivitātes pētījumiem, kas izmantotu līdzīgus vai salīdzināmus kritērijus.

Vienlaikus Komisijas darbības efektivitāti un nepieciešamību administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanā varētu vērtēt arī pēc tā, kāda ir Komisijas locekļu faktiskā iesaiste (diskusijas, balsojumi) lēmumu pieņemšanā (koleģialitāte), kāds ir tās pienesums, jo tieši koleģiāla lēmumu pieņemšanas forma ir Komisijas darbības noteicošā izpausme.

Lēmumu pieņemšanai koleģiāli jeb grupā ir gan priekšrocības, gan trūkumi. Šāda lēmumu pieņemšanas forma sniedz plašāku perspektīvu, kas ļauj noteikt problēmu, saprast cēloņus un sekas. Vairumam cilvēku ir standarta domāšana, bet grupā katrs dalībnieks pārējo ietekmē meklē jaunus risinājumus un līdzsvaro citu domāšanas veidu trūkumus. Grupām ir vairāk zināšanu un informācijas. Grupas dalībnieku ar atšķirīgu pieredzi un domāšanas veidiem var ieteikt oriģinālus risinājumus, kas neienāktu prātā vienam ekspertam.⁹²

Viens no galvenajiem grupveida lēmumu pieņemšanas trūkumiem ir laika un naudas patēriņš, tāpēc grupām nevajadzētu pieņemt lēmumus standarta situācijās. Turklāt grupu dinamika spēj radīt kompromisa lēmumus (kas nevienam neapmierina) vai arī atcelt vērtīgus, bet balsošanā neapstiprinātus uzskatus.⁹³

Grupu darbu parasti izmanto šādos gadījumos:

- ❖ problēma ir salīdzinoši neskaidra vai sarežģīta un var būt konflikta cēlonis;
- ❖ problēmas risinājumam nepieciešama starpagentūru sadarbība vai starpgrupu sadarbība vai koordinācija;
- ❖ problēmai un tās risinājumam ir svarīgas personiskas un organizācijas mēroga sekas;
- ❖ darbam ir noteikts termiņš, līdz kuram ir atlicis pietiekams laiks;
- ❖ plaša pieņemšana un uzticēšanās ir kritiski sekmīga ieviešanai.⁹⁴

Normatīvajos aktos attiecībā uz Komisiju darbību un to locekļiem izvirzītas prasības tikai par minimālo locekļu skaitu, kvorumu un izglītību. Jautājumus, ko neregulē likums, katra pašvaldība patstāvīgi iekļauj Komisijas nolikumā, piemēram, jautājumu par Komisijas locekļu maksimālo skaitu.

Revīzijā konstatēts, ka no Komisijas lemttiesīgā sastāva Komisijas sēdēs vidēji piedalās 79 % locekļu (sk. 8. tabulu), kas norāda arī uz kvoruma nodrošināšanas līmeni Komisijas sēdēs.

8. tabula

Komisijas locekļu dalība sēdēs 2023. gadā

Komisija	Locekļu skaits	Vidēji sēdi apmeklē (locekļu skaits)	Apmeklētības īpatsvars, % ⁹⁵
Daugavpils valstspilsētas komisija	10	8,98	90
Cēsu novada komisija	6	4,46	74
Cēsu novada apakškomisija	5 ⁹⁶	3,56	71
Dienvidkurzemes novada komisija	7	4,50	65
Jēkabpils novada komisija	5	3,84	77
Kuldīgas novada komisija	7	4,71	67
Kuldīgas novada apakškomisija	5	3,75	75
Liepājas valstspilsētas komisija	9	8,92	99
Madonas novada komisija	6	5,68	95
Vidēji:			79

Kā vienu no galvenajiem iemesliem tam, kāpēc Komisijas sēdēs nepiedalās visi Komisijas locekļi, pašvaldības intervijās revidenti galvenokārt norādīja uz Komisijas locekļu aizņemību citā darbā pašvaldībā un attaisnotu prombūtni.

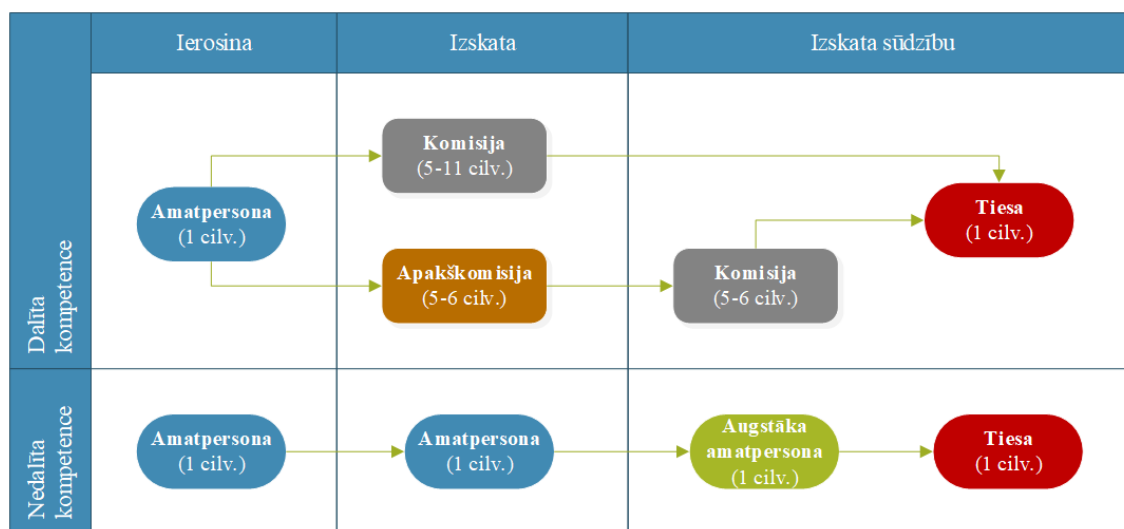
Tas sasaucas ar Aptaujā 14 % respondentu norādīto, ka administratīvā pārkāpuma procesa norisi Komisijās kavē normatīvā akta prasība nodrošināt kvorumu. Tikpat daudz respondentu norādīja, ka Komisiju sēdes tiek pārceltas tādēļ, ka nav iespējams nodrošināt minimālo Komisijas locekļu skaitu.

Piedaloties sēdēs, Komisijas locekļiem ir kompetence izskatīt virkni dažāda rakstura administratīvā pārkāpumu lietas, un tikai retos gadījumos Komisijām ir arī kompetence uzsākt pārkāpumu lietas⁹⁷, ko, piemēram, var realizēt citas administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas laikā⁹⁸.

Revidējamā laika posmā Komisijas tikai izskatījušas administratīvā pārkāpumu lietas un piemērojušas sodus par nozaru likumu pārkāpumiem, savukārt administratīvā pārkāpuma procesu līdz administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai Komisijā ir veikusi kādas citas iestādes amatpersona (sk. 5. pielikumu).

Revīzijas laikā un arī Aptaujā pašvaldības vērta revidentu uzmanību, ka nereti iestāžu iesniegtie administratīvā pārkāpuma lietu materiāli ir nekvalitatīvi, piemēram, nepareizi ticis kvalificēts administratīvais pārkāpums vai nav iegūti pietiekami pierādījumi. Tādēļ Komisija attiecīgās lietas izbeidz vai nosūta atpakaļ administratīvā pārkāpuma lietas uzsācējam trūkumu novēršanai, kas paildzina un sadārdzina administratīvā pārkāpuma lietu virzību.

Tādējādi dalītas kompetences gadījumā administratīvā pārkāpuma lietu virzība kļūst vēl sarežģītāka un vairāk resursus prasoša par jau esošo situāciju, kur vienas administratīvā pārkāpuma lietas uzsākšanā un izskatīšanā līdz pirmās instances tiesai atkarībā no konkrētā pašvaldībā noteiktā Komisijas locekļu skaita var tikt iesaistītas pat 13 amatpersonas (sk. 11. attēlu).



11. attēls. Administratīvā pārkāpuma lietas virzība un iesaistīto amatpersonu skaits

Pašvaldības ir dažādi noteikušas kārtību, kā tiek pārsūdzēti Apakškomisiju pieņemtie lēmumi⁹⁹. Piemēram, Cēsu novada un Liepājas valstspilsētas pašvaldības Apakškomisijas lēmumi ir vispirms pārsūdzami Komisijā,¹⁰⁰ bet Kuldīgas novada pašvaldības Apakškomisijas lēmumi – nepastarpināti tiesā.¹⁰¹ Līdz ar to administratīvā pārkāpuma lietas virzības process un iesaistīto personu skaits katrā pašvaldībā var atšķirties.

Cēsu un Madonas novada un Liepājas valstspilsētas pašvaldības Komisijas nolikumā¹⁰² ir noteikušas, ka Komisija ir koleģiāla institūcija vai ka tā darbu veic koleģiāli. Revidentu ieskatā, tas raksturo principu, kādā pildāmi Komisijas locekļu pienākumi.

Vispārīgi koleģialitātes princips ir sadarbības princips uz vienlīdzības pamatiem, un tas nozīmē uzdevumu veikšanu uz vienlīdzības pamatiem kā tiesību, tā darba ziņā. Ja koleģialitātes princips

ievērots savā tīrā veidā, visiem kolēģijas locekļiem ir vienādas tiesības (un pienākumi), arī priekšsēdētājam nav citu priekšrocību kā tikai tiesība vadīt kolēģijas sēdes.¹⁰³

Tieši tādēļ koleģiālos orgānus no viena viedokļa nostāda pretim vienpersonīgiem orgāniem kā daudzpersonīgus. No cita viedokļa tos nostāda pretim birokrātiskajām iestādēm, jo koleģiālajos orgānos vairāki darbinieki dara vienu un to pašu un visi kolēģijas locekļi atrodas vienā stāvoklī. Turpretim birokrātiskā sistēmā dibinās uz darbinieku sadalīšanu rīkotajos jeb vadītajos un izpildītajos.¹⁰⁴

Lai gan koleģialitātes principu nevar “tīrā” veidā ievērot lietu sagatavošanās stadijā, kur pie katras lietas vienlaicīgi strādātu visa Komisija, tomēr iespējams arī vienlīdzīgi sadalīt Komisijā saņemtās administratīvā pārkāpumu lietas un attiecīgi darbu, lai tās sagatavotu izskatīšanai Komisijas sēdē. Tādēļ Aptaujā jautāts, kuras personas sagatavo lietas izskatīšanai Komisijas sēdē.

Aptaujā¹⁰⁵ noskaidrots, tikai divās pašvaldībās visi Komisijas¹⁰⁶ locekļi tiek iesaistīti lietu sagatavošanā pirms to izskatīšanas Komisijas sēdē. Pārējos gadījumos to veic viens vai vairāki Komisijas locekļi, kā arī citi speciālisti, kuri nav Komisijas locekļi.

Vismaz vienu speciālistu, kurš nav Komisijas loceklis, lietu sagatavošanā iesaista 17 jeb 39 % pašvaldību (sk. 9. tabulu). Šādi Komisiju darbā papildus locekļiem kopumā iesaistīta 21 persona.

9. tabula

Personas, kuras sagatavo lietu izskatīšanai Komisijā

Personas, kuras sagatavo lietas izskatīšanai Komisijas/Apakškomisijas sēdēs	Pašvaldību skaits	Īpatsvars, %
Visi locekļi	2	5
Daļa locekļu	20	47
Daļa locekļu un viens speciālists, kurš nav loceklis	3	7
Daļa locekļu un divi speciālisti, kuri nav locekļi	1	2
Viens loceklis	4	9
Viens loceklis un viens speciālists, kurš nav loceklis	4	9
Neviens loceklis, bet viens speciālists, kurš nav loceklis	6	14
Neviens loceklis, bet divi speciālisti, kuri nav locekļi	3	7
Kopā:	43	100

Revīzijas apjomā iekļauto pašvaldību Komisiju nolikumos lielākā daļa darba pienākumu noteikti Komisijas priekšsēdētājam, tā vietniekam priekšsēdētāja prombūtnes laikā, Komisijas sekretāram vai atsevišķam loceklim (piemēram, Cēsu novada Komisijas loceklim, kurš vienlaikus pilda Komisijas jurista pienākumus¹⁰⁷).

Piemēram, Kuldīgas novada Komisijas priekšsēdētājam noteikti pienākumi Komisijas darba organizēšanā un Komisijas pārstāvībā. Savukārt šīs Komisijas sekretārs, tajā skaitā:

- ❖ nosaka Komisijas sēdes darba kārtībā iekļaujamos jautājumus;
- ❖ uzaicina lietu dalībniekus un pārējos Komisijas locekļus uz Komisijas sēdēm;
- ❖ sagatavo lietu materiālus izskatīšanai un nodrošina pārējiem Komisijas locekļiem iespēju ar tiem iepazīties;
- ❖ gatavo un paziņo Komisijas lēmumus;
- ❖ nodod izpildei lēmumus par administratīvā soda uzlikšanu un kontrolē to savlaicīgu izpildi;
- ❖ kārtro lietvedību, nodrošina lietu glabāšanu un arhivēšanu;

- ❖ veic citus uzdevumus Komisijas priekšsēdētāja uzdevumā.¹⁰⁸

Plaši Komisijas locekļu pienākumi regulēti Daugavpils valstspilsētas Komisijas nolikumā¹⁰⁹. Aptaujājot¹¹⁰ Komisijas locekļus, konstatēts, ka pamatā to izpildi nodrošina tikai tie Komisijas locekļi, kuri ir speciāli Komisijas darba atbalstam izveidotās¹¹¹ pašvaldības Juridiskā departamenta Administratīvo pārkāpumu lietvedības nodaļas darbinieki.

No minētā Komisiju darba regulējuma izriet, ka Komisiju locekļi kopā neiesaistās sava darba nodrošināšanā, tehniskajā un organizatoriskajā norisē. Proti, šie pienākumi sadalīti vien starp atsevišķiem Komisijas locekļiem (parasti priekšsēdētāju un sekretāru) vai atbalsta personālu.

Tikmēr visiem Komisijas locekļiem kopīga ir tādu pienākumu veikšana kā iepazīšanās ar jau sagatavotiem lietu materiāliem un dalība Komisijas sēdēs, kā arī citu uzdevumu pildīšana, ja tos uzdevis Komisijas priekšsēdētājs.

Tieši šo pienākumu izpildē, revidentu ieskatā, vislabāk var tikt novērots koleģialitātes princips, piemēram, Komisijas locekļu iesaiste diskusijās un balsošanā.

Satversmes tiesas judikatūrā ir skaidrots, ka koleģialitātes principa mērķis ir vispusīga attiecīgajā lietā būtisko tiesību jautājumu apsvēršana, tos apspriežot un rodot atbilstošu tiesisku risinājumu, un šis mērķis tiek sasniegts, koleģiāli izvērtējot iespējamos risinājumus un nonākot pie taisnīga rezultāta.¹¹²

Attiecīgi, lai būtu iespējams novērtēt koleģialitātes aspektus Komisijā lietu izskatīšanas gaitā, būtu arī jānoskaidro Komisijas locekļu iesaisti Komisijas darbā šajā posmā, kā arī notikušās diskusijas un balsošanas rezultātus.

Revīzijā vērtējam, cik lielā mērā var dokumentēti novērot koleģialitātes principa darbību Komisijās.

Komisija var izvēlēties, kā fiksēt administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas gaitu – rakstot sēdes protokolu vai izmantojot skaņu ierakstu vai citus tehniskos līdzekļus.¹¹³

Tomēr, izvēloties fiksēt administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanas gaitu sēdes protokolā, Komisijai nav pienākuma norādīt notikušās diskusijas vai balsojumus, kā arī Komisijas locekļu atšķirīgo viedokļu pamatojumu, ja tie balsojuši “pret”.¹¹⁴

Revīzijā konstatēts, ka praksē Komisiju locekļu savstarpējās diskusijas visbiežāk netiek fiksētas, lai gan atsevišķu pašvaldību Komisiju nolikumos tam ir paredzēta speciāla kārtība, piemēram:

- ❖ Kuldīgas novadā Komisijai¹¹⁵ lēmumos jāieraksta Komisijas locekļu izteiktie argumenti un iebildumi, tomēr saskaņā ar šīs Komisijas sniegto skaidrojumu, Komisijas locekļu viedokļi vien dažkārt var būt nejausi ierakstīti sēžu audioierakstos.¹¹⁶
- ❖ Daugavpils valstspilsētā Komisijai sēdes protokolā jānorāda Komisijas locekļu argumenti un iebildumi¹¹⁷, tomēr Komisijas pārstāvji paskaidroja, ka praksē lielākoties sēdes netiek protokolētas.
- ❖ Liepājas valstspilsētā Komisijai vēl nav izveidojusies prakse locekļiem iesniegt atšķirīgu viedokli pie balsojuma. Šāda iespēja noteikta¹¹⁸ kopš 2024. gada vidus.

Revidentu ieskatā, balsojumam ir jāatklāj katra Komisijas locekļa nostāja par lēmumu attiecīgajā administratīvā pārkāpuma lietā. Tomēr arī šajā aspektā pašvaldībām ir iespēja un tās veido dažādu praksi, Komisijas locekļu balsojumu ietverot lēmumos, balsošanas lapās¹¹⁹, sēžu protokolos¹²⁰ vai sēžu audioierakstos¹²¹.

Revīzijā konstatēts, ka, piemēram, Cēsu novada Komisijas lēmumos nav identificējami Komisijas locekļi, kuri balsojuši “par”, “pret” vai atturējušies balsot, bet Jēkabpils novada Komisija Lēmumos nenorāda locekļu balsojuma rezultātus¹²².

Komisijas locekļi, kuri balsojuši “pret”, rakstiski nesagatavo sava atšķirīgā viedokļa pamatojumu, arī citos administratīvā pārkāpuma lietu materiālos šāds pamatojums netiek norādīts. Arī Aptaujā 13 jeb 30 % pašvaldību Komisijas norādīja, ka Komisijas locekļu atšķirīgais, pretējais viedoklis nekur netiek norādīts, 14 jeb 33 % pašvaldību Komisijām tas tiek norādīts lēmumos, bet sēžu protokolos tas tiek norādīts 13 jeb 30 % pašvaldību.

Visas revīzijas apjomā iekļauto pašvaldību Komisijas norādīja¹²³, ka Komisiju locekļi savstarpējās diskusijās vienojas par katru lēmumu. Tādēļ praksē Komisijas locekļi reti balso “pret”, kā arī nav bijuši tādi gadījumi, kuros Komisijas locekļu vidū būtu bijis krasi atšķirīgs viedoklis vai kāds būtu rakstveidā iesniedzis savu atšķirīgo viedokli.

Arī izlases veidā pārbaudot 210¹²⁴ (katrā pašvaldībā 30) pēc nejaušības principa izvēlētos Komisiju lēmumus¹²⁵ administratīvā pārkāpuma lietās, konstatēts, ka tajos nav sastopami balsojumi “pret” (sk. 10. tabulu).

10. tabula

Komisiju locekļu balsojumi 2023.–2024. gadā

Pašvaldība	Balsojumi “Pret” lēmumu skaits	Atturējās balsot
Cēsu novads	0	0 (0 %)
Dienvidkurzemes novads	0	1 (3 %)
Daugavpils valstspilsēta	0	0 (0 %)
Jēkabpils novads	0	0 (0 %)
Madonas novads	0	4 (13 %)
Liepājas valstspilsēta	0	2 (6 %)
Kuldīgas novads	0	0 (0 %)

Savukārt Komisijas locekļu atturēšanās no balsojuma ir bijusi saistīta ar pašu locekļu uzskatiem, ka viņu dalība balsojumā var radīt šaubas par Komisijas objektivitāti, visbiežāk to nodarbinātības citā pašvaldības iestādē (piemēram, bāriņtiesā vai pašvaldības policijā) dēļ.

Saskaņā ar Aptauju Komisijas locekļi biežāk balsojuši “pret”, jo nav bijusi vienota nostāja par piemērojamo sodu, pierādījumu pietiekamību un to, vai persona ir sodāma par izdarīto pārkāpumu.

Vienlaikus, līdzīgi kā revīzijas apjomā iekļauto pašvaldību Komisijas, vairākas pašvaldības Aptaujā norādīja, ka Komisiju locekļi savstarpējās diskusijās vienojas par katru jautājumu, tādēļ praksē Komisijas locekļi reti vai pat nekad nebalso “pret”.

Līdz ar to revīzijā nevarēja novērot arī tādu situāciju, ka balsojuma rezultātā balsu skaits sadalās vienādi un Komisijas priekšsēdētājam ir izšķirošā balss tiesība. Šāda balsošanas kārtība noregulēta revīzijas apjomā iekļauto pašvaldību Komisiju nolikumos, lai sekmētu Komisijas darbu un novērstu lieku kavēšanos.

Pēc revidentu aplēses, visās Latvijas pašvaldību Komisijās balsojumi “pret” varētu būt sastopami ne vairāk kā 7 % lēmumu. Tas norāda, ne vien uz to, ka lēmumi administratīvā pārkāpuma lietās pamatā tiek pieņemti vienbalsīgi, bet arī uz nelielu to gadījumu skaitu, kuros viedokļu atšķirībām (un līdz ar to koleģialitātei) var būt nozīme.

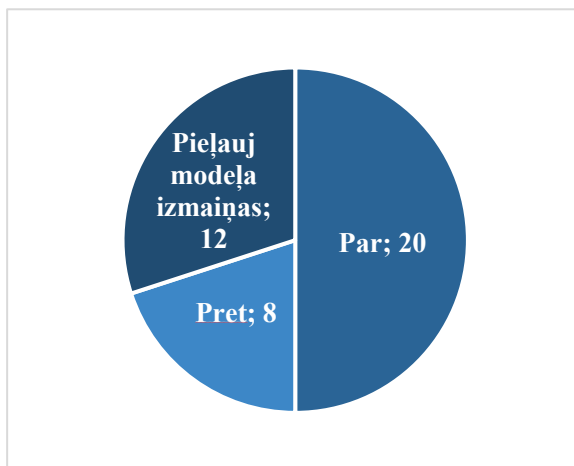
Administratīvā
pārkāpuma lietās maz
gadījumu, kuros
Komisijas locekļu
viedokļu atšķirībām (un
līdz ar to koleģialitātei)
var būt nozīme, jo
Komisijas locekļu
balsojumi “pret”
lēmumu turpat nav
sastopami.

4. Ir iespējami citi institucionāli risinājumi Komisijām piekritīgo administratīvā pārkāpuma lietu efektīvai izskatīšanai

Revīzijā aptaujājām Latvijas pašvaldību vadību, lūdzot sniegt viedokli par to:

- ❖ cik būtiski pašvaldībai vai tās iedzīvotājiem ir saglabāt pašreizējo Komisijas koleģiālo darbības modeli administratīvo pārkāpumu lietu (izņemot lietu, kur tiek piemēroti audzinoša rakstura piespiedu līdzekļi bērniem) izskatīšanā;
- ❖ kādi ir iespējamie draudi, ja Komisijai piekritīgo administratīvo pārkāpumu lietu (izņemot lietu, kur tiek piemēroti audzinoša rakstura piespiedu līdzekļi bērniem) izskatīšanu turpmāk nodrošinātu amatpersonas vienpersoniski, piemēram, pašvaldības policijā, citā iestādē vai atsevišķā pašvaldības amatpersona.

Apkopojot to pašvaldību viedokļus¹²⁶, kurām nav būtiski saglabāt Komisijas darbu esošajā modelī, ar tām, kuras pieļauj to darbības pārskatīšanu, lielākā daļa, jeb 80 % pašvaldību saskata iespēju mainīt Komisijas darbības modeli.



11.attēls. Pašvaldību nostāja par iespēju atteikties no administratīvo komisiju modeļa

Atsevišķi 18 no 40 jeb 45 % pašvaldību uzsvērušas, ka Komisijas kompetencē būtu saglabājami jautājumi, kas attiecas uz nepilngadīgo personu izdarītajiem administratīvajiem pārkāpumiem.

Atbildot par uz jautājumu par iespējamiem draudiem, ja administratīvā pārkāpuma lietas izskatītu nevis koleģiālā veidā Komisija, bet amatpersona vienpersoniski, pašvaldības norādījušas uz:

- ❖ subjektivitāti – 15 jeb 35 % pašvaldību uzskata, ka vienpersoniski pieņemts lēmums nebūs balstīts uz objektīvu situācijas novērtējumu, bet gan uz amatpersonas personīgajiem ieskatiem vai pat emocijām;
- ❖ lēmumu kvalitātes pasliktināšanos – 11 jeb 28 % pašvaldību uzskata, ka vienpersoniski pieņemtie lēmumi būs zemākas kvalitātes un ar lielāku skaitu kļūdu;
- ❖ koruptīvas rīcības pieļaušanu – deviņas jeb 23 % pašvaldību uzskata, ka vienpersoniski amatpersonas var rīkoties interešu konflikta situācijā vai citādi ļaunprātīgi izmantot savas pilnvaras; viena jeb 3 % pašvaldību uzskata, ka amatpersona vienpersoniski, veicot darbu varētu rīkoties arī neētiski;
- ❖ papildu izmaksām – astoņas jeb 20 % pašvaldību uzskata, ka Komisiju darbības pārtraukšana nozīmētu, ka pašvaldībām jātērē papildu līdzekļi jaunu amata vietu veidošanai un jauno speciālistu apmācībai, kā arī pārstāvībai tiesvedībās;

- ❖ taisnīguma nenodrošināšanu – septiņas jeb 18 % pašvaldību uzskata, ka vienpersoniski pieņemtie lēmumi var būt netaisnīgi, jo amatpersona nespēs pieņemt pareizu lēmumu, piemēros pārāk bargu sodu vai nepamatoti sauks personas pie administratīvās atbildības;
- ❖ nepietiekamām amatpersonu zināšanām – septiņas jeb 18 % pašvaldību uzskata, ka amatpersonām nav tik daudz zināšanu kā Komisijai, kurā ir dažādu jomu speciālisti; tāpat uzsvērts, ka AAL šobrīd pieļauj iespēju par pašvaldību policistu amatā pieņemt speciālistu ar vidējo izglītību, turpretim pašvaldības lielākoties Komisiju nolikumos ir noteikušas augstākās izglītības prasību;
- ❖ pārsūdzēto lēmumu skaita palielināšanos – sešas jeb 15 % pašvaldību uzskata, ka vienpersoniski lēmumi tiks pārsūdzēti biežāk;
- ❖ u.c. apstākļiem (atbilžu īpatsvars 2-7 %).

Lai gan, ka atsevišķas pašvaldības paudušas piesardzīgu vai pat skeptisku nostāju par Komisiju darbības modeļa pārskatīšanu, vairākas pašvaldības norādījušas arī uz iespējamiem pozitīviem ieguvumiem, ja Komisijas darbības modelis tiktu pārskatīts:

- ❖ ātrāku administratīvā pārkāpuma izskatīšanu (10 jeb 25 % pašvaldību);
- ❖ vieglāku procesa norisi pašvaldībā, efektīvāku resursu izmantošanu un zemākām izmaksām pašvaldībai (5 jeb 13 % pašvaldību);
- ❖ zemākām izmaksām iedzīvotājiem, piemēram, apmeklējot Komisiju sēdes (2 jeb 5 % pašvaldību);
- ❖ augstāku lēmumu kvalitāti, jo jautājumus izskatītu attiecīgās jomas profesionālis (2 jeb 5 % pašvaldību);
- ❖ personu tiesību tikt uzklautām sekmēšanu – tiktu ņemts vērā personas jau vienreiz paustais viedoklis, personai nebūtu atkārtoti jāsniedz paskaidrojumi (1 jeb 3 % pašvaldību);
- ❖ mazāku sūdzību skaitu, ņemot vērā iespēju lēmumus pārsūdzēt pašvaldībā augstākai amatpersonai (1 jeb 3 % pašvaldību);
- ❖ iespēja uzlabot lēmumu konsekveni (1 jeb 3 % pašvaldību).

Vairāki no pašvaldību saskatītajiem draudiem ir pārbaudīti revīzijas ziņojumā, piemēram, par procesa ātrumu, kvalitāti un izmaksām. Revīzijā iegūtie dati liecina, ka saskatītajiem draudiem nav pamata. Savukārt citi iepriekš pieminētie draudi var tikt vienlīdz attiecināti arī uz Komisijas darbību.

Piemēram par korupcijas risku ir pausts uzskats, ka pat koleģiāla jautājuma izspriešana neļauj atmest šaubas par to, ka visi vienlīdz rūpīgi iedziļināsies izskatāmajos jautājumos vai ka Komisijās locekļi, līdzīgi kā koleģiālos tiesnešu sastāvos, nav pārlieku saistīti cits ar citu un centīsies ierobežot kolēģu negodprātīgu rīcību.¹²⁷

Uzticot administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanu nekoleģiālām institūcijām, pēc revidentu aplēses, tiesā izskatāmo administratīvā pārkāpuma lietu skaits samazinātos par 44 %¹²⁸. Proti, iespējamo sūdzību “slodze” lielā mērā tiktu pārnests uz augstāko amatpersonu, kā tas jau šobrīd ir novērojams tiešās valsts pārvaldes iestādēs. Tādējādi tiktu atslogota tiesu sistēma un samazināts administratīvais slogs iedzīvotājiem.

Lai gan 50 % pašvaldību neuzskata par būtisku saglabāt Komisiju darbības modeli un vēl 30 % pieļauj tā izmaiņas, tomēr līdz šim nav vērtēta tā efektivitāte un paustas iniciatīvas to mainīt. Piemēram, Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija nav saņēmusi pašvaldību ierosinājumus grozīt

ministrijas atbildībā esošajos nozaru likumos ietvertu regulējumu attiecībā uz administratīvo komisiju kompetenci¹²⁹.

Arī AAL izstrādes gaitā no citas institūcijas (ministrijas, pašvaldības u.c.) nav paudušas iniciatīvu mainīt administratīvās atbildības regulējumā līdzšinējo pašvaldību administratīvo komisiju koleģiālo darbības modeli, pamatojoties uz komisijas darba efektivitātes izvērtējumu¹³⁰.

Modelējot administratīvā pārkāpuma lietu iespējamo sadalījumu pēc reformas, revidenti pārskatīja līdzšinējo administratīvā pārkāpuma lietu sadalījumu pašvaldības, Valsts policijas un pārējo tiešo valsts pārvaldes iestāžu grupās Komisijas biežāk izskatītājās lietās pēc nozaru likumiem, norādot uz piemērotāko turpmāko lietu sadalījumu (sk. 11. tabulu, detalizēti 12. pielikumu).

11. tabula

Iespējamā Komisijas lietu piekritība, veicot reformu

Nozaru likums	Lēmumu skaits visās iestādēs	Lēmumu īpatsvars Komisijām, %	Iespējamā Komisijas lietu piekritība, veicot reformu
Administratīvo sodu likums par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā	51984	0,5	Valsts/pašvaldības iestādes
Aizsargjoslu likums	359	13	Valsts/pašvaldības iestādes
Atkritumu apsaimniekošanas likums	3964	93	Valsts/pašvaldības iestādes
Augu aizsardzības likums	614	78	Valsts/pašvaldības iestādes
Autopārvadājumu likums	7158	1	Pašvaldības policija vai Valsts policija
Bērnu tiesību aizsardzības likums	6089	98	Pašvaldības iestādes
Būvniecības likums	922	38	Pašvaldības iestādes
Ceļu satiksmes likums	418292	0,2	Pašvaldības iestādes
Dzīvesvietas deklarēšanas likums	8523	0,3	Pašvaldības iestādes
Dzīvnieku aizsardzības likums	3086	77	Pašvaldības iestādes
Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums*	185	100	Pašvaldības iestādes
Dzīvojamo telpu īres likums*	24	100	Pašvaldības iestādes
Elektronisko sakaru likums	68	94	Valsts iestādes
Enerģētikas likums*	206	100	Valsts iestādes
Izglītības likums	10	90	Pašvaldības iestādes
Latvijas valsts karoga likums	80	54	Pašvaldības iestādes
Meža likums	561	29	Valsts iestādes
Patērētāju tiesību aizsardzības likums	70	33	Valsts iestādes
Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums	338	7	Valsts iestādes
Zvejniecības likums	1018	100	Pašvaldību iestādes

* Administratīvo pārkāpumu izskatīšanas kompetence ir tikai Komisijai.

Lielāko daļu šobrīd Komisijai piekrītošo administratīvā pārkāpuma lietu, visticamāk, turpmāk varētu uzticēt tieši pašvaldības policijai, kura pašvaldībās kopumā uzsākusi administratīvā pārkāpuma procesu par 62 % no Komisijās izskatītajām lietām par nozaru likumu administratīvajiem pārkāpumiem. Vienlaikus vairāku likumu administratīvo pārkāpumu izskatīšanu to specifikas dēļ turpmāk varētu uzticēt tieši tiešās valsts pārvaldes iestādēm pēc nozares profesionālā principa, piemēram, par Elektronisko sakaru likuma, Enerģētikas likuma, Meža likuma u. c. pārkāpumiem, uz ko nereti norādīts arī Aptauijā.

Lielākā daļā jeb 62 % administratīvā pārkāpuma lietu par nozaru likumu pārkāpumiem, par kurām administratīvā pārkāpumu procesu uzsākusi Pašvaldības policija, nonāk izskatīšanai Komisijā.

Plānojot prognozētajam darba apjomam nepieciešamo cilvēkstundu skaitu citās iestādēs, var tikt ņemti vērā arī nozares apsvērumi par vidēji nepieciešamo laiku lietas izskatīšanai.

Revidējamā laika posmā pašvaldību Komisijas administratīvā pārkāpuma lietās ne tikai 21 498 reizes pieņēmušas lēmumus par administratīvo sodu, bet arī 12 308 reizes bērniem piemērojušas audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus, kas nav administratīvie sodi. Savukārt administratīvie sodi bērniem pēc revidentu aplēses varētu būt piemēroti ap 4 % administratīvā pārkāpuma lietu.

Lai gan 18 no 40 pašvaldībām jeb 45 % uzsvērušas, ka Komisijas kompetencē būtu saglabājami jautājumi, kas attiecas uz nepilngadīgo personu izdarītajiem administratīvajiem pārkāpumiem, revidentu ieskatā, uzmanība vēršama uz vairākiem aspektiem, kas saistīti ar Komisijas kā lēmumu pieņemšanas formas saglabāšanas nepieciešamību, piemērojot administratīvos sodus un audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus bērniem.

Apzinoties, ka bērna labākajās interesēs ir samazināt saskarsmi ar sodu sistēmu, kas nav vērsta uz administratīvā pārkāpuma izdarīšanas cēloņu apzināšanu un novēršanu, Latvijā no 2015. gada ir sperti pirmie soļi, lai mainītu administratīvo sodu piemērošanu bērniem.¹³¹ Tāpēc no 2016. gada bērnam par izdarītu administratīvu pārkāpumu primāri piemērojams audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis, nevis administratīvais sods.¹³²

2022. gadā Valsts kontrole publiskoja revīzijas ziņojumu ““Problēmbērni” – pieaugušo neizdarību spogulis”¹³³ (turpmāk – 2022. gada revīzija). 2022. gada revīzijā konstatēts, ka administratīvais sods vai audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa piemērošana pati par sevi bērnu no jaunu likumpārkāpumu izdarīšanas neattur, ja netiek noskaidroti bērna uzvedības cēloņi, kā rezultātā nav iespējams piemērot bērna interesēm atbilstošāko audzinoša rakstura piespiedu līdzekli.

Piemēram, revidenti konstatēja, ka Komisijas tikai 11 % gadījumu piemērojušas visefektīvāko audzinoša rakstura piespiedu līdzekli – uzlikt par pienākumu piedalīties uzvedības un sociālās korekcijas programmā¹³⁴, ar kuru bērnam un tā ģimenei ir iespēja saņemt mērķētu atbalstu bērna problemātiskās uzvedības cēloņu novēršanai.¹³⁵ Tieši uzvedības un sociālās korekcijas programma ir tā, kuras ietvarā tiek izvērtēti notikušā likumpārkāpuma cēloņi, identificētas atbalsta vajadzības ģimenei un bērnam, kā arī novērtēti resursi.

2022. gada revīzijā norādīts, ka audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanas prioritāte praksē bieži vien netiek īstenota. Tā rezultātā bērnam tiek piemērots nevis audzinoša rakstura piespiedu līdzeklis, bet administratīvais sods, kura saturā nav nepieciešamās komponentes, lai jebkādā veidā ietekmētu bērna uzvedību.

Jāatzīmē, ka AAL¹³⁶ paredz, ka administratīvo sodu nepilngadīgajam vecumā no 14 līdz 18 gadiem piemēro, ja audzinoša rakstura piespiedu līdzekļa piemērošana konkrētajā gadījumā nav lietderīga.

2022. gada revīzijā konstatēts, ka Komisiju preventīvais darbs ar bērniem ne visos gadījumos ir bijis efektīvs un nav sasniedzis tam izvirzītos mērķus, jo vismaz pusē gadījumu bērni turpinājuši izdarīt likumpārkāpumus. Tāpēc, kā uzsvērts 2022. gada revīzijā, Komisiju resursu bērnu izdarīto administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanai būtu produktīvāk novirzīt Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. pantā paredzētajam likumpārkāpumu profilakses darbam ar bērniem, ko veic pašvaldība sadarbībā ar bērnu vecākiem, izglītības iestādēm, Valsts policiju, Valsts probācijas dienestu un citām iestādēm.¹³⁷

2022. gada revīzijā secināts, ka pēc būtības audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanas sistēma neatšķiras no “ierastās sodu sistēmas”. Tātad nenodrošina efektīvāku, bērnu interesēm, tiesībām un attīstībai atbilstošu reakciju uz administratīvajiem pārkāpumiem.¹³⁸

No minētā ziņojuma, revidentu ieskatā, izriet, ka nedz administratīvo sodu sistēma, nedz audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanas sistēma, kas attiecināta uz bērniem, nav piemērots instruments to mērķu sasniegšanai, kas noteikti AAL 1. pantā – “[...] aizsargāt pastāvošo tiesisko iekārtu, tai skaitā sabiedrības tiesiskās intereses, noteikto pārvaldes kārtību, sabiedrisko kārtību, kā arī, ievērojot personas pamattiesības, nodrošināt efektīvu administratīvā pārkāpuma procesu un panākt tiesisko attiecību taisnīgu noregulēšanu” – un likuma “Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem” 1. panta otrajā daļā – “Audzinoša rakstura piespiedu līdzekļi tiek piemēroti, lai sasniegtu šādus mērķus: 1) sabiedrības interesēm atbilstošas vērtību orientācijas veidošanos un nostiprināšanos bērņā; 2) bērna orientāciju uz atturēšanos no pretlikumīgām darbībām; 3) bērna ar sociālās uzvedības novirzēm reintegrāciju sabiedrībā”.

Šā brīža sankciju
piemērošanas sistēmā
bērniem ir trūkumi un
Komisija, kuru darbību
finansē no pašvaldības
budžeta, ir šīs sistēmas
sastāvdaļa.

Kopš 2022. gada nav veiktas būtiskas izmaiņas šo jomu regulējošos tiesību aktos. 2022. gada revīzijā¹³⁹ atklātie trūkumi sankciju sistēmā bērniem, revidentu ieskatā, liecina, ka netiek veicināta tiesību aktos noteikto mērķu sasniegšana, vienlaikus pašvaldības apmaksā Komisijas darbu.

Tieslietu ministrija ir paudusi ieceri atteikties no bērnu administratīvās sodīšanas un audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanas bērniem, kas ir izdarījuši administratīvos pārkāpumus, un bērnu uzvedību mainīt, pilnveidojot pašvaldību darbību uzvedības sociālas korekcijas programmu izstrādē, kā to noteic Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. pants.

2024. gadā Tieslietu ministrija iesniegusi grozījumus¹⁴⁰ Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. pantā ar mērķi pilnveidot normatīvo regulējumu pašvaldību darbam ar bērniem, kuriem ir uzvedības riski, stiprinot savlaicīgas prevencijas principu un veicinot atbalsta sniegšanu bērnam un viņa ģimenei. Tiesību akta projektā ietverts regulējums, kuram ir sistēmisks mērķis – veidot efektīvu, uz bērna labāko interešu principa realizāciju mērķētu likumpārkāpumu prevencijas darbu.

Tiesību akta projektā norādīts, ka Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. pantā esošo regulējumu nepieciešams pilnveidot, saskaņojot to ar mūsdienu izpratni par efektīvu prevencijas darbu. Likumprojektā ir nostiprināti vairāki prevencijas darba pamatprincipi – savlaicīga atbalsta, starpinstitūciju sadarbības, bērna un ģimenes atbalsta, ģimenes iesaistes un riska un vajadzību izvērtējuma obligātuma princips.¹⁴¹

Tiesību akta projektā modelēti divi gadījumi, kuros:

- ❖ pašvaldībai ir obligāti jāsniedz atbalsts bērnam un viņa ģimenei, proti – bērns veic darbības, kuras var novest pie bērna vai citu cilvēku veselības vai dzīvības apdraudējuma; bērns ir

izdarījis noziedzīgu nodarījumu; bērns ir atbrīvots no brīvības atņemšanas iestādes; pašvaldība uzskata, ka bērnam vai viņa ģimenei ir nepieciešami atbalsta pasākumi;

- ❖ pašvaldība vērtē, vai bērna uzvedībā ir saskatāmi prettiesiskas rīcības riski; ja riski ir saskatāmi, tad pašvaldība sagatavo atbalsta plānu pēc savas iniciatīvas.

Tiesību akta projektā paskaidrots, ka izstrādātais regulējums paredz plašu rīcības brīvību pašvaldībai, lemjot par atbalsta pasākumu plāna nepieciešamību.¹⁴²

2022. gada revīzijā secināts, ka būtiski ir strādāt ar likumpārkāpumu izdarīšanas cēloņiem. Uz to, revidentu ieskatā, ir vērsti arī tiesību akta projekts, kas paredz riska un vajadzību novērtējumu, lai atbalsta pasākumi būtu vērsti uz bērna un ģimenes vajadzību apmierināšanu. Konkrētā bērna un ģimenes riska un uzvedības cēloņu izvērtējums sniegtu iespēju piedāvāt jēgpilnu un uz vajadzībām mērķētu pasākumu plānu.

Revidentu ieskatā, Tieslietu ministrijas sagatavotie grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. pantā varētu uzlabot preventīvo darbu ar bērniem. Vienlaikus citas izmaiņas bērnu administratīvās sodīšanas sistēmā nav notikušas. Tas nozīmē, ka joprojām ir aktuāls 2022. gada revīzijā sniegtais ieteikums pārskatīt un pilnveidot bērnu izdarīto administratīvo pārkāpumu izskatīšanas sistēmu, izvērtējot iespēju atteikties no administratīvās atbildības piemērošanas bērniem.

Kā jau iepriekš minēts, Lietuvā un Igaunijā administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanu pašvaldībās šobrīd neveic institūcijas, kas būtu pielīdzināmas Latvijā pastāvošajām, koleģiālajām pašvaldību administratīvajām komisijām.

Saskaņā ar Pašvaldību likuma 24. panta pirmo daļu pašvaldības dome administratīvā pārkāpuma procesa veikšanai un likumā “Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem” noteikto uzdevumu izpildei izveido Komisiju.

Institūcijai, kas pieņem lēmumus attiecībā uz bērniem kā speciālajiem cilvēktiesību subjektiem, revidentu ieskatā, nepieciešama tāda darba organizācijas forma, kas spēj īstenot bērnu tiesību principos ietvertu saturu. Tas skaidrojams ar to, ka, tiesību piemērošanas praksē īstenojot bērnu tiesību principu, tiek īstenotas bērna, kā pilngadību nesasniegušas personas, cilvēktiesības.

Tā, piemēram, viens no būtiskākajiem principiem ir bērna labāko interešu princips. Tāpēc Bērnu tiesību aizsardzības likumā¹⁴³ noteikts, ka visām darbībām attiecībā uz bērnu neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts vai pašvaldību institūcijas, sabiedriskās organizācijas vai citas fiziskās un juridiskās personas, kā arī tiesas un citas tiesībaizsardzības iestādes, prioritāri ir jānodrošina bērna tiesības un intereses. Šīs personas ievēro bērna labākās intereses visās darbībās, kas tieši vai netieši skar vai var skart bērnu, tostarp, novērtējot jebkuru ar bērnu saistītu gadījumu; rīkojoties jebkādā ar bērnu saistītā lietā; pieņemot jebkuru lēmumu saistībā ar bērnu.

Minētais likums¹⁴⁴ arī nosaka bērna labāko interešu vērtēšanas kritērijus, no kuriem katrs atbilst kādai no bērna likumā noteiktajām pamata tiesībām. Bērna labākās intereses saskaņā ar šiem kritērijiem ir jāvērtē, arī pieņemot lēmumu par administratīvo sodu bērniem un piemērojot audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus.

Bērnu tiesību principi ir noteikti arī starptautiskajos un Eiropas Savienības tiesību aktos. Piemēram, Saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību Hartu¹⁴⁵ bērniem ir tiesības uz viņu labklājībai nepieciešamo aizsardzību un gādību un visās darbībās, kas attiecas uz bērniem, neatkarīgi no tā, vai tās veic valsts iestādes vai privātas iestādes, pirmkārt jāņem vērā bērna intereses.

Bērna labākās intereses ir jāvērtē, pieņemot lēmumu par administratīvo sodu un piemērojot audzinoša rakstura piespiedu līdzekļus bērniem

Bērnu aizsardzība ir arī viens no galvenajiem mērķiem Apvienoto Nāciju Organizācijas Konvencijā par bērna tiesībām¹⁴⁶, Eiropas Cilvēktiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijā¹⁴⁷, kā arī Eiropas Padomes Stratēģijā bērnu tiesību jomā 2022.–2027. gadiem “Bērnu tiesības praksē: no konsekventas īstenošanas līdz kopīgai inovācijai”¹⁴⁸ un citos Latvijas Republikai saistošos dokumentos.

Komisijas funkcijas ir pielīdzināmas tiesas spriešanai, tāpēc uz Komisiju attiecas Eiropas Padomes Ministru komitejas pamatnostādnes par bērniem draudzīgu tiesu sistēmu (*child friendly justice – angļu val.*).¹⁴⁹ Minētās pamatnostādnes tiesu sistēmu definē plašākā nozīmē un noteic, ka uz bērna cilvēktiesībām bāzētās vadlīnijas ir piemērojamas saskarsmē ne tikai ar tiesu, bet arī citām kompetentām iestādēm, tostarp un ne tikai – policiju, izglītības iestādēm, sociālajiem vai veselības aprūpes dienestiem un citiem.¹⁵⁰

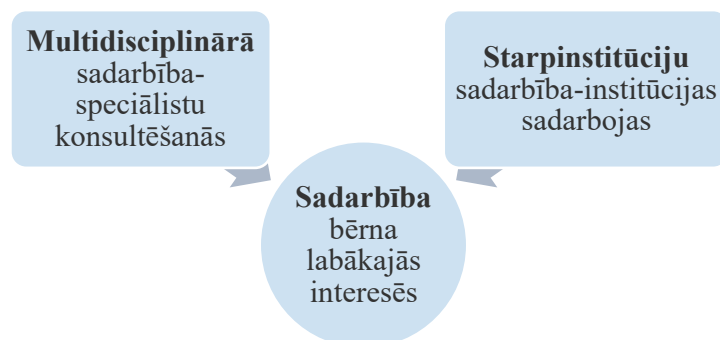
Eiropas Padomes Ministru komitejas pamatnostādnes par bērniem draudzīgu tiesu sistēmu noteic, ka lietās, kurās iesaistīti bērni, tiesnešiem un citiem tiesību speciālistiem, pieņemot lēmumus, kas tieši vai netieši ietekmēs bērna pašreizējo vai turpmāko labklājību, piemēram, izvērtējot bērna labākās intereses, būtu jāsaņem atbalsts un padomi no citu profesiju speciālistiem. Multidisciplinārā pieeja darbā ar bērniem, kas nonākuši konfliktā ar likumu, ir īpaši nepieciešama. Tiesību aizsardzības jomas speciālistu izpratne par bērnu psiholoģiju, vajadzībām, uzvedību un attīstību ne vienmēr ir pietiekama.¹⁵¹

Minētais nozīmē, ka multidisciplināro pieeju var nodrošināt veidā, kādā, piemēram, to šobrīd noteic:

- ❖ likums “Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem”, kurā noteikts,¹⁵² ka Komisijas sēdē, kur izskata administratīvā pārkāpuma lietas, kuras nosūtītas Komisijai jautājuma izlemšanai par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērnam, obligāti piedalās bērns, viens no viņa vecākiem (aizbildnis) vai bāriņtiesas pārstāvis, sociālā dienesta vai citas pašvaldības institūcijas, kura veic likumpārkāpumu profilakses darbu ar bērniem, pārstāvis un policijas pārstāvis;
- ❖ noteikumi¹⁵³ par institūciju sadarbību bērnu tiesību aizsardzībā, kas nosaka institūciju sadarbības organizēšanu un kārtību, kādā īsteno bērnu tiesību aizsardzību, sadarbojoties ģimenei, valsts un pašvaldību institūcijām, sabiedriskajām organizācijām un citām fiziskajām un juridiskajām personām.

Nozīmīgi ir tas, ka atbalsta pasākumi bērnu likumpārkāpumu cēloņu novēršanai tiek plānoti starpinstitūciju sadarbības formā, kuras ietvaros pašvaldība koordinē atbalsta pasākumu plāna īstenošanu, iesaistot citas institūcijas

Minētie normatīvie akti paredz organizēt darbu nevis koleģiālā veidā, bet izmantot sadarbības un konsultēšanās metodes (sk. 12. attēlu).



12. attēls. Sadarbības un konsultēšanās metodes

Šāda pieeja sniedz iespēju gan īstenot darbu, gan sadarbojoties dažādām institūcijām (starpinstitūciju sadarbības forma), gan dažādu profesiju pārstāvjiem (multidisciplinārā sadarbība), kā arī tā atbilst Eiropas Padomes Ministru komitejas pamatnostādnēm par bērniem draudzīgu tiesu sistēmu un Eiropas Komisijas ieteikumam par integrētu bērnu aizsardzības sistēmu izstrādi un stiprināšanu bērna interesēs.¹⁵⁴

Revīzijas raksturojums, kritēriji un metodes

Revīzijas mērķis

Revīzijas mērķis ir novērtēt, vai administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšana Komisijā ir labs risinājums, proti, cik produktīvi (ātri, lēti un kvalitatīvi) un mūsdienīgi (salīdzinot ar vienpersonisku lēmuma pieņemšanu) ir izskatīt administratīvā pārkāpuma lietas Komisijā, un, vai to izskatīšanu efektīvi varētu veikt citas institūcijas (amatpersonas), nododot tām Komisijai piekritīgās lietas.

Juridiskais pamatojums

Lietderības revīzija “Vai pašvaldību administratīvās komisijas ir labs risinājums, lai nodrošinātu efektīvu administratīvā pārkāpuma procesu?” veikta, pamatojoties uz Valsts kontroles Piektais revīzijas departamenta 02.01.2024. revīzijas grafiku Nr. 2.4.1-47/2024 (ar grozījumiem 11.11.2024., 17.02.2025. un 22.04.2025.).

Revīziju veica revīzijas grupas vadītājs valsts revidents Daniels Cjaputa (līdz 11.10.2024.), revīzijas grupas vadītājs vecākais valsts revidents jurists Gints Puriņš (no 11.11.2024.), valsts revidente Lilita Strode, valsts revidents jurists Arnis Sedliņš (līdz 30.04.2025.), vecākā valsts revidente Ilona Kronberga (no 22.04.2025.), atbildīgā sektora vadītāja Agnese Jaunzeme.

Revidentu un revidējamās vienības atbildība

Valsts kontroles revidenti ir atbildīgi par revīzijas ziņojuma sniegšanu, kas pamatojas uz revīzijas laikā gūtiem atbilstošiem un pietiekamiem revīzijas pierādījumiem.

Tieslietu ministrija, Cēsu, Dienvidkurzemes, Jēkabpils, Kuldīgas un Madonas novadu pašvaldības un Daugavpils un Liepājas valstspilsētu pašvaldības ir atbildīgas par normatīvo aktu ievērošanu un revidentiem sniegtās informācijas patiesumu.

Revīzijas apjoms

Revīzija ir veikta saskaņā ar Latvijas Republikā atzītiem starptautiskajiem publiskā sektora revīzijas standartiem.¹⁵⁵ Revīzija ir plānota un veikta tā, lai iegūtu pietiekamu pārliecību par pārbaudāmā priekšmeta jautājumiem saskaņā ar revīzijas kritērijiem.

Revīzija veikta par laika posmu no 01.07.2022. līdz 30.06.2024. Atsevišķos gadījumos notikumi izvērtēti arī ārpus revidējamā laika posma.

Revīzijas apjomā ir iekļautas:

- ❖ Tieslietu ministrija,
- ❖ Cēsu, Dienvidkurzemes, Jēkabpils, Kuldīgas un Madonas novadu pašvaldības un Daugavpils un Liepājas valstspilsētu pašvaldības.

Revīzijas apjomā nav iekļauti Komisijas saskaņā ar likumu “Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem” pieņemtie lēmumi (par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu), tomēr kompetence pieņemt šādus lēmumus ņemta vērā, sagatavojot revīzijas ziņojuma ceturto sadaļu.

Lai revīzijas pierādījumi, tai skaitā revidentu veiktās aplēses demonstrētu objektīvu situāciju par visām 43 pašvaldībām, revīzijas apjomā iekļautas septiņas pašvaldības ar pēc iespējas atšķirīgu situāciju, ņemot vērā šādus kritērijus:

- ❖ Komisiju lēmumu skaits 2021. – 2023. gadā (APAS dati);
- ❖ Komisijas locekļu skaits;
- ❖ vismaz divu valstspilsētas pašvaldību iekļaušana;
- ❖ vismaz vienas pašvaldības no katra Latvijas reģiona iekļaušana.

Revīzijas metodes

Revīzijā izmantotas vairākas pierādījumu iegūšanas un analīzes metodes, lai sniegtu atbildes uz revīzijas ziņojuma nodaļās izklāstītajiem jautājumiem.

Kvantitatīvās pētījumu metodes lietotas, analizējot statistisko informāciju no APAS datu bāzes, trīs aptauju: 43 pašvaldību domes vadības, 43 pašvaldību Komisiju priekšsēdētāju un revīzijas apjomā iekļauto septiņu pašvaldību Komisiju 52 locekļu aptauju rezultātus. Produktivitātes vērtēšanai pēc Komisijas locekļu administratīvā pārkāpuma lietās pieņemto lēmumu skaita izmantota salīdzinošā novērtēšanas metode, veikti aprēķini un modelēšana, balstoties uz revidentu aplēsēm.

Kvalitatīvās pētījumu metodes lietotas, analizējot dažāda veida dokumentus: Pašvaldību likuma un administratīvo atbildību regulējošo tiesību aktu (likumi un pašvaldību saistošie noteikumi) prasības, revīzijas apjomā iekļauto pašvaldību Komisiju administratīvo pārkāpumu lietās pieņemtos 210 lēmumus, finanšu informāciju, kā arī aptaujās sniegtos respondentu viedokļus un Lietuvas un Igaunijas praksi administratīvo pārkāpumu lietu izskatīšanā pašvaldībās.

Revīzijas ziņojuma pirmajā nodaļā, analizējot visu 43 pašvaldību izveidotajās Komisijās iekļauto cilvēkresursu produktivitāti, izmantota Valsts kontroles iepriekšējās revīzijās¹⁵⁶ lietotā metodika. Šīs salīdzinošās novērtēšanas metodes mērķis ir, izvērtējot informāciju par cilvēkresursu plānošanas procesa rezultātiem Komisijās un salīdzinot to snieguma rādītājus, noteikt konkrētajā laika periodā produktīvāko rezultātu starp pašvaldībām.

Metodikas pamatā ir Komisijas amatpersonu administratīvā pārkāpuma lietās pieņemto lēmumu (tiešo rezultātu) strukturēti mērījumi, kurus iegūst no APAS datu bāzes. Ar subjektīviem mērījumiem, veicot ekspertu aptaujas (visu 43 pašvaldību Komisiju priekšsēdētāji un revīzijas apjomā iekļauto septiņu pašvaldību Komisiju 52 amatpersonas), iegūta informācija par administratīvā pārkāpuma lietu darbietilpību, ar mērķi noteikt aptuvenu administratīvā pārkāpuma lietu salīdzināšanas standartu.

Iegūtie standartizētie rezultāti salīdzināti starp Komisijām, izvērtējot tiešos rezultātus laika dimensijā (divu gadu periodā), kas ļauj konstatēt gan augstāko, gan zemāko veikspējas līmeni. Iegūtie mērījumi apkopoti tabulā un veikts nepieciešamo cilvēkresursu aprēķins salīdzināmās vienībās (sk. 3. pielikumu). Metodikas pamatā ir pieņēmums, ka nepieciešamie cilvēkresursi ir balstīti salīdzinājumā ar iepriekšējā laika periodā nepieciešamajiem cilvēkresursiem, būtiski nemainoties darbinieku īstenotiem procesiem.

Metodikas ierobežojumi un pieņēmumi.

Metodika neaplūko mērījumus saistībā ar tiešos rezultātus būtiski ietekmējošiem atšķirīgiem Komisijas locekļu kompetences līmeņiem, bet balstās uz pieņēmumu, ka plānotās kompetences līmeņu izmaiņas un esošās atšķirības starp Komisijas locekļu kompetencēm līmeņiem būtiski neietekmē tiešos

rezultātus. Metodikā netiek ņemts vērā Komisijas locekļu noslodzes līmenis (pārslodze/nepietiekoša noslogošana), jo šādi mērījumi nav pieejami. Tāpat netiek vērtēts arī Komisijas darbības tiešo rezultātu – lēmumu kvalitātes līmeņu atšķirības, pieņemot, ka kvalitātes līmeņi būtiski neatšķiras starp Komisijām.

Statistiskā (korelāciju) analīze lietota, vērtējot sakarības starp Komisijas locekļu skaitu un pārsūdzēto vai atcelto lēmumu skaitu. Savukārt, revīzijas apjomā iekļauto septiņu pašvaldību iesniegto dokumentu analīze lietota, lai analizētu Komisiju nolikumus, pārskatus, lēmumus par Komisijas locekļu skaita noteikšanu, kā arī pamatojuma (noteikt Komisijas kompetenci administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanā) analīzei.

- ❖ Revīzijas ziņojuma otrajā nodaļā, lai iegūtu informāciju un salīdzinātu rezultātus par Komisijas un citu iestāžu darbību pēc procesa ilguma, patērētā laika, izmaksu, kvalitātes un sabiedrības līdzdalības rādītājiem, veikta 43 pašvaldību Komisiju priekšsēdētāju un revīzijas apjomā iekļauto septiņu pašvaldību Komisijas locekļu aptauja, kā arī APAS datu analīze. Veikti statistiskie aprēķini, balstoties uz aplēsēm par amatpersonas vidēji patērēto laiku vienas administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai un komisiju locekļu un tiešajās valsts pārvaldes iestādēs vidējām atlīdzības izmaksām vienas administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanai un lēmuma pieņemšanai. Analizēti tiesību akti (likumi un pašvaldību saistošie noteikumi), lai vērtētu administratīvā pārkāpuma procesa kompetences sadalījumu.
- ❖ Revīzijas ziņojuma trešajā nodaļā dokumentu analīze lietota, analizējot koleģialitātes principa izpaušmi revīzijas apjomā iekļauto septiņu pašvaldību Komisiju skatītajās administratīvā pārkāpuma lietās. Lai noskaidrotu, kādas darbības tiek dokumentētas un kādā apjomā Komisijai pieņemot lēmumus, izlases veidā tika pārbaudīti 210 Komisiju lēmumi¹⁵⁷ administratīvā pārkāpuma lietās. Izlase veidota pēc nejaušības principa izvēloties 30 lietas no katras revīzijas apjomā iekļautām septiņām pašvaldībām. Savukārt ar juridiskās un zinātniskās literatūras kontentanālizi iegūta izpratne par koleģiālu lēmumu un institucionālo orgānu teorētiskajām nostādnēm.
- ❖ Revīzijas ziņojuma ceturtajā nodaļā, pētot iespējamus risinājumus optimālai administratīvo pārkāpuma lietu izskatīšanai, balstoties uz normatīvo aktu, to anotāciju un likumprojektu analīzi, modelēta Komisiju reformas iespēja. Lai iegūtu pašvaldību domes vadības viedokli par Komisiju nepieciešamību un par reformas iespējamību, veikta aptauja. Aptaujas jautājumi tika nosūtīti visām 43 pašvaldībām, atbildes sniedza 40 pašvaldības. Vērtējot Komisijai piekritīgo lietu apjomu, tika veikta statistiskā modelēšana.

Būtiskākie vērtēšanas kritēriji

Lai atbildētu uz revīzijas galveno jautājumu (mērķi), ir izvirzīti pieci revīzijas kritēriji, aptverot administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanas laika, izmaksu, kvalitātes, sabiedrības iesaistes administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanā un dalītas kompetences amatpersonām veikt administratīvā pārkāpuma procesu aspektus (sk. zemāk tabulā).

Revidenti četriem kritērijiem, kas attiecas uz administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanas laika, izmaksu, kvalitātes un sabiedrības iesaistes aspektiem, piešķir nozīmīguma svaru procentos (kopā 100 %), lai kopumā novērtētu vienpersoniski pieņemta lēmuma efektivitātes pārsvaru pār Komisijās

piemēroto koleģiālo modeli. Šī pieeja ļāva noteikt, vai vienpersoniskā lēmumu pieņemšana ir vismaz par 10 %¹⁵⁸ efektīvāka salīdzinājumā ar Komisiju darbu.

Nozīmīguma sadalījumā lielākais svars piešķirts lēmuma pieņemšanas laikam un kvalitātei, jo tie vistiešāk atklāj, vai izvēlētais lēmumu pieņemšanas modelis spēj savlaicīgi un pamatoti pieņemt lēmumus par administratīvajiem pārkāpumiem. Savukārt izmaksām piešķirta sekundāra loma, jo šīs revīzijas mērķa kontekstā tās ir mazāk noteicošs elements administratīvo lēmumu izskatīšanas un lēmuma pieņemšanas modeļa izvēlē.

Novērtējuma rezultātu kopsavilkumu sk. revīzijas ziņojuma 7. tabulā.

Revīzijas galvenais jautājums – vai administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšana Komisijā ir labs risinājums, proti, cik produktīvi (ātri, lēti un kvalitatīvi) un mūsdienīgi (salīdzinot ar vienpersonisku lēmuma pieņemšanu) ir izskatīt administratīvā pārkāpuma lietas Komisijā, un, vai to izskatīšanu efektīvi varētu veikt citas institūcijas (amatpersonas). Noteiktais kritērijs, tā avoti, svars	Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji
Komisijas darbs organizēts tā, lai nodrošinātu lietu izskatīšanu pēc iespējas ātrāk (vidēji 30 dienās).¹⁵⁹ Kritērija svars 40 %	• Kritērijs nav sasniegts. Komisijās izskatāmā lieta kopš administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanas dienas ar lēmumu tiek pabeigta vidēji 61 dienā, kas ir par 31 dienu ilgāk nekā noteiktais kritērijs. Revīzijā identificēts būtiskākais faktors, kas ir ietekmējis lietu izskatīšanu pēc iespējas ātrāk – dalītā kompetence, kurai bija jābūt drīzāk kā izņēmumam nevis kā ierastai praksei pašvaldību sasītošajos noteikumos un nozaru normatīvajos aktos.
Komisijas locekļu atlīdzības izmaksas uz vienu lietu nepārsniedz vairāk kā divas reizes atlīdzības izmaksas uz vienu lietu, kurā lēmums pieņemts vienpersoniski.¹⁶⁰ Kritērija svars 10 %	• Kritērijs nav sasniegts. Komisijas izmaksas locekļu atlīdzībai viena lēmuma pieņemšanai ir vidēji 98 euro, kas ir septiņas reizes vairāk nekā tiešās pārvaldes iestādes amatpersonas vienpersoniski pieņemtam lēmumam un pārsniedz noteikto mērķa robežu trīs reizes.
No pārsūdzētajiem Komisijas lēmumiem ne vairāk kā 25 % tiek atcelti.¹⁶¹ Kritērija svars 40 %	• Kritērijs nav sasniegts. Komisijas atcelto lēmumu īpatsvars pārsūdzētajās lietās sasniedz 33 %, tādējādi par 32 % pārsniedzot noteikto mērķa robežu (25 %).

Revīzijas galvenais jautājums – vai administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšana Komisijā ir labs risinājums, proti, cik produktīvi (ātri, lēti un kvalitatīvi) un mūsdienīgi (salīdzinot ar vienpersonisku lēmuma pieņemšanu) ir izskatīt administratīvā pārkāpuma lietas Komisijā, un, vai to izskatīšanu efektīvi varētu veikt citas institūcijas (amatpersonas). Noteiktais kritērijs, tā avoti, svars

Kritērijs ir sasniegts / nav sasniegts / sasniegts daļēji

Sabiedrības iesaiste administratīvā pārkāpuma lietas izskatīšanā, vērtējot pēc sēžu apmeklētības, ir līdzvērtīga – Komisijas sēžu apmeklētības līmenis nav zemāks par tādas amatpersonas apmeklētību, kura lēmumus pieņem vienpersoniski.¹⁶²

Kritērija svars 10 %

- Kritērijs ir sasniegts.

Klātienē uz administratīvā pārkāpuma lietu izskatīšanu Komisijas sēdēs pie atbildības saucamās personas ierodas 26 % lietu, savukārt tiešās valsts pārvaldes iestādēs – 24 % lietu.

Administratīvā pārkāpuma procesa veikšanas dalīšana starp Komisijas un citu iestāžu amatpersonām ir objektīvi pamatota.¹⁶³

- Kritērijs nav sasniegts.

Revīzijā izskatītajos tiesību aktu projektos (anotācijās, paskaidrojuma rakstos) nav īpaši pamatots, kādēļ administratīvā pārkāpuma procesu nav iespējams veikt un arī pabeigt ar tās institūcijas (amatpersonu) un cilvēkresursu starpniecību, kurai ir noteikta kompetence to veikt līdz lietas izskatīšanai Komisijā.

Sektora vadītāja

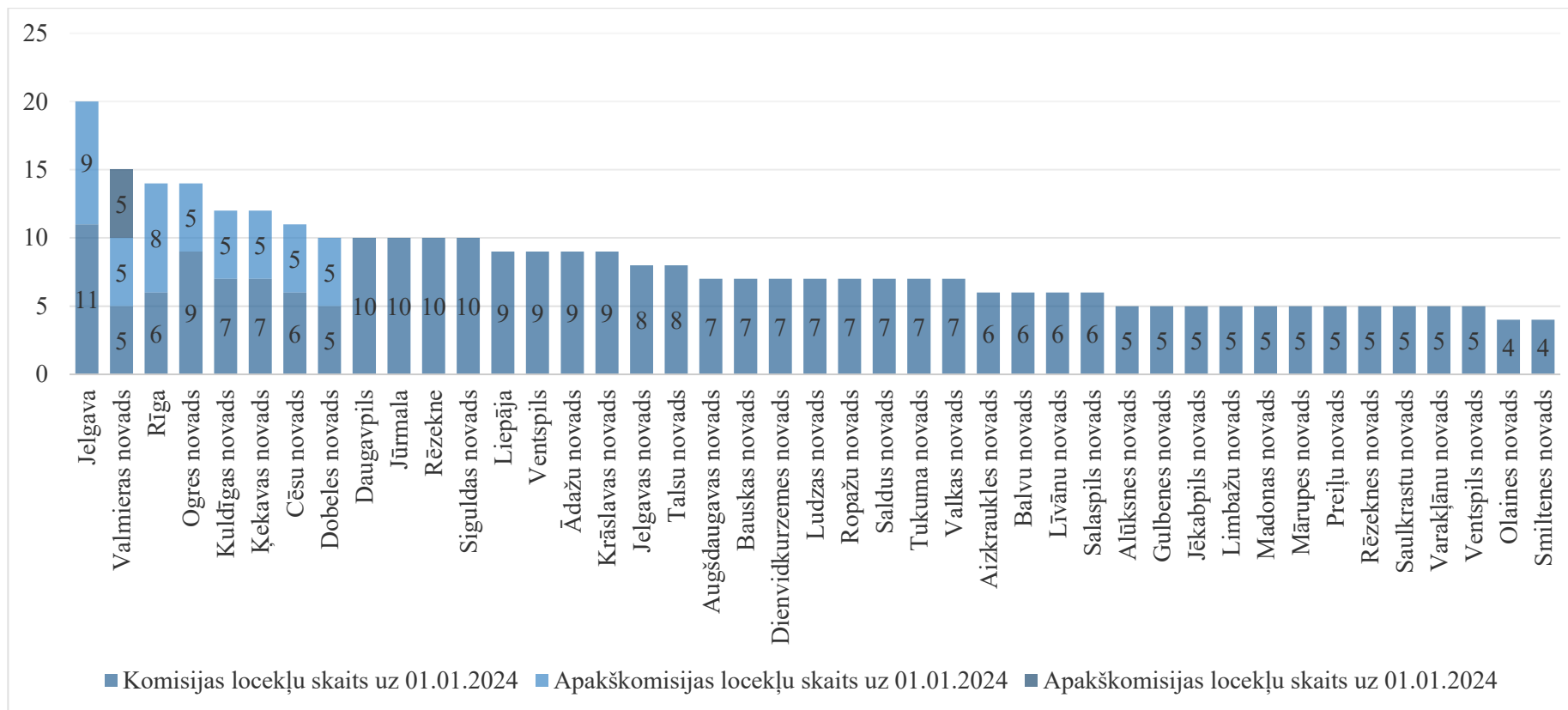
Agnese Jaunzeme

Departamenta direktors

Oskars Erdmanis

ŠIS DOKUMENTS IR ELEKTRONISKI
PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO
PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU

1. pielikums. Pašvaldību Komisijās un Apakškomisijās iekļauto locekļu skaits 2024. gadā



Piezīme: Salīdzinot katrā Komisijā un Apakškomisijā iekļauto locekļu skaitu 01.01.2024. un 01.01.2023., konstatēts, ka 01.01.2023. par vienu locekli vairāk bija tikai Valmieras, Aizkraukles, Balvu, Madonas, Olaines un Smiltenes novada pašvaldībā, savukārt – par vienu locekli mazāks bija Saulkrastu novada pašvaldībā.

2. pielikums. Revidējamā laika posmā pieņemto lēmumu skaits sadalījumā pa iestādēm

Nr. p. k.	Iestāde vai iestāžu grupa	Skaitis	Īpatsvars %
1.	Valsts policija	408517	62
2.	Rīgas pašvaldības policija	65832	10
3.	Jūrmalas pašvaldības policija	47637	7
4.	Pārējo pašvaldību policijas kopā	34255	5
5.	Visu pašvaldību Komisijas kopā	26639	4
6.	Valsts ieņēmumu dienests	21772	3
7.	Valsts robežsardze	19373	3
8.	Valsts darba inspekcija	8059	1
9.	Citas Rīgas valstspilsētas pašvaldības iestādes kopā	8633	1
10.	Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde	7393	1
11.	Valsts vides dienests	2992	0,5
12.	Pārtikas un veterinārais dienests	2458	0,4
13.	Valsts valodas centrs	1559	0,2
14.	Valsts meža dienests	1179	0,2
15.	Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs	512	0,1
16.	Militārā policija	491	0,1
17.	Dabas aizsardzības pārvalde	403	0,06
18.	Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests	373	0,06
19.	Veselības inspekcija	359	0,05

Nr. p. k.	Iestāde vai iestāžu grupa	Skaitis	Īpatsvars %
20.	Citas pārējo pašvaldību iestādes kopā	225	0,03
21.	Valsts augu aizsardzības dienests	178	0,03
22.	Būvniecības valsts kontroles birojs	158	0,02
23.	Patērētāju tiesību aizsardzības centrs	140	0,02
24.	Valsts aģentūra “Civilās aviācijas aģentūra”	140	0,02
25.	Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija	136	0,02
26.	Maksātspējas kontroles dienests	115	0,02
27.	Iepirkumu uzraudzības birojs	108	0,02
28.	Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde	92	0,01
29.	Bērnu aizsardzības centrs	53	0,01
30.	Ieslodzījumu vietu pārvalde	50	0,01
31.	Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome	42	0,01
32.	Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija	42	0,01
33.	Datu valsts inspekcija	28	0,004
34.	Latvijas Nacionālā arhīva Arhīvu inspekcija	6	0,001
35.	Izglītības kvalitātes valsts dienests	2	0,0003
36.	Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku Krasta apsardzes dienests	1	0,0002
Kopā:		659952	100

Piezīme. Tabulā apkopots lēmumu (par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu, par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu un soda piemērošanu, par soda piemērošanu) skaits laikā no 01.07.2022. līdz 30.06.2024.

3. pielikums. Komisijas locekļu iesniegto sūdzību un atcelto lēmumu skaita sakarība

Komisija	Darba apjoms par diviem gadiem (lēmumu skaits)	Pārsūdzēto Komisijas lēmumu skaits	Pārsūdzēto Komisijas lēmumu īpatsvars (%)	Lēmumu skaits uz vienu locekli	Komisijas atcelto lēmumu skaits*	Komisijas atcelto lēmumu īpatsvars (%) no visiem lēmumiem	Revidentu aprēķinātais	
							korelācijas[i] koeficients ¹⁶⁴	korelācija koeficients
<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>E</i>	<i>F</i>	<i>G</i>	<i>H</i>	<i>I</i>
Aizkraukles n.	383	4	1,0%	64	3	0,8%	0,12	0,02
Alūksnes n.	179	4	2,2%	36	2	1,1%	Pārsūdzēto lēmumu īpatsvara (D) korelācija ar lēmumu skaitu uz vienu locekli (E)	Atcelto lēmumu īpatsvara (G) korelācija ar lēmumu skaitu uz vienu locekli (E)
Augšdaugavas n.	134	1	0,7%	19	0	0,0%		
Ādažu n.	2348	21	0,9%	261	9	0,4%		
Balvu n.	150	1	0,7%	25	1	0,7%		
Bauskas n.	696	4	0,6%	99	2	0,3%		
Cēsu n.	635	24	3,8%	58	15	2,4%		
Daugavpils vp.	1717	14	0,8%	172	4	0,2%		
Dienvidkurzemes n.	181	1	0,6%	26	1	0,6%		
Dobeles n.	273	6	2,2%	27	1	0,4%		
Gulbenes n.	154	1	0,6%	31	0	0,0%		
Jelgavas n.	339	8	2,4%	42	4	1,2%		
Jelgavas vp.	403	11	2,7%	20	3	0,7%		
Jēkabpils n.	744	6	0,8%	149	4	0,5%		
Jūrmalas vp.	1983	27	1,4%	198	6	0,3%		
Krāslavas n.	112	1	0,9%	12	0	0,0%		
Kuldīgas n.	294	7	2,4%	25	0	0,0%		
Ķekavas n.	607	5	0,8%	51	1	0,2%		
Liepājas vp.	488	11	2,3%	54	8	1,6%		

Komisija	Darba apjoms par diviem gadiem (lēmumu skaits)	Pārsūdzēto Komisijas lēmumu skaits	Pārsūdzēto Komisijas lēmumu īpatsvars (%)	Lēmumu skaits uz vienu locekli	Komisijas atcelto lēmumu skaits*	Komisijas atcelto lēmumu īpatsvars (%) no visiem lēmumiem	Revidentu aprēķinātais	
							korelācijas[i] koeficients ¹⁶⁴	korelācija koeficients
Limbažu n.	476	9	1,9%	95	7	1,5%		
Līvānu n.	124	1	0,8%	21	1	0,8%		
Ludzas n.	167	0	0,0%	24	0	0,0%		
Madonas n.	287	2	0,7%	57	2	0,7%		
Mārupes n.	620	6	1,0%	124	1	0,2%		
Ogres n.	560	14	2,5%	40	9	1,6%		
Olaines n.	872	13	1,5%	218	4	0,5%		
Preiļu n.	201	2	1,0%	40	1	0,5%		
Rēzeknes n.	89	4	4,5%	18	2	2,2%		
Rēzeknes vp.	238	2	0,8%	24	0	0,0%		
Rīgas vp.	4605	145	3,1%	329	70	1,5%		
Ropažu n.	957	21	2,2%	137	17	1,8%		
Salaspils n.	1162	42	3,6%	194	20	1,7%		
Saldus n.	117	2	1,7%	17	1	0,9%		
Saulkrastu n.	247	6	2,4%	49	3	1,2%		
Siguldas n.	477	13	2,7%	48	4	0,8%		
Smiltenes n.	219	1	0,5%	55	1	0,5%		
Talsu n.	391	9	2,3%	49	0	0,0%		
Tukuma n.	636	8	1,3%	91	3	0,5%		
Valkas n.	111	0	0,0%	16	0	0,0%		
Valmieras n.	1095	5	0,5%	73	4	0,4%		
Varakļānu n.	23	0	0,0%	5	0	0,0%		

Komisija	Darba apjoms par diviem gadiem (lēmumu skaits)	Pārsūdzēto Komisijas lēmumu skaits	Pārsūdzēto Komisijas lēmumu īpatsvars (%)	Lēmumu skaits uz vienu locekli	Komisijas atcelto lēmumu skaits*	Komisijas atcelto lēmumu īpatsvars (%) no visiem lēmumiem	Revidentu aprēķinātais	
							korelācijas[i] koeficients ¹⁶⁴	korelācija koeficients
Ventspils n.	82	4	4,9%	16	4	4,9%		
Ventspils vp.	1063	102	9,6%	118	3	0,3%		

* Ar atceltajiem lēmumiem, ko atcēlusi augstāka amatpersona vai tiesa tiek saprasts lēmums par lēmuma atcelšanu pilnībā vai tā daļā un jauna lēmuma par soda piemērošanu pieņemšanu; par lēmuma atcelšanu un lietas izbeigšanu; par prettiesiska lēmuma atcelšanu; par prettiesiska lēmuma atcelšanu un administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu; par prettiesiska lēmuma atcelšanu un soda piemērošanu; par soda mēra grozīšanu; tiesas lēmums “Par lēmuma atcelšanu pilnībā vai tā daļā un jauna lēmuma par soda piemērošanu pieņemšanu”; tiesas lēmums “Par lēmuma atcelšanu un lietas izbeigšanu”; tiesas lēmums “Par soda mēra grozīšanu”.

4. pielikums. Optimālā Komisijas locekļu skaita aprēķins

Komisija	Darba apjoms par diviem gadiem (lēmumu skaits)	Komisijas locekļi ¹	Lēmumu skaits uz vienu locekli ²	Revidentu aprēķinātais		
				Nepieciešamo locekļu skaits ³	Nepieciešamo locekļu skaits, ievērojot NA minimumu ⁴	Pārsniegums/ iztrūkums ⁵
<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	<i>D</i>	<i>E</i>	<i>F</i>	<i>G</i>
Aizkraukles n.	383	6	64	1,2	5	1
Alūksnes n.	179	5	36	0,5	5	0
Augšdaugavas n.	134	7	19	0,4	5	2
Ādažu n.	2348	9	261	7,1	7	2
Balvu n.	150	6	25	0,5	5	1
Bauskas n.	696	7	99	2,1	5	2
Cēsu n.	635	11	58	1,9	5	6
Daugavpils vp.	1717	10	172	5,2	5	5
Dienvidkurzemes n.	181	7	26	0,6	5	2
Dobeles n.	273	10	27	0,8	5	5
Gulbenes n.	154	5	31	0,5	5	0
Jelgavas n.	339	8	42	1	5	3
Jelgavas vp.	403	20	20	1,2	5	15
Jēkabpils n.	744	5	149	2,3	5	0
Jūrmalas vp.	1983	10	198	6	6	4
Krāslavas n.	112	9	12	0,3	5	4
Kuldīgas n.	294	12	25	0,9	5	7
Ķekavas n.	607	12	51	1,8	5	7
Liepājas vp.	488	9	54	1,5	5	4

Komisija	Darba apjoms par diviem gadiem (lēmumu skaits)	Komisijas locekļi ¹	Lēmumu skaits uz vienu locekli ²	Revidentu aprēķinātais		
				Nepieciešamo locekļu skaits ³	Nepieciešamo locekļu skaits, ievērojot NA minimumu ⁴	Pārsniegums/ iztrūkums ⁵
Limbažu n.	476	5	95	1,4	5	0
Līvānu n.	124	6	21	0,4	5	1
Ludzas n.	167	7	24	0,5	5	2
Madonas n.	287	5	57	0,9	5	0
Mārupes n.	620	5	124	1,9	5	0
Ogres n.	560	14	40	1,7	5	9
Olaines n.	872	4	218	2,7	5	-1
Preiļu n.	201	5	40	0,6	5	0
Rēzeknes n.	89	5	18	0,3	5	0
Rēzeknes vp.	238	10	24	0,7	5	5
Rīgas vp.	4605	14	329	14	14	0
Ropažu n.	957	7	137	2,9	5	2
Salaspils n.	1162	6	194	3,5	5	1
Saldus n.	117	7	17	0,4	5	2
Saulkrastu n.	247	5	49	0,8	5	0
Siguldas n.	477	10	48	1,4	5	5
Smiltenes n.	219	4	55	0,7	5	-1
Talsu n.	391	8	49	1,2	5	3
Tukuma n.	636	7	91	1,9	5	2
Valkas n.	111	7	16	0,3	5	2
Valmieras n.	1095	15	73	3,3	5	10
Varakļānu n.	23	5	5	0,1	5	0

Komisija	Darba apjoms par diviem gadiem (lēmumu skaits)	Komisijas locekļi ¹	Lēmumu skaits uz vienu locekli ²	Revidentu aprēķinātais		
				Nepieciešamo locekļu skaits ³	Nepieciešamo locekļu skaits, ievērojot NA minimumu ⁴	Pārsniegums/ iztrūkums ⁵
Ventspils n.	82	5	16	0,2	5	0
Ventspils vp.	1063	9	118	3,2	5	4
	Kopā	343			227	116

¹ Komisijas locekļu skaits 01.01.2024., t.sk. apakškomisijās.

² Lēmumu skaits uz vienu Komisijas locekli aprēķināts, dalot B kolonnas vērtību ar C kolonnas vērtību, noapaļojot līdz pilnam skaitlim.

³ Nepieciešamais Komisijas locekļu skaits aprēķināts, B kolonnas vērtību dalot ar D kolonnas labāko vidējo snieguma rādītāju starp Komisijām, kas ir Rīgas vp., noapaļojot līdz pirmajai zīmei aiz komata.

⁴ Nepieciešamais Komisijas locekļu skaits aprēķināts, E kolonnas vērtību palielinot līdz 5 (kas ir minimālais locekļu skaits saskaņā ar normatīvo aktu (NA)), ja tā par to ir mazāka, bet, ja lielāka, tad rezultāts ir vienāds ar E kolonnas vērtību, noapaļojot rezultātu līdz pilnam skaitlim.

⁵ Starpība starp esošajiem Komisijas locekļiem (C kolonna) un nepieciešamajiem (F kolonna).

5. pielikums. Iestāžu kompetences sadalījums nozaru likumos Komisijas visbiežāk izskatītajās lietās

Nozares likums	Pašvaldību iestādes		Valsts iestādes	
	Process līdz izskatīšanai	Izkata	Process līdz izskatīšanai	Izkata
Bērnu tiesību aizsardzības likums	Pašvaldības policija	Komisija	- Bērnu aizsardzības centrs - Valsts policija	Bērnu aizsardzības centrs
Atkritumu apsaimniekošanas likums	Pašvaldības: - administratīvā inspekcija - izpilddirektors - pagasta vai pilsētas pārvaldes vadītājs - vides inspekcija - vides kontroles amatpersona - policija	Komisija	- Valsts vides dienests - Valsts meža dienests - Veselības inspekcija	- Valsts vides dienests - Veselības inspekcija
Dzīvnieku aizsardzības likums	Pašvaldības: - policija - administratīvā inspekcija	Komisija	- Valsts policija - Dabas aizsardzības pārvalde - Pārtikas un veterinārais dienests	- Valsts policija - Dabas aizsardzības pārvalde - Pārtikas un veterinārais dienests
Elektronisko sakaru likums	Pašvaldības policija	Komisija	- Viedās aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija - Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija - Valsts policija	- Viedās aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija - Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija - Valsts policija
Zvejniecības likums	Pašvaldības: - policija - vides inspekcija - vides kontroles amatpersona	Komisija	- Valsts vides dienests - Valsts policija - Dabas aizsardzības pārvalde - Valsts robežsardze	- Valsts vides dienests - Valsts policija

Nozares likums	Pašvaldību iestādes		Valsts iestādes	
	Process līdz izskatīšanai	Izskata	Process līdz izskatīšanai	Izskata
			- NBS Jūras spēku Krasta apsardzes dienests	
Ceļu satiksmes likums	Pašvaldības: - policija - transporta kontroles dienests	Pašvaldības: - policija - transporta kontroles dienests - Komisija	- Valsts policija - Valsts robežsardze	- Valsts policija - Valsts robežsardze
Sugu un biotopu aizsardzības likums	Pašvaldības: - policija - administratīvā inspekcija - vides inspekcija - vides kontrole	Komisija	- Dabas aizsardzības pārvalde - Valsts policija - Valsts vides dienests - Valsts meža dienests	- Dabas aizsardzības pārvalde - Valsts augu aizsardzības dienests
Būvniecības likums	Būvvalde	Pašvaldības: - būvvalde - Komisija	- Būvniecības valsts kontroles birojs - Patērētāju tiesību aizsardzības centrs - Valsts vides dienests - Ekonomikas ministrija - Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija	- Būvniecības valsts kontroles birojs - Patērētāju tiesību aizsardzības centrs - Valsts vides dienests - Ekonomikas ministrija - Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija
Administratīvo sodu likums par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā	Pašvaldības: - policija - būvvalde - pašvaldības transporta kontroles dienests	Pašvaldības: - policija - būvvalde - Komisija - pašvaldības transporta kontroles dienests	- Iepirkumu uzraudzības birojs - Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija - Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs - Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome	- Iepirkumu uzraudzības birojs - Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija - Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs - Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome

Nozares likums	Pašvaldību iestādes		Valsts iestādes	
	Process līdz izskatīšanai	Izkata	Process līdz izskatīšanai	Izkata
			- Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde - NBS Jūras spēku Krasta apsardzes dienests - Patērētāju tiesību aizsardzības centrs - Pārtikas un veterinārais dienests - Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde - Valsts augu aizsardzības dienests - Dabas aizsardzības pārvalde - Valsts dzelzceļa administrācija - Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija - Valsts kontrole - Valsts meža dienests - Valsts policija - Valsts robežsardze - Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests - Valsts valodas centrs - Valsts vides dienests - Veselības inspekcija - Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija - Uzņēmumu reģistrs - Valsts ieņēmumu dienests - valsts aģentūra “Civīlās aviācijas aģentūra” - Datu valsts inspekcija - Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija - Būvniecības valsts kontroles birojs	- Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde - NBS Jūras spēku Krasta apsardzes dienests - Patērētāju tiesību aizsardzības centrs - Pārtikas un veterinārais dienests - Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde - Valsts augu aizsardzības dienests - Dabas aizsardzības pārvalde - Valsts dzelzceļa administrācija - Valsts dzelzceļa tehniskā inspekcija - Valsts kontrole - Valsts meža dienests - Valsts policija - Valsts robežsardze - Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests - Valsts valodas centrs - Valsts vides dienests - Veselības inspekcija - Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrija - Uzņēmumu reģistrs - Valsts ieņēmumu dienests - valsts aģentūra “Civīlās aviācijas aģentūra” - Datu valsts inspekcija

Nozares likums	Pašvaldību iestādes		Valsts iestādes	
	Process līdz izskatīšanai	Izskata	Process līdz izskatīšanai	Izskata
			- Ekonomikas ministrija, Iepirkumu uzraudzības birojs - Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija - Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs - Militārā policija - Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs - Valsts darba inspekcija	- Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija - Būvniecības valsts kontroles birojs - Ekonomikas ministrija, Iepirkumu uzraudzības birojs - Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija - Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs - Militārā policija - Transporta nelaimes gadījumu un incidentu izmeklēšanas birojs - Valsts darba inspekcija
Enerģētikas likums	Pašvaldības policija	Komisija	Valsts policija	-
Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums	Pašvaldības: - policija - īres valde	Komisija	-	-
Meža likums	Pašvaldības policija	Komisija	- Valsts policija - Valsts meža dienests - Valsts vides dienests - Dabas aizsardzības pārvalde	- Valsts meža dienests - Valsts vides dienests

6. pielikums. Administratīvā pārkāpuma lietai vidēji patērēto dienu skaits (līdz lēmuma par sodu pieņemšanai) iestāžu grupās pēc normatīvā akta veida

Komisijas

Normatīvais akts vai normatīvā akta grupas nosaukums	Patērētās dienas	Patērēto dienu īpatsvars %	Lēmumu par sodu skaits	Vidējais dienu skaits
Bērnu tiesību aizsardzības likums	442516	32 %	6853	65
<i>Saistošie noteikumi</i>	295597	22 %	6133	48
Atkritumu apsaimniekošanas likums	196070	14 %	3956	50
Dzīvnieku aizsardzības likums	123414	9 %	2590	48
Elektronisko sakaru likums	62865	5 %	396	159
Ceļu satiksmes likums	46788	3 %	749	62
Zvejniecības likums	38996	3 %	1030	38
Augu aizsardzības likums	34009	2 %	503	68
Administratīvo sodu likums par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā	30309	2 %	325	93
Būvniecības likums	27454	2 %	397	69
Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums	25039	2 %	190	132
Enerģētikas likums	16503	1 %	222	74
Meža likums	12437	1 %	176	71
Aizsargjoslu likums	6993	1 %	61	115
Latvijas valsts karoga likums	2758	0 %	49	56
Autopārvadājumu likums	2193	0 %	49	45
Dzīvesvietas deklarēšanas likums	2161	0 %	28	77

Normatīvais akts vai normatīvā akta grupas nosaukums	Patērētās dienas	Patērēto dienu īpatsvars %	Lēmumu par sodu skaits	Vidējais dienu skaits
Dzīvojamo telpu īres likums	2105	0 %	26	81
Izglītības likums	1727	0 %	9	192
Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums	1468	0 %	29	51
Narkotisko un psihotropo vielu un zāļu, kā arī prekursoru likumīgās aprites likums*	1291	0 %	15	86
Patērētāju tiesību aizsardzības likums	1003	0 %	24	42
Par akcīzes nodokli*	194	0 %	2	97
Ieroču aprites likums*	165	0 %	3	55
Meliorācijas likums*	70	0 %	1	70
Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likums*	30	0 %	2	15
Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām*	11	0 %	1	11
Kopā	1 374 166	100 %	23 819	58
Kopā ar izbeigtajām lietām	1 618 279	118 %	26 639	61

* Normatīvie akti neparedz Komisijas kompetenci.

Tiešās valsts pārvaldes iestādes (izņemot Valsts policiju)

Normatīvais akts	Patērētās dienas	Patērēto dienu īpatsvars %	Lēmumu par sodu skaits	Vidējais dienu skaits
Par nodokļiem un nodevām	237368	23 %	9360	25
Darba likums	153309	15 %	2017	76
Administratīvo sodu likums par pārkāpumiem pārvaldes,	132596	13 %	5467	24

Normatīvais akts	Patērētās dienas	Patērēto dienu īpatsvars %	Lēmumu par sodu skaits	Vidējais dienu skaits
sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā				
Muitas likums	89798	9 %	3865	23
Zvejniecības likums	49992	5 %	1106	45
Grāmatvedības likums	42908	4 %	1993	22
Maksātnespējas likums	37360	4 %	741	50
Imigrācijas likums	31689	3 %	1817	17
Pārtikas aprites uzraudzības likums	30036	3 %	1729	17
Par interešu konflikta novēršanu valsts amatpersonu darbībā	22681	2 %	680	33
Atkritumu apsaimniekošanas likums	19084	2 %	253	75
Par piesārņojumu	17813	2 %	277	64
Dzīvnieku aizsardzības likums	16871	2 %	426	40
Latvijas Republikas valsts robežas likums	13769	1 %	864	16
Meža likums	13448	1 %	404	33
Medību likums	13119	1 %	705	19
Par īpaši aizsargājamām dabas teritorijām	11524	1 %	280	41
Par akcīzes nodokli	10134	1 %	316	32
Ceļu satiksmes likums	7958	1 %	238	33
Publisko iepirkumu likums	7942	1 %	103	77
Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likums	4994	0 %	28	178
Farmācijas likums	4870	0 %	154	32
Par ietekmes uz vidi novērtējumu	4794	0 %	66	73
Aizsargjoslu likums	4688	0 %	75	63
Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums	4634	0 %	269	17

Normatīvais akts	Patērētās dienas	Patērēto dienu īpatsvars %	Lēmumu par sodu skaits	Vidējais dienu skaits
Ārstniecības likums	4606	0 %	150	31
Par zemes dzīlēm	4571	0 %	54	85
Darba aizsardzības likums	4525	0 %	97	47
Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likums	3771	0 %	47	80
Bērnu tiesību aizsardzības likums	3408	0 %	43	79
Ūdens apsaimniekošanas likums	3349	0 %	42	80
Būvniecības likums	3176	0 %	77	41
Par aviāciju	3126	0 %	121	26
Priekšvēlēšanu aģitācijas likums	3037	0 %	47	65
Augu aizsardzības likums	2893	0 %	139	21
Par kultūras pieminekļu aizsardzību	2724	0 %	67	41
Valsts aizsardzības dienesta likums	2506	0 %	47	53
Dzīvesvietas deklarēšanas likums	2443	0 %	98	25
Par skaidras naudas deklarēšanu uz valsts robežas	2411	0 %	108	22
Politisko organizāciju (partiju) finansēšanas likums	2189	0 %	74	30
Personu apliecinošu dokumentu likums	2170	0 %	35	62
Veterinārmedicīnas likums	1975	0 %	81	24
Ķīmisko vielu likums	1204	0 %	21	57
Alkoholisko dzērienu aprites likums	1162	0 %	49	24
Sugu un biotopu aizsardzības likums	1093	0 %	28	39
Patērētāju tiesību aizsardzības likums	1037	0 %	42	25
Eiropas parlamenta un padomes regula (ES) par fizisku	1036	0 %	15	69

Normatīvais akts	Patērētās dienas	Patērēto dienu īpatsvars %	Lēmumu par sodu skaits	Vidējais dienu skaits
personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi un šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Direktīvu 95/46/EK (Vispārīgā datu aizsardzības regula)				
Par atbilstības novērtēšanu	836	0 %	22	38
Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likums	755	0 %	36	21
Azartspēļu un izložu likums	727	0 %	23	32
Par valsts proves uzraudzību	711	0 %	32	22
Par bīstamo iekārtu tehnisko uzraudzību	680	0 %	30	23
Par mērījumu vienotību	598	0 %	25	24
Sabiedrisko pakalpojumu sniedzēju iepirkumu likums	540	0 %	5	108
Apcietinājumā turēšanas kārtības likums	521	0 %	16	33
Par radiācijas drošību un kodoldrošību	502	0 %	9	56
Par koku un apaļo kokmateriālu uzskaiti darījumos	441	0 %	7	63
Par grāmatvedību	394	0 %	25	16
Preču un pakalpojumu loteriju likums	336	0 %	9	37
Latvijas Sodų izpildes kodekss	315	0 %	10	32
Tabakas izstrādājumu, tabakas aizstājējproduktu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likums	290	0 %	13	22
Dzīvnieku barības aprites likums	290	0 %	15	19
Elektronisko sakaru likums	286	0 %	5	57
Stratēģiskas nozīmes preču aprites likums	191	0 %	7	27
Preču un pakalpojumu drošuma likums	165	0 %	6	28
Epidemioloģiskās drošības likums	141	0 %	6	24

Normatīvais akts	Patērētās dienas	Patērēto dienu īpatsvars %	Lēmumu par sodu skaits	Vidējais dienu skaits
Narkotisko un psihotropo vielu un zāļu, kā arī prekursoru likumīgās aprites likums	135	0 %	5	27
Arhīvu likums	129	0 %	5	26
Trauksmes celšanas likums	124	0 %	1	124
Jūras vides aizsardzības un pārvaldības likums	123	0 %	2	62
Sēklu un šķirņu aprites likums	116	0 %	6	19
Mēslošanas līdzekļu aprites likums	110	0 %	5	22
Nacionālo bruņoto spēku likums	80	0 %	6	13
Par sabiedrisko pakalpojumu regulatoriem	72	0 %	2	36
Par tautas nobalsošanu, likumu ierosināšanu un Eiropas pilsoņu iniciatīvu	44	0 %	2	22
Latvijas administratīvo pārkāpumu kodekss	38	0 %	1	38
Izglītības likums	33	0 %	1	33
Nekustamā īpašuma darījumu starpnieku darbības likums	20	0 %	1	20
Kopā	1 051 534	100 %	35053	30
Kopā ar izbeigtajām lietām	1 618 743	154 %	43204	37

Piezīme. Nav iekļautas lietas, kurās administratīvā pārkāpuma process uzsākts un lēmums pieņemts tajā pašā dienā.

Valsts policija

Normatīvais akts	Patērētās dienas	Patērēto dienu īpatsvars %	Lēmumu par sodu skaits	Vidējais dienu skaits
Ceļu satiksmes likums	1608397	63 %	30025	54

Normatīvais akts	Patērētās dienas	Patērēto dienu īpatsvars %	Lēmumu par sodu skaits	Vidējais dienu skaits
Administratīvo sodu likums par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā	436772	17 %	7252	60
Narkotisko un psihotropo vielu un zāļu, kā arī prekursoru likumīgās aprites likums	194901	8 %	3493	56
Ieroču aprites likums	111996	4 %	3574	31
Autopārvadājumu likums	49604	2 %	2361	21
Par akcīzes nodokli	34270	1 %	993	35
Alkoholisko dzērienu aprites likums	21566	1 %	353	61
Dzīvnieku aizsardzības likums	20834	1 %	280	74
Latvijas Sodų izpildes kodekss	7816	0 %	238	33
Bērnu tiesību aizsardzības likums	5748	0 %	78	74
Autortiesību likums	4517	0 %	86	53
Par ārkārtējo situāciju un izņēmuma stāvokli	4274	0 %	10	427
Bīstamo kravu aprites likums	3932	0 %	164	24
Dzīvesvietas deklarēšanas likums	3545	0 %	98	36
Aizsargāta pakalpojuma likums	3113	0 %	48	65
Covid - 19 infekcijas izplatības pārvaldības likums	2568	0 %	11	233
Preču zīmju likums	2552	0 %	20	128
Autoceļu lietošanas nodevas likums	2453	0 %	122	20
Apsardzes darbības likums	2241	0 %	87	26
Tabakas izstrādājumu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likums	2046	0 %	45	45
Enerģijas dzērienu aprites likums	1825	0 %	50	37
Par aviāciju	1762	0 %	60	29

Normatīvais akts	Patērētās dienas	Patērēto dienu īpatsvars %	Lēmumu par sodu skaits	Vidējais dienu skaits
Tabakas izstrādājumu, tabakas aizstājējproduktu, augu smēķēšanas produktu, elektronisko smēķēšanas ierīču un to šķidrumu aprites likums	1573	0 %	28	56
Par sapulcēm, gājieniem un piketiem	1219	0 %	15	81
Jūrlietu pārvaldes un jūras drošības likums	970	0 %	12	81
Apcietinājumā turēšanas kārtības likums	969	0 %	14	69
Pirotehnisko izstrādājumu aprites likums	845	0 %	17	50
Dzelzceļa likums	711	0 %	18	40
Publisku izklaides un svētku pasākumu drošības likums	534	0 %	12	45
Enerģētikas likums	383	0 %	1	383
Personu apliecinošu dokumentu likums	351	0 %	11	32
Dizainparaugu likums	272	0 %	2	136
Pornogrāfijas ierobežošanas likums	220	0 %	3	73
Tūrisma likums	207	0 %	5	41
Iekšlietu ministrijas sistēmas iestāžu un Ieslodzījuma vietu pārvaldes amatpersonu ar speciālajām dienesta pakāpēm dienesta gaitas likums	146	0 %	2	73
Aizsargjoslu likums	144	0 %	3	48
Elektronisko sakaru likums	90	0 %	3	30
Elektronisko plašsaziņas līdzekļu likums	65	0 %	2	33
Pļaviņu novada domes saistošie noteikumi Nr.16 Saistošie noteikumi par sabiedrisko kārtību Pļaviņu novadā	49	0 %	1	49
Detektīvdarbības likums	29	0 %	1	29
Patērētāju tiesību aizsardzības likums	24	0 %	1	24

Normatīvais akts	Patērētās dienas	Patērēto dienu īpatsvars %	Lēmumu par sodu skaits	Vidējais dienu skaits
Latvijas administratīvo pārkāpumu kodekss	23	0 %	1	23
Latvijas valsts karoga likums	17	0 %	1	17
Valkas novada domes saistošie noteikumi Nr.9 Par decentralizēto kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtību Valkas novadā	16	0 %	1	16
Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums	1	0 %	1	1
Kopā	2 535 590	100 %	49 603	51
Kopā ar izbeigtajām lietām	3 082 885	122 %	55 615	55

Piezīme. Nav iekļautas lietas, kurās administratīvā pārkāpuma process uzsākts un lēmums pieņemts tajā pašā dienā.

7. pielikums. Iestāžu kompetences sadalījums pašvaldību saistošajos noteikumos Komisijas visbiežāk izskatītajās lietās

Saistošie noteikumi	Pašvaldību iestādes	
	Process līdz izskatīšanai	Izskata
Cēsu novada domes 02.12.2021. saistošie noteikumi Nr. 20 “Par Cēsu novada teritorijas kopšanu un būvju uzturēšanu” (zaudējuši spēku 13.02.2024.)	Pašvaldības policijas amatpersonas Būvvaldes būvinspektors Komisija	Pašvaldības policijas amatpersonas Komisija
Cēsu novada domes 14.09.2023. saistošie noteikumi Nr. 18 “Par Cēsu novada teritorijas kopšanu un būvju uzturēšanu”	Pašvaldības policijas amatpersonas Būvvaldes būvinspektori	Pašvaldības policijas amatpersonas Komisija
Daugavpils pilsētas domes 28.06.2019. saistošie noteikumi Nr. 14 “Saistošie noteikumi par decentralizēto kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtību Daugavpils valstspilsētā”	Pašvaldības policija	Komisija
Daugavpils pilsētas domes 28.04.2011. saistošie noteikumi Nr. 15 “Mājdzīvnieku turēšanas noteikumi Daugavpils valstspilsētā” (zaudējuši spēku 23.05.2024.)	Pašvaldības policija	Komisija
Daugavpils pilsētas domes 16.04.2015. saistošie noteikumi Nr. 21 “Par reklāmu, izkārtni, sludinājumu un citu informatīvo materiālu izvietošanu publiskās vietās Daugavpils valstspilsētā” (redakcijā līdz 16.05.2024.)	Pašvaldības policija	Komisija
Daugavpils pilsētas domes 08.11.2012. saistošie noteikumi Nr. 22 “Telpu nosaukumu, ēku un telpu grupu numerācijas norādes plāksņu izvietošanas kārtība Daugavpils pilsētā” (zaudējuši spēku 05.06.2024.)	Pašvaldības policija	Komisija
Daugavpils pilsētas domes 10.03.2016. saistošie noteikumi Nr. 5 “Saistošie noteikumi par Daugavpils pilsētas teritorijas kopšanu un būvju uzturēšanu” (zaudējuši spēku 20.06.2024.)	Pašvaldības policija	Komisija
Daugavpils valstspilsētas pašvaldības domes 25.04.2024. saistošie noteikumi Nr. 19 “Par teritoriju un būvju uzturēšanu Daugavpils valstspilsētā”	Pašvaldības policija	Komisija

Saistošie noteikumi	Pašvaldību iestādes	
	Process līdz izskatīšanai	Izskata
Daugavpils pilsētas domes 10.03.2016. saistošie noteikumi Nr. 6 “Saistošie noteikumi par sabiedrisko kārtību” (zaudējuši spēku 02.08.2024.)	Pašvaldības policija	Komisija Pašvaldības policija
Daugavpils valstspilsētas pašvaldības domes 16.05.2024. saistošie noteikumi Nr. 24 “Par publiskā lietošanā nodotu pašvaldības zaļo zonu un stādījumu aizsardzību Daugavpils valstspilsētā”	Pašvaldības policija	Komisija
Jēkabpils novada domes 27.01.2022. saistošie noteikumi Nr. 1 “Saistošie noteikumi par kārtību, kādā tiek saskaņota un organizēta tirdzniecība publiskās vietās Jēkabpils novadā”	Pašvaldības policija	Komisija
Jēkabpils novada domes 25.01.2024. saistošie noteikumi Nr. 1 “Saistošie noteikumi par mājas (istabas) dzīvnieku turēšanu Jēkabpils novadā”	Pašvaldības policija	Komisija
Jēkabpils novada domes 28.04.2022. saistošie noteikumi Nr. 12 “Saistošie noteikumi par mājas (istabas) dzīvnieku turēšanu Jēkabpils novadā” (zaudējuši spēku 06.03.2024.)	Pašvaldības policija	Komisija
Jēkabpils novada domes 26.05.2022. saistošie noteikumi Nr. 26 “Saistošie noteikumi par ēku numurzīmju, māju nosaukumu, ielu un laukumu nosaukumu norāžu un norādzīmju izvietojumu Jēkabpils novadā” (zaudējuši spēku 16.04.2024.)	Pašvaldības policija	Komisija
Jēkabpils novada domes 13.07.2023. saistošie noteikumi Nr. 24 “Saistošie noteikumi par reklāmas un citu informatīvo materiālu izvietojumu publiskās vietās vai vietās, kas vērstas pret publisku vietu Jēkabpils novadā”	Pašvaldības policija	Komisija
Jēkabpils novada domes 26.05.2022. saistošie noteikumi Nr. 30 “Saistošie noteikumi par reklāmas un citu informatīvo materiālu izvietojumu publiskās vietās vai vietās, kas vērstas pret publisku vietu Jēkabpils novadā” (zaudējuši spēku 25.10.2023.)	Pašvaldības policija	Komisija
Jēkabpils pilsētas domes 13.02.2020. saistošie noteikumi Nr. 5 “Jēkabpils sabiedriskās kārtības un būves, tās teritorijas uzturēšanas saistošie noteikumi” (zaudējuši spēku 01.01.2023.)	Pašvaldības policijas amatpersona Būvvaldes būvinspektors	Komisija

Saistošie noteikumi	Pašvaldību iestādes	
	Process līdz izskatīšanai	Izskata
Jēkabpils pilsētas domes 20.04.2017. saistošie noteikumi Nr. 8 “Saistošie noteikumi par mājas dzīvnieku turēšanu Jēkabpils pilsētā” (zaudējuši spēku 08.07.2022.)	Pašvaldības policija	Komisija
Jēkabpils pilsētas domes 20.06.2019. saistošie noteikumi Nr. 9 “Par decentralizēto kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtību Jēkabpils pilsētas pašvaldībā” (zaudējuši spēku 17.09.2022.)	Policijas amatpersonas Būvvaldes amatpersonas	Komisija
Jēkabpils novada domes 25.08.2022. saistošie noteikumi Nr. 40 “Par decentralizēto kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtību Jēkabpils novada pašvaldībā”	Pašvaldības policija	Komisija
Kuldīgas novada domes 27.01.2011. saistošie noteikumi Nr. 2010/9 “Par sabiedrisko kārtību Kuldīgas novadā”	Pašvaldības policijas amatpersonas	Komisija Apakškomisija
Kuldīgas novada domes 26.05.2016. saistošie noteikumi Nr. 2016/10 “Kuldīgas novada teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas saistošie noteikumi”	Attīstības pārvaldes Būvinspekcijas nodaļas amatpersonas Pašvaldības policijas amatpersonas	Komisija
Kuldīgas novada domes 27.10.2022. saistošie noteikumi Nr. KNP/2022/29 “Kuldīgas novada teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas saistošie noteikumi” (zaudējuši spēku 19.06.2024.)	Pašvaldības policijas amatpersonas Būvvaldes amatpersonas	Komisija
Liepājas pilsētas domes 12.07.2018. saistošie noteikumi Nr. 15 “Par mājas (istabas) dzīvnieku turēšanu Liepājas pilsētā”	Pašvaldības policija	Komisija
Madonas novada pašvaldības domes 23.09.2010. saistošie noteikumi Nr. 33 “Madonas novada pašvaldības teritorijas un tajā esošo būvju uzturēšanas un tām pieguļošo publiskajā lietošanā esošo teritoriju kopšanas noteikumi”	Pašvaldības izpilddirektors Madonas novada pagasta pārvaldes vadītājs Pašvaldības būvvaldes vadītājs Pašvaldības būvvaldes būvinspektors Pašvaldības kārtībnieks Valsts policijas Vidzemes reģionālās pārvaldes Madonas iecirkņa darbinieki	Komisija
Madonas novada pašvaldības domes 20.11.2019. saistošie noteikumi Nr. 30 “Par sabiedrisko kārtību Madonas novadā”	Pašvaldības kārtībnieki	Komisija

Saistošie noteikumi	Pašvaldību iestādes	
	Process līdz izskatīšanai	Izskata
Madonas novada pašvaldības domes 28.04.2022. saistošie noteikumi Nr. 14 “Madonas novada pašvaldības kapsētu darbības un uzturēšanas noteikumi” (zaudējuši spēku 17.05.2024.)	Pašvaldības kārtībnieki	Komisija

8. pielikums. Komisijas darba apjomam plānotās cilvēkstundas un to pārsnieguma apjoms, salīdzinot ar vienpersonisku izskatīšanas formu

Komisija	Darba apjoms par 2 gadiem (lēmumu skaits)	Komisijas locekļi 01.01.2024.	Revidentu aprēķinātās cilvēkstundas (ja amatpersona vienas lietas izskatīšanai velta vidēji 60 minūtes)	
			Plānotās cilvēkstundas ¹	Plānoto cilvēkstundu pārsniegums, salīdzinot ar vienpersonisku izskatīšanas formu
<i>A</i>	<i>B</i>	<i>C</i>	$D=B*C*lh$	$E=D-B$
Aizkraukles novada pašvaldības domes Administratīvā komisija	383	6	2298	1915
Alūksnes novada pašvaldības Administratīvā komisija	179	5	895	716
Augšdaugavas novada pašvaldības Administratīvā komisija	134	7	938	804
Ādažu novada pašvaldības Administratīvā komisija	2348	9	21132	18784
Balvu novada pašvaldības Administratīvā komisija	150	6	900	750
Bauskas novada Administratīvā komisija	696	7	4872	4176
Cēsu novada pašvaldības Administratīvā komisija	413	6	2478	2065
Cēsu novada pašvaldības Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisija	222	5	1110	888
Daugavpils valstspilsētas pašvaldības Administratīvā komisija	1717	10	17170	15453
Dienvidkurzemes novada pašvaldības Administratīvā komisija	181	7	1267	1086
Dobeles novada pašvaldības Administratīvā komisija	138	5	690	552

Komisija	Darba apjoms par 2 gadiem (lēmumu skaits)	Komisijas locekļi 01.01.2024.	Revidentu aprēķinātās cilvēkstundas (ja amatpersona vienas lietas izskatīšanai velta vidēji 60 minūtes)	
			Plānotās cilvēkstundas ¹	Plānoto cilvēkstundu pārsniegums, salīdzot ar vienpersonisku izskatīšanas formu
Dobeles novada pašvaldības Administratīvā apakškomisija*	135	5	675	540
Gulbenes novada pašvaldības Administratīvā komisija	154	5	770	616
Jelgavas novada pašvaldības Administratīvā komisija	339	8	2712	2373
Jelgavas valstspilsētas pašvaldības Administratīvā komisija	142	11	1562	1420
Jelgavas valstspilsētas pašvaldības Administratīvās komisijas bērnu lietu apakškomisija	261	9	2349	2088
Jēkabpils novada pašvaldības Administratīvā komisija	744	5	3720	2976
Jūrmalas Administratīvā komisija	1983	10	19830	17847
Krāslavas novada pašvaldības Administratīvā komisija	112	9	1008	896
Kuldīgas novada Administratīvā komisija	147	7	1029	882
Kuldīgas novada Administratīvā komisijas apakškomisija*	147	5	735	588
Ķekavas novada domes Administratīvā komisija	307	7	2149	1842
Ķekavas novada domes Administratīvā komisijas apakškomisija*	300	5	1500	1200
Liepājas valstspilsētas pašvaldības Administratīvā komisija	488	9	4392	3904
Limbažu novada pašvaldības Administratīvā komisija	476	5	2380	1904
Līvānu novada domes Administratīvā komisija	124	6	744	620
Ludzas novada pašvaldības Administratīvā komisija	167	7	1169	1002

Komisija	Darba apjoms par 2 gadiem (lēmumu skaits)	Komisijas locekļi 01.01.2024.	Revidentu aprēķinātās cilvēkstundas (ja amatpersona vienas lietas izskatīšanai velta vidēji 60 minūtes)	
			Plānotās cilvēkstundas ¹	Plānoto cilvēkstundu pārsniegums, salīdzot ar vienpersonisku izskatīšanas formu
Madonas novada pašvaldības Administratīvā komisija	287	5	1435	1148
Mārupes novada pašvaldības Administratīvā komisija	620	5	3100	2480
Ogres novada pašvaldības Administratīvā komisija	280	9	2520	2240
Ogres novada pašvaldības Administratīvā komisijas apakškomisija*	280	5	1400	1120
Olaines novada Administratīvā komisija	872	4	3488	2616
Preiļu novada pašvaldības Administratīvā komisija	201	5	1005	804
Rēzeknes novada pašvaldības Administratīvā komisija	89	7	623	534
Rēzeknes valstspilsētas domes Administratīvā komisija	238	10	2380	2142
Rīgas valstspilsētas pašvaldības Administratīvā komisija	2427	6	14562	12135
Rīgas valstspilsētas pašvaldības Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisija	2178	8	17424	15246
Ropažu novada pašvaldības Administratīvā komisija	957	7	6699	5742
Salaspils novada pašvaldības Administratīvā komisija	1162	5	5810	4648
Saldus novada domes Administratīvā komisija	117	7	819	702
Saulkrastu novada domes Administratīvā komisija	247	5	1235	988
Siguldas novada pašvaldības Administratīvā komisija	477	10	4770	4293
Smiltenes novada pašvaldības Administratīvā komisija	219	4	876	657

Komisija	Darba apjoms par 2 gadiem (lēmumu skaits)	Komisijas locekļi 01.01.2024.	Revidentu aprēķinātās cilvēkstundas (ja amatpersona vienas lietas izskatīšanai velta vidēji 60 minūtes)	
			Plānotās cilvēkstundas ¹	Plānoto cilvēkstundu pārsniegums, salīdzot ar vienpersonisku izskatīšanas formu
Talsu novada Administratīvā komisija	391	8	3128	2737
Tukuma novada domes Administratīvā komisija	636	7	4452	3816
Valkas novada pašvaldības Administratīvā komisija	111	7	777	666
Valmieras novada pašvaldības Administratīvā komisija	365	5	1825	1460
Valmieras novada pašvaldības Administratīvā komisijas apakškomisija (Kocēni)*	365	5	1825	1460
Valmieras novada pašvaldības Administratīvā komisijas apakškomisija (Rūjiena)*	365	5	1825	1460
Varakļānu novada pašvaldības Administratīvā komisija	23	5	115	92
Ventspils novada domes Administratīvā komisija	82	5	410	328
Ventspils valstspilsētas pašvaldības Administratīvā komisija	1063	9	9567	8504
Kopā	26639	344	192544	165905
Vidējais st. skaits uz vienu lietu (kopējais D/B)			7	

¹ Ņemot vērā amatpersonas vidēji patērēto laiku vienas lietas izskatīšanai, ieskaitot laiku, lai sagatavotos lietas izskatīšanai – 1h.

* Kopējais lietu skaits starp komisiju un apakškomisiju sadalīts līdzīgi, ja APAS sistēmā tas nebija nodalīts.

9. pielikums. Revidentu aplēse par to, cik izmaksā komisiju locekļu darbs viena lēmuma pieņemšanai

Pašvaldība	Pieņemto lēmumu skaits laika posmā no 01.07.2023. līdz 30.06.2024.	Komisiju locekļu skaits 2024	Viena komisijas locekļa patērētais laiks visu lēmumu pieņemšanai, stundas*	Komisijas locekļu kopā patērētais laiks lietu izskatīšanai un lēmumu pieņemšanai, stundas	Prognozējamās darba spēka izmaksas, euro**		Kopā izmaksas atlīdzībai, euro	Izmaksas uz vienu komisijas locekli, euro	Izmaksas uz vienu lēmumu, euro
					Darba alga	VSAOI			
<i>A</i>	<i>B=dati no APAS</i>	<i>C=aptaujas dati</i>	<i>D=B*I h</i>	<i>E=C*D</i>	<i>F=E*8,09</i>	<i>G=(F*23,59)/100</i>	<i>H=F+G</i>	<i>I=H/C</i>	<i>J=H/B</i>
Aizkraukles n.	148	6	148	888	7 183,92	1 694,69	8 878,61	1 479,77	59,99
Alūksnes n.	90	5	90	450	3 640,50	858,79	4 499,29	899,86	49,99
Augšdaugavas n.	70	7	70	490	3 964,10	935,13	4 899,23	699,89	69,99
Ādažu n.	1356	9	1356	12204	98 730,36	23 290,49	122 020,85	13 557,87	89,99
Balvu n.	87	6	87	522	4 222,98	996,20	5 219,18	869,86	59,99
Bauskas n.	320	7	320	2240	18 121,60	4 274,89	22 396,49	3 199,50	69,99
Cēsu n.	327	11	327	3597	29 099,73	6 864,63	35 964,36	3 269,49	109,98
Daugavpils vp.	945	10	945	9450	76 450,50	18 034,67	94 485,17	9 448,52	99,98
Dienvidkurzemes n.	80	7	80	560	4 530,40	1 068,72	5 599,12	799,87	69,99
Dobeles n.	99	10	99	990	8 009,10	1 889,35	9 898,45	989,84	99,98
Gulbenes n.	70	5	70	350	2 831,50	667,95	3 499,45	699,89	49,99
Jelgavas n.	194	8	194	1552	12 555,68	2 961,88	15 517,56	1 939,70	79,99
Jelgavas vp.	218	20	218	4360	35 272,40	8 320,76	43 593,16	2 179,66	199,97

Pašvaldība	Pieņemto lēmumu skaits laika posmā no 01.07.2023. līdz 30.06.2024.	Komisiju locekļu skaits 2024	Viena komisijas locekļa patērētais laiks visu lēmumu pieņemšanai, stundas*	Komisijas locekļu kopā patērētais laiks lietu izskatīšanai un lēmumu pieņemšanai, stundas	Prognozējamās darba spēka izmaksas, euro**		Kopā izmaksas atlīdzībai, euro	Izmaksas uz vienu komisijas locekli, euro	Izmaksas uz vienu lēmumu, euro
					Darba alga	VSAOI			
Jēkabpils n.	370	5	370	1850	14 966,50	3 530,60	18 497,10	3 699,42	49,99
Jūrmalas vp.	517	10	517	5170	41 825,30	9 866,59	51 691,89	5 169,19	99,98
Krāslavas n.	63	9	63	567	4 587,03	1 082,08	5 669,11	629,90	89,99
Kuldīgas n.	153	12	153	1836	14 853,24	3 503,88	18 357,12	1 529,76	119,98
Ķekavas n.	376	12	376	4512	36 502,08	8 610,84	45 112,92	3 759,41	119,98
Liepājas vp.	265	9	265	2385	19 294,65	4 551,61	23 846,26	2 649,58	89,99
Limbažu n.	214	5	214	1070	8 656,30	2 042,02	10 698,32	2 139,66	49,99
Līvānu n.	65	6	65	390	3 155,10	744,29	3 899,39	649,90	59,99
Ludzas n.	96	7	96	672	5 436,48	1 282,47	6 718,95	959,85	69,99
Madonas n.	132	5	132	660	5 339,40	1 259,56	6 598,96	1 319,79	49,99
Mārupes n.	316	5	316	1580	12 782,20	3 015,32	15 797,52	3 159,50	49,99
Ogres n.	301	14	301	4214	34 091,26	8 042,13	42 133,39	3 009,53	139,98
Olaines n.	336	4	336	1344	10 872,96	2 564,93	13 437,89	3 359,47	39,99
Preiļu n.	115	5	115	575	4 651,75	1 097,35	5 749,10	1 149,82	49,99
Rēzeknes n.	36	5	36	180	1 456,20	343,52	1 799,72	359,94	49,99
Rēzeknes vp.	121	10	121	1210	9 788,90	2 309,20	12 098,10	1 209,81	99,98
Rīgas vp.	2573	14	2573	36022	291 417,98	68 745,50	360 163,48	25 725,96	139,98
Ropažu n.	282	7	282	1974	15 969,66	3 767,24	19 736,90	2 819,56	69,99
Salaspils n.	547	6	547	3282	26 551,38	6 263,47	32 814,85	5 469,14	59,99

Pašvaldība	Pieņemto lēmumu skaits laika posmā no 01.07.2023. līdz 30.06.2024.	Komisiju locekļu skaits 2024	Viena komisijas locekļa patērētais laiks visu lēmumu pieņemšanai, stundas*	Komisijas locekļu kopā patērētais laiks lietu izskatīšanai un lēmumu pieņemšanai, stundas	Prognozējamās darba spēka izmaksas, euro**		Kopā izmaksas atlīdzībai, euro	Izmaksas uz vienu komisijas locekli, euro	Izmaksas uz vienu lēmumu, euro
					Darba alga	VSAOI			
Saldus n.	57	7	57	399	3 227,91	761,46	3 989,37	569,91	69,99
Saulkrastu n.	120	5	120	600	4 854,00	1 145,06	5 999,06	1 199,81	49,99
Siguldas n.	289	10	289	2890	23 380,10	5 515,37	28 895,47	2 889,55	99,98
Smiltenes n.	116	4	116	464	3 753,76	885,51	4 639,27	1 159,82	39,99
Talsu n.	197	8	197	1576	12 749,84	3 007,69	15 757,53	1 969,69	79,99
Tukuma n.	341	7	341	2387	19 310,83	4 555,42	23 866,25	3 409,46	69,99
Valkas n.	56	7	56	392	3 171,28	748,10	3 919,38	559,91	69,99
Valmieras n.	646	15	646	9690	78 392,10	18 492,70	96 884,80	6 458,99	149,98
Varakļānu n.	12	5	12	60	485,40	114,51	599,91	119,98	49,99
Ventspils n.	37	5	37	185	1 496,65	353,06	1 849,71	369,94	49,99
Ventspils vp.	690	9	690	6210	50 238,90	11 851,36	62 090,26	6 898,92	89,99
Kopā:	13 443	343	13 443	131 999	1 067 871,91	251 910,98	1 319 782,89	3 847,76	98,18

Piezīmes:

* Aplēsei izmantoti pašvaldību komisijas locekļu aptaujas dati par laika patēriņu vienas lietas izskatīšanai 1 h.

** Aplēsei piemērota pašvaldībās un citās pašvaldību struktūru iestādēs 2024. gadā valstī noteiktā vidējā darba algas stundas likme 8,09 euro. Valstī noteiktā vidējā mēneša darba alga 2024. gadā bija 1351 euro. Sk: https://admin.stat.gov.lv/system/files/publication/2025-05/Nr_10_Darba_samaksa_un_darbaspeka_izmaksas_2024_%2825_00%29_LV.pdf. Resurss skatīts 05.06.2025. Stundas likme aprēķināta vidējo mēneša darba algu dalot ar 2024. gada mēneša vidējo darba stundu skaitu – 166,92 stundām..

10. pielikums. Revidentu aplēse par vidējām atlīdzības izmaksām vienas administratīvās pārkāpuma lietas izskatīšanai tiešās valsts pārvaldes iestādēs

Iestādes nosaukums	Lēmumu pieņēmušo amatpersonu skaits	Izskatītās lietas/ gadā (01.07.2023.– 30.06.2024)	Revidentu aprēķinātais					
			Vienas amatpersonas snieguma rādītājs, lietas	Vienas amatpersonas patērētais laiks lietu izskatīšanai, stundas*	Vienas amatpersonas izmaksas darba samaksai uz vienu lietu, 12,01 euro/stundā**	Kopā izmaksas darba samaksai uz visām amatpersonām, euro	VSAOI (23,59 %), euro	Kopā izdevumi atlīdzībai, euro
A	<i>B=dati no APAS</i>	<i>C=dati no APAS</i>	<i>D=C/B</i>	<i>E=C/B*</i>	<i>F=D*12,01</i>	<i>G=F*B</i>	<i>H=G*23,59/ 100</i>	<i>I=G+H</i>
Valsts policija	2027	211867	105	104,52	1255,31	2 544 522,67	600 252,90	3 144 775,57
Bērnu aizsardzības centrs	7	35	5	5,00	60,05	420,35	99,16	519,51
Būvniecības valsts kontroles birojs	4	95	24	23,75	285,24	1 140,95	269,15	1 410,10
Dabas aizsardzības pārvalde	21	216	10	10,29	123,53	2 594,16	611,96	3 206,12
Datu valsts inspekcija	6	13	2	2,17	26,02	156,13	36,83	192,96
Iepirkumu uzraudzības birojs	7	68	10	9,71	116,67	816,68	192,65	1 009,33
Ieslodzījumu vietu pārvalde	7	33	5	4,71	56,62	396,33	93,49	489,82
Izglītības kvalitātes valsts dienests	1	1	1	1,00	12,01	12,01	2,83	14,84
Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija	5	30	6	6,00	72,06	360,30	84,99	445,29
Korupcijas novēršanas un apkarotības birojs	1	232	15	14,50	174,15	2 786,32	657,29	3 443,61

Iestādes nosaukums	Lēmumu pieņemušo amatpersonu skaits	Izskatītās lietas/ gadā (01.07.2023.– 30.06.2024)	Revidentu aprēķinātais					
			Vienas amatpersonas snieguma rādītājs, lietas	Vienas amatpersonas patērētais laiks lietu izskatīšanai, stundas*	Vienas amatpersonas izmaksas darba samaksai uz vienu lietu, 12,01 euro/stundā**	Kopā izmaksas darba samaksai uz visām amatpersonām, euro	VSAOI (23,59 %), euro	Kopā izdevumi atlīdzībai, euro
Latvijas Nacionālā arhīva Arhīvu inspekcija	3	4	1	1,33	16,01	48,04	11,33	59,37
Maksātnespējas kontroles dienests	2	52	26	26,00	312,26	624,52	147,32	771,84
Nacionālā kultūras mantojuma pārvalde	12	41	3	3,42	41,03	492,41	116,16	608,57
Nacionālo bruņoto spēku Militārā policija	7	284	41	40,57	487,26	3 410,84	804,62	4 215,46
Nacionālo bruņoto spēku Jūras spēku Krasta apsardzes dienests	1	1	1	1,00	12,01	12,01	2,83	14,84
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs	1	72	72	72,00	864,72	864,72	203,99	1 068,71
Pārtikas un veterinārais dienests	174	1342	8	7,71	92,63	16 117,42	3 802,10	19 919,52
Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde	177	3935	22	22,23	267,00	47 259,35	11 148,48	58 407,83
Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija	5	58	12	11,60	139,32	696,58	164,32	860,90
Valsts aģentūra "Civilās aviācijas aģentūra"	3	72	24	24,00	288,24	864,72	203,99	1 068,71
Valsts augu aizsardzības dienests	6	75	13	12,50	150,13	900,75	212,49	1 113,24

Iestādes nosaukums	Lēmumu pieņemumu amatpersonu skaits	Izskatītās lietas/ gadā (01.07.2023.– 30.06.2024)	Revidentu aprēķinātais					
			Vienas amatpersonas snieguma rādītājs, lietas	Vienas amatpersonas patērētais laiks lietu izskatīšanai, stundas*	Vienas amatpersonas izmaksas darba samaksai uz vienu lietu, 12,01 euro/stundā**	Kopā izmaksas darba samaksai uz visām amatpersonām, euro	VSAOI (23,59 %), euro	Kopā izdevumi atlīdzībai, euro
Valsts darba inspekcija	104	4216	41	40,54	486,87	50 634,16	11 944,60	62 578,76
Valsts ieņēmumu dienests	361	10874	30	30,12	361,76	130 596,74	30 807,77	161 404,51
Valsts meža dienests	106	524	5	4,94	59,37	6 293,24	1 484,58	7 777,82
Valsts robežsardze	291	9512	33	32,69	392,57	114 239,12	26 949,01	141 188,13
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests	53	179	3	3,38	40,56	2 149,79	507,14	2 656,93
Valsts valodas centrs	16	829	52	51,81	622,27	9 956,29	2 348,69	12 304,98
Valsts vides dienests	71	1318	19	18,56	222,95	15 829,18	3 734,10	19 563,28
Veselības inspekcija	35	206	6	5,89	70,69	2 474,06	583,63	3 057,69
Kopā:	3529	246184	70	19,10	7109,31	2 956 669,84	697 478,42	3 654 148,26
Vidēji uz vienu amatpersonu						837,82		1035,46
Izmaksas vidēji uz vienu lietu						12,01		14,84

Piezīmes:

* Aplēsei izmantoti pašvaldību komisijas locekļu aptaujas dati par laika patēriņu vienas lietas izskatīšanai – 1 h.

** Aplēsei piemēroti CSP dati par 2024. gada vidējo mēneša darba algu Ministrijās, centrālās valsts iestādēs un citās valsts struktūru iestādēs (ar valsts sociālās apdrošināšanas struktūrām), kas 2024. gadā bija 2004 euro, attiecīgi vidējā darba algas stundas likme bija 12,01 euro (stundas likme aprēķināta vidējo mēneša darba algu dalot ar 2024. gada mēneša vidējo darba stundu skaitu – 166,92 stundām) Sk.: https://admin.stat.gov.lv/system/files/publication/2025-05/Nr_10_Darba_samaksa_un_darbaspeka_izmaksas_2024_%2825_00%29_LV.pdf. Resurss skatīts 05.06.2025.

11. pielikums. Pārsūdzētie un atceltie lēmumi iestāžu grupās

Iestādes nosaukums	Pārsūdzēti kopā	Augstākai amatpersonai		Tiesai	
		Pārsūdzēti	Atcelti	Pārsūdzēti	Atcelti
Tiešās valsts pārvaldes iestādes					
Valsts policija	6441	5462	1775	979	174
Bērnu aizsardzības centra Bērnu tiesību uzraudzības dienests	12	8	1	4	1
Būvniecības valsts kontroles birojs	5	5	4	0	0
Dabas aizsardzības pārvalde	6	6	0	0	0
Datu valsts inspekcijas Uzraudzības nodaļa	10	7	1	3	0
Iepirkumu uzraudzības biroja Administratīvo sodu departaments	50	33	2	17	1
Izložu un azartspēļu uzraudzības inspekcija	13	9	2	4	2
Korupcijas novēršanas un apkarošanas birojs	63	51	23	12	1
Valsts darba inspekcija	240	197	77	43	6
Latvijas Republikas Nacionālo bruņoto spēku Militārā policija	24	22	16	2	0
Maksātnespējas kontroles dienests	21	15	3	6	2
Nacionālā elektronisko plašsaziņas līdzekļu padome	8	0	0	8	5
Nacionālās kultūras mantojuma pārvaldes Rīgas reģionālā nodaļa	4	4	4	0	0
Patērētāju tiesību aizsardzības centrs	3	2	0	1	0
Pārtikas un veterinārais dienests	80	67	31	13	3
Pilsonības un migrācijas lietu pārvalde	29	21	10	8	4
Sabiedrisko pakalpojumu regulēšanas komisija	8	0	0	8	0
Valsts augu aizsardzības dienests	12	12	10	0	0
Valsts ieņēmumu dienests	889	735	346	154	24
Valsts meža dienests	65	46	11	19	3
Valsts robežsardze	42	38	6	4	1

Iestādes nosaukums	Pārsūdzēti kopā	Augstākai amatpersonai		Tiesai	
		Pārsūdzēti	Atcelti	Pārsūdzēti	Atcelti
Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests	17	15	7	2	2
Valsts valodas centrs	50	35	9	15	2
Valsts vides dienests	198	154	51	44	6
Veselības inspekcija	66	46	5	20	4
Kopā	8356	6990	2394	1366	241
Atcelti kopā %			34 %		18 %
Atcelti kopā % (augstākā iestādē un tiesā)					32 %
<i>Komisijas</i>					
Aizkraukles novada pašvaldības domes Administratīvā komisija	4	0		4	3
Alūksnes novada pašvaldības Administratīvā komisija	4	0		4	2
Augšdaugavas novada pašvaldības Administratīvā komisija	1	0		1	0
Ādažu novada pašvaldības Administratīvā komisija	21	2	2	19	7
Balvu novada pašvaldības Administratīvā komisija	1	0		1	1
Bauskas novada Administratīvā komisija	4	0		4	2
Cēsu novada pašvaldības Administratīvā komisija	14	0		14	6
Cēsu novada pašvaldības Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisija	10	8	0	2	1
Daugavpils valstspilsētas pašvaldības Administratīvā komisija	14	0		14	4
Dienvidkurzemes novada pašvaldības Administratīvā komisija	2	0		2	1
Dobeles novada pašvaldības Administratīvā komisija	6	0		6	1
Jelgavas novada pašvaldības Administratīvā komisija	8	0		8	4
Jelgavas valstspilsētas pašvaldības Administratīvā komisija	3	0		3	1
Jelgavas valstspilsētas pašvaldības Administratīvās komisijas bērnu lietu apakškomisija	8	0		8	2
Jēkabpils novada pašvaldības Administratīvā komisija	6	0		6	4
Jūrmalas Administratīvā komisija	27	0		27	6

Iestādes nosaukums	Pārsūdzēti kopā	Augstākai amatpersonai		Tiesai	
		Pārsūdzēti	Atcelti	Pārsūdzēti	Atcelti
Krāslavas novada pašvaldības Administratīvā komisija	1	0		1	0
Kuldīgas novada Administratīvā komisija	7	0		7	0
Ķekavas novada domes Administratīvā komisija	5	0		5	1
Liepājas valstspilsētas pašvaldības Administratīvā komisija	11	1	0	10	7
Limbažu novada pašvaldības Administratīvā komisija	9	1	0	8	6
Līvānu novada domes Administratīvā komisija	1	0		1	1
Madonas novada pašvaldības Administratīvā komisija	2	0		2	2
Mārupes novada pašvaldības Administratīvā komisija	6	0		6	1
Ogres novada pašvaldības Administratīvā komisija	14	0		14	9
Olaines novada Administratīvā komisija	13	0		13	4
Preiļu novada pašvaldības Administratīvā komisija	2	0		2	1
Rēzeknes novada pašvaldības Administratīvā komisija	4	0		4	2
Rēzeknes valstspilsētas domes Administratīvā komisija	2	0		2	0
Rīgas valstspilsētas pašvaldības Administratīvā komisija	93	1	0	92	27
Rīgas valstspilsētas pašvaldības Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisija	52	40	17	12	2
Ropažu novada pašvaldības Administratīvā komisija	21	0		21	17
Salaspils novada pašvaldības Administratīvā komisija	42	0		42	20
Saldus novada domes Administratīvā komisija	2	0		2	1
Saulkrastu novada domes Administratīvā komisija	6	2	1	4	1
Siguldas novada pašvaldības Administratīvā komisija	13	0		13	4
Smiltenes novada pašvaldības Administratīvā komisija	1	0		1	1
Talsu novada Administratīvā komisija	9	0		9	0
Tukuma novada domes Administratīvā komisija	8	0		8	3
Valmieras novada pašvaldības Administratīvā komisija	5	0		5	4

Iestādes nosaukums	Pārsūdzēti kopā	Augstākai amatpersonai		Tiesai	
		Pārsūdzēti	Atcelti	Pārsūdzēti	Atcelti
Ventspils novada domes Administratīvā komisija	4	0		4	4
Ventspils valstspilsētas pašvaldības Administratīvā komisija	102	0		102	3
Kopā	568	55	20	513	166
Atcelti kopā %			36 %		32 %
Atcelti kopā % (augstākā iestādē un tiesā)					33 %

1. piezīme

Ar atceltajiem lēmumiem, ko atcēlusi augstāka amatpersona vai tiesa tiek saprasts lēmums:

- 1) Par lēmuma atcelšanu pilnībā vai tā daļā un jauna lēmuma par soda piemērošanu pieņemšanu
- 2) Par lēmuma atcelšanu un lietas izbeigšanu
- 3) Par prettiesiska lēmuma atcelšanu
- 4) Par prettiesiska lēmuma atcelšanu un administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu
- 5) Par prettiesiska lēmuma atcelšanu un soda piemērošanu
- 6) Par soda mēra grozīšanu
- 7) Tiesas lēmums “Par lēmuma atcelšanu pilnībā vai tā daļā un jauna lēmuma par soda piemērošanu pieņemšanu”
- 8) Tiesas lēmums “Par lēmuma atcelšanu un lietas izbeigšanu”
- 9) Tiesas lēmums “Par soda mēra grozīšanu”

2. piezīme

Ar noraidītajām sūdzībām, ko noraidījusi augstāka amatpersona vai tiesa tiek saprasts lēmums:

- 1) Par lēmuma atstāšanu negrozītu, bet sūdzību noraidīt
- 2) Par protesta noraidīšanu
- 3) Tiesas lēmums “Par lēmuma atstāšanu negrozītu, bet sūdzību noraidīt”

3. piezīme

Nav iekļauti lēmumi:

- 1) Par sūdzības atstāšanu bez virzības
- 2) Par sūdzības uzskatīšanu par neiesniegtu
- 3) Tiesas lēmums “Par atteikumu pieņemt sūdzību”

12. pielikums. Iespējamā Komisijai piekritīgo administratīvā pārkāpuma lietu piekritība pēc reformas

Nozaru likums	Lēmumu par sodu skaits					Komisiju lietu īpatsvars, %	Iespējamā Komisijas lietu piekritība, veicot reformu
	Komisijas	Pašvaldību iestādes, izņemot Komisiju	Valsts iestādes, izņemot Valsts policiju	Valsts policija	Kopā visas iestādes		
Administratīvo sodu likums par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā	255	17967	5523	28239	51984	0,5%	Valsts/pašvaldības iestādes
Aizsargjoslu likums	47	236	73	3	359	13%	Valsts/pašvaldības iestādes
Atkritumu apsaimniekošanas likums	3706	2	256		3964	93%	Valsts/pašvaldības iestādes
Augu aizsardzības likums	476		138		614	78%	Valsts/pašvaldības iestādes
Autopārvadājumu likums	49	2277		4832	7158	1%	Pašvaldības policija/Valsts policija
Bērnu tiesību aizsardzības likums	5992	4	42	51	6089	98%	Pašvaldību iestādes
Būvniecības likums	353	459	110		922	38%	Pašvaldību iestādes
Ceļu satiksmes likums	634	68746	11466	337446	418292	0%	Pašvaldību iestādes
Dzīvesvietas deklarēšanas likums	28	2459	365	5671	8523	0%	Pašvaldību iestādes
Dzīvnieku aizsardzības likums	2377	1	434	274	3086	77%	Pašvaldību iestādes
Dzīvojamo māju pārvaldīšanas likums*	185	0	0	0	185	100%	Pašvaldību iestādes
Dzīvojamo telpu īres likums*	24				24	100%	Pašvaldību iestādes
Elektronisko sakaru likums	64		3	1	68	94%	Valsts iestādes
Enerģētikas likums*	206				206		Pašvaldības policija/Valsts policija
Izglītības likums	9		1		10	90%	Pašvaldību iestādes
Latvijas valsts karoga likums	43	35		2	80	54%	Pašvaldību iestādes
Meža likums	164		397		561	29%	Valsts iestādes
Patērētāju tiesību aizsardzības likums	23		42	5	70	33%	Valsts iestādes
Ugunsdrošības un ugunsdzēsības likums	25		311	2	338	7%	Valsts iestādes
Zvejniecības likums	1016	2			1018	100%	Pašvaldību iestādes

* Pārkāpumu izskatīšanas kompetence ir tikai Komisijai.

Atsauces

- ¹ Tieslietu ministrijas 11.03.2025. vēstule Nr. 1-17/796 “Par pašvaldību administratīvajām komisijām administratīvās atbildības sistēmā”.
- ² Valsts kontroles lietderības revīzijas “Vai bērnam ar uzvedības problēmām un tā ģimenei ir iespēja saņemt nepieciešamo atbalstu?” ziņojuma 131. lpp. Pieejams Valsts kontroles tīmekļvietnes lvk.gov.lv sadaļā “Noslēgtās revīzijas”. Skatīts 23.05.2025.
- ³ Iekšlietu ministrijas pārskati par situāciju nepilngadīgo noziedzības stāvokli un noziedzīgos nodarījumus cietušajiem bērniem 2023. un 2024. gadā. Pieejami: <https://www.iem.gov.lv/lv/citi-parskati>. Resurss skatīts 02.06.2025.
- ⁴ Viena naudas soda vienība ir pieci euro (Administratīvā atbildības likuma 16.panta otrā daļa)
- ⁵ Tieslietu ministrijas 11.03.2025. vēstule Nr. 1-17/796 “Par pašvaldību administratīvajām komisijām administratīvās atbildības sistēmā”.
- ⁶ E. Jostsons. “Padomju valsts pārvaldes demokrātiskie pamatprincipi”. Rīga, Latvijas valsts izdevniecība, 1964, – 50. lpp. I. Bišers, A. Pāže. Administratīvā atbildība. Rīga, Avots, 1988, – 98. lpp.
- ⁷ Šo valsts orgānu vārdā pārkāpumu lietas vienpersoniski izskata amatpersonas, kam piešķirtas attiecīgas tiesības.
- ⁸ E. Jostsons. “Administratīvā atbildība”. Rīga, Liesma, 1967, – 37. lpp.
- ⁹ E. Jostsons. “Administratīvā atbildība”. Rīga, Liesma, 1967, – 36. lpp.
- ¹⁰ E. Jostsons. “Administratīvā atbildība”. Rīga, Liesma, 1967, – 15. lpp.
- ¹¹ E. Jostsons. “Administratīvā atbildība”. Rīga, Liesma, 1967, – 15. lpp.
- ¹² I. Bišers, A. Pāže. “Administratīvā atbildība”. Rīga, Avots, 1988, – 97. lpp.
- ¹³ E. Jostsons. “Administratīvā atbildība”. Rīga, Liesma, 1967, – 45. lpp.
- ¹⁴ E. Jostsons. “Administratīvā atbildība”. Rīga, Liesma, 1967, – 41. lpp.
- ¹⁵ Piemēram, Madonas novada pašvaldības administratīvās komisijas priekšsēdētāja vietniece ir šī novada pašvaldības deputāte.
- ¹⁶ Administratīvās atbildības likuma 6. panta otrā daļa.
- ¹⁷ Administratīvās atbildības likuma 13. un 14. pants.
- ¹⁸ I. Bišers, A. Pāže. “Administratīvā atbildība”. Rīga, Avots, 1988, – 99.lpp.
- ¹⁹ Autoru kolektīvs E. Danovska un G. Kūtra zinātniskajā redakcijā. “Administratīvo pārkāpumu tiesības. Administratīvās atbildības likuma skaidrojumi”. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2020, – 52. lpp.
- ²⁰ Likumprojekts “Administratīvo pārkāpumu procesa likums” (Nr. 1160/Lp11) un likumprojekts „Administratīvās atbildības likums” (Nr. 16/Lp12).
- ²¹ Tieslietu ministrijas 11.03.2025. vēstule Nr. 1-17/796 “Par pašvaldību administratīvajām komisijām administratīvās atbildības sistēmā”.
- ²² Reģistrācijas numurs 40008020804.
- ²³ Biedrības “Latvijas Pašvaldību savienība” 18.02.2025. vēstule Nr. 202501/SAN87/NOS25 “Par viedokļa sniegšanu lietderības revīzijas ietvaros”.
- ²⁴ Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas 29.10.2019. vēstule Nr. 1-131/10104 “Par priekšlikumu iesniegšanu likumprojektam “Grozījumi likumā “Par pašvaldībām”””.
- ²⁵ Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas 07.03.2025 vēstule Nr. 1-13/1291 “Par viedokļa sniegšanu lietderības revīzijas Nr. 2.4.1-47/2024 ietvaros”.

- ²⁶ 18.03.2025. e-pasta vēstule no Igaunijas augstākās revīzijas iestādes un 02.04.2025. e-pasta vēstule no Lietuvas augstākās revīzijas iestādes.
- ²⁷ Administratīvās atbildības likuma 1. pants.
- ²⁸ Satversmē nostiprināto vērtību aizsardzība: dažādu tiesību nozaru perspektīva. Latvijas Universitātes 77. starptautiskās zinātniskās konferences rakstu krājums. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds, 2019, – 466. lpp.
- ²⁹ Administratīvās atbildības likuma 2. panta pirmā daļa.
- ³⁰ Plašāk sk. E. Danovskis. “Administratīvās tiesības. Raksti.” Rīga: Tiesu namu aģentūra, 2022, – 55. lpp.
- ³¹ Administratīvās atbildības likuma 115. panta pirmā un trešā daļa.
- ³² Administratīvās atbildības likuma 115. panta trešā daļa.
- ³³ Lēmumi par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu, par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu un soda piemērošanu, par soda piemērošanu.
- ³⁴ Pašvaldību likuma 24. panta otrā daļa.
- ³⁵ Pašvaldību likuma 24. panta pirmā daļa.
- ³⁶ Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 17. pants, likuma “Par Latvijas valsts himnu” 8. pants, Ģerboņu likuma 12. pants, likuma “Par Latvijas valsts ģerboni” 14. pants, Latviešu vēsturisko zemju ģerboņu likuma 11. pants.
- ³⁷ Tieslietu ministrijas 11.03.2025. vēstule Nr. 1-17/796 “Par pašvaldību administratīvajām komisijām administratīvās atbildības sistēmā”.
- ³⁸ Administratīvās atbildības likuma 6. panta otrā daļa, 152. panta pirmā daļa.
- ³⁹ Pašvaldību sniegtās atbildes uz Tieslietu ministrijas 07.07.2023. vēstulē Nr. 1-17/2109 uzdotajiem jautājumiem par administratīvās komisijas un apakškomisijas darbību (dati par 2021., 2022. gadu un 2023. gada 1. pusgadu).
- ⁴⁰ Revīzijas apjomā iekļauto pašvaldību Komisijas locekļu aptaujas dati (aptauja veikta laikā 12.12.2024. līdz 12.03.2025.).
- ⁴¹ $6,8 = 8 * 71 \% * 1,2h$.
- ⁴² Saskaņā ar Pašvaldību likuma 24. panta pirmo daļu.
- ⁴³ Lēmumi par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu, par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu un soda piemērošanu, par soda piemērošanu revidējamā laika posmā.
- ⁴⁴ Kuldīgas novada domes Administratīvās komisijas nolikums, apstiprināts ar Kuldīgas novada domes 01.07.2021. sēdes lēmumu (prot. Nr. 2, p.7).
- ⁴⁵ Daugavpils valstspilsētas pašvaldības Administratīvās komisijas nolikums, apstiprināts ar Daugavpils pilsētas domes 28.08.2020. lēmumu Nr. 371 (protokols Nr. 34, 7. §), grozīts ar domes 29.07.2021. lēmumu Nr. 485 un domes 11.07.2024. lēmumu Nr. 383.
- ⁴⁶ Cēsu, Dienvidkurzemes novada pašvaldība, Daugavpils un Liepājas valstspilsētas pašvaldība.
- ⁴⁷ 06.06.2024. Valsts kontroles intervija ar Cēsu novada pašvaldību.
- ⁴⁸ Tieslietu ministrijas 24.02.2023. vēstule Nr. 1-13/10/622 Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai “Par Dobeles novada domes 2023. gada 26. janvāra saistošajiem noteikumiem Nr. 2”.
- ⁴⁹ Tieslietu ministrijas 11.03.2025 vēstule Nr. 1-17/796 “Par pašvaldību administratīvajām komisijām administratīvās atbildības sistēmā”.
- ⁵⁰ Cēsu novada domes 14.09.2023. saistošo noteikumu Nr. 18 “Par Cēsu novada teritorijas kopšanu un būvju uzturēšanu” 21. un 22. punkts.
- ⁵¹ Cēsu novada domes 02.12.2021. saistošo noteikumu Nr. 20 “Par Cēsu novada teritorijas kopšanu un būvju uzturēšanu” 31. un 32. punkts (spēkā līdz 12.02.2024.).

- ⁵² Daugavpils pilsētas domes 28.11.2019. saistošo noteikumu Nr. 26 “Grozījumi Daugavpils pilsētas domes 2019.gada 28.jūnija saistošajos noteikumos Nr.14 “Saistošie noteikumi par decentralizēto kanalizācijas pakalpojumu sniegšanas un uzskaites kārtību Daugavpils pilsētā”” 1.1. apakšpunkts.
- ⁵³ Jēkabpils novada domes 25.01.2024. saistošo noteikumu Nr. 1 “Saistošie noteikumi par mājas (istabas) dzīvnieku turēšanu Jēkabpils novadā” 19. un 20. punkts.
- ⁵⁴ Jēkabpils novada domes 28.04.2022. saistošo noteikumu Nr. 12 “Saistošie noteikumi par mājas (istabas) dzīvnieku turēšanu Jēkabpils novadā” 19. un 20. punkts (spēkā līdz 05.03.2024.).
- ⁵⁵ Kuldīgas novada domes 28.03.2024. saistošo noteikumu Nr. 5/2024 “Kuldīgas novada teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas saistošie noteikumi” 21. un 22. punkts.
- ⁵⁶ Kuldīgas novada domes 27.10.2022 saistošo noteikumu Nr. KNP/2022/29 “Kuldīgas novada teritorijas kopšanas un būvju uzturēšanas saistošie noteikumi” 20. un 21. punkts (spēkā līdz 18.06.2024.).
- ⁵⁷ Liepājas pilsētas domes 21.05.2020. saistošo noteikumu Nr. 26 “Grozījumi Liepājas pilsētas domes 12.07.2018. saistošajos noteikumos Nr. 15 “Par mājas (istabas) dzīvnieku turēšanu Liepājas pilsētā”” 1.3. apakšpunkts.
- ⁵⁸ Liepājas pilsētas domes 12.07.2018. saistošo noteikumu Nr. 15 “Par mājas (istabas) dzīvnieku turēšanu Liepājas pilsētā” 16. punkts.
- ⁵⁹ Madonas novada pašvaldības 20.11.2019. saistošo noteikumu Nr. 27 “Grozījumi Madonas novada pašvaldības 23.09.2010. saistošajos noteikumos Nr. 33 “Madonas novada pašvaldības teritorijas un tajā esošo būvju uzturēšanas un tām pieguļošo publiskajā lietošanā esošo teritoriju kopšanas noteikumi”” 1.2. apakšpunkts.
- ⁶⁰ Madonas novada pašvaldības 23.09.2010. saistošo noteikumu Nr. 33 “Madonas novada pašvaldības teritorijas un tajā esošo būvju uzturēšanas un tām pieguļošo publiskajā lietošanā esošo teritoriju kopšanas noteikumi” 5.1.-5.2. apakšpunkts.
- ⁶¹ Tieslietu ministrijas 11.03.2025 vēstule Nr. 1-17/796 “Par pašvaldību administratīvajām komisijām administratīvās atbildības sistēmā”.
- ⁶² Sk., piemēram, likumprojekta “Grozījumi Aizsargjoslu likumā” (Nr. 597/Lp13) sākotnējās ietekmes novērtējuma ziņojuma anotāciju, likumprojekta “Grozījumi Dzīvnieku aizsardzības likumā” (Nr. 148/Lp14) anotāciju.
- ⁶³ Piemēram, ja administratīvā pārkāpuma procesu var uzsākt dažādu iestāžu amatpersonas, tad, lai nodrošinātu vienotu praksi konkrētajās lietās, paredz, ka lietu izskatīs tikai vienas iestādes amatpersonas.
- ⁶⁴ Likumprojekta “Grozījumi Sugu un biotopu aizsardzības likumā” (Nr. 491/Lp14) anotācija.
- ⁶⁵ Likumprojekta “Grozījumi Autopārvadājumu likumā” (Nr. 368/Lp14) anotācija.
- ⁶⁶ Likumprojekta “Grozījumi Zvejniecības likumā” (Nr. 1250/Lp13) anotācija.
- ⁶⁷ Tieslietu ministrijas 11.03.2025 vēstule Nr. 1-17/796 “Par pašvaldību administratīvajām komisijām administratīvās atbildības sistēmā”.
- ⁶⁸ Tieslietu ministrijas 11.03.2025 vēstule Nr. 1-17/796 “Par pašvaldību administratīvajām komisijām administratīvās atbildības sistēmā”.
- ⁶⁹ Likumprojekta “Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā” (Nr.98/Lp13) anotācija.
- ⁷⁰ Likumprojekta “Grozījumi Atkritumu apsaimniekošanas likumā” (Nr. 474/Lp13) anotācija.
- ⁷¹ Likumprojekta “Grozījumi Sugu un biotopu aizsardzības likumā” (Nr. 491/Lp14) anotācija.
- ⁷² Sk. Ministru kabineta 14.07.2008. noteikumos Nr. 559 “Invazīvo augu sugas – Sosnovska latvāņa – izplatības ierobežošanas noteikumi”, Pašvaldību likuma 24. pantu.
- ⁷³ Administratīvās atbildības likuma 133. panta pirmā daļa.
- ⁷⁴ Lēmumi par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu, par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu un soda piemērošanu, par soda piemērošanu revidējamā laika posmā.

⁷⁵ Dienu skaits no lietas uzsākšanas līdz lēmuma pieņemšanas dienai. Nav iekļautas lietas, kurās pārkāpuma process uzsākts un lēmums pieņemts tajā pašā dienā – tādas bija tikai tiešās pārvaldes iestādēm, kopumā 352 902 Valsts policijai, pārējām iestādēm – 24 989.

⁷⁶ Likums “Par nodokļiem un nodevām”, Darba likums, Administratīvo sodu likums par pārkāpumiem pārvaldes, sabiedriskās kārtības un valsts valodas lietošanas jomā, Muitas likums, Zvejniecības likums, Grāmatvedības likums, Maksātnespējas likums, Imigrācijas likums, Pārtikas aprītes uzraudzības likums.

⁷⁷ Revīzijas apjomā iekļauto Komisijas locekļu aptaujas dati (aptauja veikta no 12.12.2024. līdz 12.03.2025.).

⁷⁸ Aplēsei piemēroti CSP dati par 2024. gada vidējo mēneša darba algu pašvaldībās un citās pašvaldību struktūru iestādēs, kas 2024. gadā bija 1351 *euro*, attiecīgi vidējā darba algas stundas likme bija 8,09 *euro* (stundas likme aprēķināta vidējo mēneša darba algu dalot ar 2024. gada mēneša vidējo darba stundu skaitu – 166,92 stundām). Sk.: https://admin.stat.gov.lv/system/files/publication/202505/Nr_10_Darba_samaksa_un_darbaspeka_izmaksas_2024_%2825_00%29_LV.pdf. Resurss skatīts 05.06.2025.

⁷⁹ Pieņemot, ka komisijas sēdēs piedalās visi tās locekļi.

⁸⁰ Aprēķinam piemērota revidentu aplēse par valsts pārvaldes iestāžu amatpersonu izmaksām vidēji uz vienu lietu, kas ir 14,84 *euro*. 2024. gadā pašvaldību Komisijas pieņēma 13 443 gala lēmumus pārkāpumu lietās. Ja pieņemam, ka izmaksas vidēji uz vienu lietu ir 14,84 *euro*, kopējās izmaksas atlīdzībai pašvaldību komisiju locekļiem būtu 199,5 tūkst. *euro*, pie 2024. gada izmaksām uz vienu lietu 98,18 *euro*, kopējās izmaksas 2024. gadā bija aplēstas 1,320 milj. *euro*, starpība 1,120 milj. *euro*, kas ir aplēstais izmaksu ietaupījums.

⁸¹ Revidentu aplēsei izmantoti Aptaujā sniegtie dati, pieņemot, ka viena Komisijas sēde ilgst vidēji divas stundas. No Aptaujas izmantoti dati par 2024. gadā notikušajām Komisiju sēdēm un Komisijas locekļu skaitu, kas vienlaikus bija nodarbināti citos amatos pašvaldībā, kā arī informācija par Komisijas sēdes norises laiku pašvaldības normālajā darba laikā. Aprēķinam piemērota vidējās algas stundas likme 2024. gadā – 8,09 *euro*/stundā.

⁸² Talsu novada pašvaldības 27.03.2025. vēstule Nr. TNPCP/25/12-3/594/N “Par viedokļa sniegšanu”.

⁸³ Kopējais rādītājs atceltajiem lēmumiem augstākā iestādē un pirmās instances tiesā.

⁸⁴ T. sk. Rīgas valstspilsētā 30 %.

⁸⁵ Ja izlase ir 210, pie pārlicības līmeņa 95 % rezultātus var attiecināt uz visiem pieņemtajiem lēmumiem, ņemot vērā pieļaujamo kļūdu $\pm 6-7\%$.

⁸⁶ Administratīvās atbildības likuma 137. panta pirmā un ceturtā daļa.

⁸⁷ Covid-19 infekcijas izplatības pārvaldības likuma 9. panta pirmā daļa (spēkā līdz 31.12.2023).

⁸⁸ Iepirkumu uzraudzības biroja 26.02.2025. elektroniskā pasta vēstule, Maksātnespējas kontroles dienesta 26.02.2025. vēstule Nr. 1-55n/2025/72, Valsts vides dienesta 24.02.2025. vēstule Nr. 2.3/CS/314/2025.

⁸⁹ Aptaujā Salaspils novada pašvaldības Administratīvā komisija norādīja, ka visas pārkāpumu lietas tiek izskatītas rakstveida procesā.

⁹⁰ Vidējais svērtais rādītājs.

⁹¹ Salīdzinot ar vienpersonisku lēmuma pieņemšanas formu tiešās valsts pārvaldes iestādēs.

⁹² G. Starlings. “Valsts sektora pārvalde”. – Rīga: Valsts administrācijas skola, 1999, – 271. lpp.

⁹³ G. Starlings. “Valsts sektora pārvalde”. – Rīga: Valsts administrācijas skola, 1999, – 271. lpp.

⁹⁴ G. Starlings. “Valsts sektora pārvalde”. – Rīga: Valsts administrācijas skola, 1999, – 271. lpp.

⁹⁵ Apmeklētības rādītājs noskaidrots, pārbaudot Komisijas locekļu dalību 2023. gada sēdēs.

⁹⁶ Saskaņā ar Cēsu novada pašvaldības Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisijas nolikumu (Cēsu novada domes 27.01.2022. nolikums Nr. 4, apstiprināts ar Cēsu novada domes 27.01.2022. lēmumu Nr. 7) tajā jābūt sešiem locekļiem. Ar Cēsu novada domes 09.11.2023. lēmumu Nr. 577 (protokols Nr. 12, 5. punkts) apakškomisija izveidota piecu locekļu sastāvā.

⁹⁷ Dzīvesvietas deklarēšanas likuma 17. pants, likuma “Par Latvijas valsts himnu” 8. pants, Ģerboņu likuma 12. pants, likuma “Par Latvijas valsts ģerboni” 14. pants, Latviešu vēsturisko zemju ģerboņu likuma 11. pants.

⁹⁸ Tieslietu ministrijas 11.03.2025. vēstule Nr. 1-17/796 “Par pašvaldību administratīvajām komisijām administratīvās atbildības sistēmā”.

⁹⁹ Cēsu novada un Liepājas valstspilsētas Apakškomisijas lēmumi ir pārsūdzami Komisijā, bet Kuldīgas novada Apakškomisijas lēmumi – tiesā.

¹⁰⁰ Cēsu novada pašvaldības 27.01.2022. nolikuma Nr. 4 “Cēsu novada pašvaldības Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisijas nolikums” 6.1. apakšpunkts, Liepājas valstspilsētas pašvaldības domes 13.06.2024. nolikuma Nr. 13 “Liepājas valstspilsētas pašvaldības Administratīvās komisijas un Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisijas nolikums” 49. punkts.

¹⁰¹ Kuldīgas novada domes Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisijas nolikuma (apstiprināts ar Kuldīgas novada domes 01.07.2021. sēdes lēmumu (prot. Nr. 2, p. 7.)) 4.4. apakšpunkts.

¹⁰² Cēsu novada domes 27.01.2022. nolikuma Nr. 3 “Cēsu novada pašvaldības Administratīvās komisijas nolikums” 1. punkts. Madonas novada pašvaldības Administratīvās komisijas nolikuma 17. punkts, apstiprināts ar Madonas novada pašvaldības domes 29.09.2022. lēmumu Nr. 638 (prot. Nr. 21, 31. p.). Liepājas valstspilsētas pašvaldības domes 13.06.2024. nolikuma Nr. 13 “Liepājas valstspilsētas pašvaldības Administratīvās komisijas un Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisijas nolikums” 2. punkts.

¹⁰³ Dišlers K. “Ievads administratīvo tiesību zinātnē”. – Rīga, TNA, 2002, 194., 195. lpp.

¹⁰⁴ Dišlers K. “Ievads administratīvo tiesību zinātnē”. – Rīga, TNA, 2002, 194., 195. lpp.

¹⁰⁵ Valsts kontroles 29.01.2025. veiktā aptauja “Aptauja par pašvaldību administratīvajām komisijām un to apakškomisijām” un “Aptauja par pašvaldību administratīvajām komisijām”.

¹⁰⁶ Preiļu un Alūksnes novada pašvaldību administratīvā komisija.

¹⁰⁷ Cēsu novada domes 27.01.2022. nolikuma Nr. 3 “Cēsu novada pašvaldības Administratīvās komisijas nolikums” 3.9. apakšpunkts.

¹⁰⁸ Kuldīgas novada domes Administratīvās komisijas nolikuma 3.6. punkts. Nolikums apstiprināts ar Kuldīgas novada domes 01.07.2021. sēdes lēmumu (prot. Nr. 2, p. 7).

¹⁰⁹ Daugavpils pilsētas pašvaldības 28.08.2020. nolikuma Nr.5 “Daugavpils pilsētas pašvaldības Administratīvās komisijas nolikums” 15. punkts.

¹¹⁰ Komisijas locekļu aptauja, veikta laika posmā no 26.02.2025. līdz 11.03.2025.

¹¹¹ Daugavpils pašvaldības centrālās pārvaldes Juridiskā departamenta reglamenta 7. punkts (reglaments apstiprināts ar 02.01.2023. izpilddirektora rīkojumu Nr. 3e).

¹¹² Satversmes tiesas judikatūra (2020). Latvijas Republikas Satversmes 92.pants: tiesības uz taisnīgu tiesu, 46. lp. Pieejams: https://www.satv.tiesa.gov.lv/wp-content/uploads/2023/12/Gramaturnals_Latvijas-Republikas-Satversmes-92.-pant.pdf. Resurss skatīts 17.07.2024.

¹¹³ Administratīvās atbildības likuma 138. panta pirmā daļa.

¹¹⁴ Administratīvās atbildības likuma 138. panta otrajā daļā uzskaitīta sēdes protokolā norādāmā informācija.

¹¹⁵ Kuldīgas novada domes Administratīvās komisijas nolikums un Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisijas nolikums. Apstiprināts ar Kuldīgas novada domes 01.07.2021. sēdes lēmumu (prot. Nr. 2, p. 7).

- ¹¹⁶ Pārskats par 26.11.2024. tālruņa sarunās ar pašvaldību Komisiju pārstāvjiem iegūto informāciju.
- ¹¹⁷ Daugavpils pilsētas pašvaldības 28.08.2020. nolikuma Nr. 5 “Daugavpils pilsētas pašvaldības Administratīvās komisijas nolikums”, apstiprināts ar Daugavpils pilsētas domes 28.08.2020. lēmumu Nr. 371, 20. punkts.
- ¹¹⁸ Liepājas valstspilsētas pašvaldības domes 13.06.2024. nolikuma Nr. 13 “Liepājas valstspilsētas pašvaldības Administratīvās komisijas un Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisijas nolikums” 40. punkts.
- ¹¹⁹ Piemēram, Daugavpils valstspilsētā Komisijas sēdēs locekļi sagatavo balsošanas lapas, kurās norādīti locekļu balsojumi par katru izskatāmo administratīvā pārkāpuma lietu.
- ¹²⁰ Dienvidkurzemes novada Komisija un Liepājas valstspilsētas Komisija (no 02.09.2024.) protokolē sēžu gaitu.
- ¹²¹ Dienvidkurzemes novada pašvaldība.
- ¹²² Valsts revidentu 12.02.2025. sapulce ar Jēkabpils novada Administratīvās komisijas pārstāvi.
- ¹²³ Komisiju locekļu aptauja, veikta 26.11.2024.
- ¹²⁴ Ja izlase ir 210, pie pārlicēšības līmeņa 95 % rezultātus var attiecināt uz visiem pieņemtajiem lēmumiem, ņemot vērā pieļaujamo kļūdu $\pm 6-7\%$.
- ¹²⁵ Lēmumi par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu, par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu un soda piemērošanu, par soda piemērošanu.
- ¹²⁶ Kopumā saņemtas 40 pašvaldību atbildes. Salaspils, Ogres un Dobeles novada pašvaldības neiesniedza atbildes.
- ¹²⁷ Kalniņš V. “Tiesu vara un korupcija”. 2001, 95., 96 lpp. Pieejams: https://www.lai.lv/publikacijas/tiesu-vara-un-korupcija-47?get_file=1. Resurss skatīts 02.01.2025.
- ¹²⁸ Aprēķins veikts, revidentiem pieņemot, ka atcelto lēmumu īpatsvars sasniedz tiešās valsts pārvaldes iestāžu tiesā atcelto lēmumu īpatsvaru (18 %) – sk. revīzijas ziņojuma 6. tabulu.
- ¹²⁹ Viedās administrācijas un reģionālās attīstības ministrijas 07.03.2025. vēstule Nr. 1-13/1291 “Par viedokļa sniegšanu lietderības revīzijas Nr. 2.4.1-47/2024 ietvaros”.
- ¹³⁰ Tieslietu ministrijas 11.03.2025 vēstule Nr. 1-17/796 “Par pašvaldību administratīvajām komisijām administratīvās atbildības sistēmā” un Latvijas pašvaldību savienības 18.02.2025. vēstule Nr. 202501/SAN87/NOS25 “Par viedokļa sniegšanu lietderības revīzijas ietvaros”.
- ¹³¹ Valsts kontroles lietderības revīzijas “Vai bērnam ar uzvedības problēmām un tā ģimenei ir iespēja saņemt nepieciešamo atbalstu?” ziņojuma kopsavilkuma 10. lpp. Pieejams Valsts kontroles tīmekļvietnes lrk.gov.lv sadaļā “Noslēgtās revīzijas”. Skatīts 23.05.2025.
- ¹³² Sk. Administratīvās atbildības likuma 6. panta otro daļu, 152. panta pirmo daļu.
- ¹³³ Valsts kontroles lietderības revīzijas “Vai bērnam ar uzvedības problēmām un tā ģimenei ir iespēja saņemt nepieciešamo atbalstu?” ziņojuma 97.–98. lpp. Pieejams Valsts kontroles tīmekļvietnes lrk.gov.lv sadaļā “Noslēgtās revīzijas”. Skatīts 23.05.2025.
- ¹³⁴ Likuma “Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem” 10.¹ panta trešās daļas 5. punkts.
- ¹³⁵ Valsts kontroles lietderības revīzijas “Vai bērnam ar uzvedības problēmām un tā ģimenei ir iespēja saņemt nepieciešamo atbalstu?” ziņojuma 97.–98. lpp. Pieejams Valsts kontroles tīmekļvietnes lrk.gov.lv sadaļā “Noslēgtās revīzijas”. Skatīts 23.05.2025.
- ¹³⁶ Administratīvās atbildības likuma 6. panta otrā daļa.
- ¹³⁷ Valsts kontroles lietderības revīzijas “Vai bērnam ar uzvedības problēmām un tā ģimenei ir iespēja saņemt nepieciešamo atbalstu?” ziņojuma 122. lpp. Pieejams Valsts kontroles tīmekļvietnes sadaļā “Noslēgtās revīzijas”. Skatīts 23.05.2025.
- ¹³⁸ Valsts kontroles lietderības revīzijas “Vai bērnam ar uzvedības problēmām un tā ģimenei ir iespēja saņemt nepieciešamo atbalstu?” ziņojuma kopsavilkuma 10. lpp. Pieejams Valsts kontroles tīmekļvietnes sadaļā “Noslēgtās revīzijas”. Skatīts 23.05.2025.

¹³⁹ Valsts kontroles lietderības revīzijas “Vai bērnam ar uzvedības problēmām un tā ģimenei ir iespēja saņemt nepieciešamo atbalstu?” ziņojums. Pieejams Valsts kontroles tīmekļvietnes lvk.gov.lv sadaļā “Noslēgtās revīzijas”. Skatīts 23.05.2025.

¹⁴⁰ Likumprojekts “Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā” Nr. 24-TA-2019. Pieejams: https://tapportals.mk.gov.lv/legal_acts/a4a1e145-e79e-45e7-bd77-fcfe35a627be. Skatīts 23.05.2025.

¹⁴¹ Likumprojekta “Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā” Nr. 24-TA-2019 anotācija. Pieejams: <https://tapportals.mk.gov.lv/annotation/26936bea-6fdd-4660-b7ec-ee22ead05860>. Skatīts 23.05.2025.

¹⁴² Likumprojekta “Grozījumi Bērnu tiesību aizsardzības likumā” Nr. 24-TA-2019 anotācija. Pieejams: <https://tapportals.mk.gov.lv/annotation/26936bea-6fdd-4660-b7ec-ee22ead05860>. Skatīts 23.05.2025.

¹⁴³ Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6. panta otrā daļa.

¹⁴⁴ Bērnu tiesību aizsardzības likuma 6. panta 2.¹ daļa.

¹⁴⁵ Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 24. pants. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=celex%3A12016P%2FTXT>. Skatīts 28.05.2025.

¹⁴⁶ ANO Bērnu tiesību konvencija. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/1150>. Skatīts 28.05.2025.

¹⁴⁷ Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencija. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/lv/starptautiskie-ligumi/id/649>. Skatīts 28.05.2025.

¹⁴⁸ Eiropas Padomes Stratēģija bērnu tiesību jomā (2022.–2027. gads) “Bērnu tiesības praksē: no konsekvantas īstenošanas līdz kopīgai inovācijai”. Pieejams: <https://www.vvc.gov.lv/lv/starptautiskie-tiesibu-akti/eiropas-padomes-strategija-bernu-tiesibu-joma-2022-2027-gads-bernu-tiesibas-prakse-no-konsekvantas-istenosanas-lidz-kopigai-inovacijai>. Skatīts 29.05.2025.

¹⁴⁹ Eiropas Padomes Ministru komitejas pamatnostādnes par bērniem draudzīgu tiesu sistēmu, 2010. Pieejams: <https://op.europa.eu/lv/publication-detail/-/publication/5f031e5d-9f09-11e5-8781-01aa75ed71a1>. Skatīts 29.05.2025.

¹⁵⁰ Eiropas Padomes Ministru komitejas pamatnostādnes par bērniem draudzīgu tiesu sistēmu, 2010, 19. lpp. Pieejams: <https://op.europa.eu/lv/publication-detail/-/publication/5f031e5d-9f09-11e5-8781-01aa75ed71a1>. Skatīts 29.05.2025.

¹⁵¹ Eiropas Padomes Ministru komitejas pamatnostādnes par bērniem draudzīgu tiesu sistēmu, 2010, 70.–72.punkts. Pieejams: <https://rm.coe.int/16804b2cf3>. Skatīts 29.05.2025..

¹⁵² Likuma “Par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu piemērošanu bērniem” 18. panta otrā daļa un 21. panta otrā daļa.

¹⁵³ Ministru kabineta 12.09.2017. noteikumi Nr. 545 “Noteikumi par institūciju sadarbību bērnu tiesību aizsardzībā”.

¹⁵⁴ Eiropas Komisijas ieteikums par integrētu bērnu aizsardzības sistēmu izstrādi un stiprināšanu bērna interesēs (ES) 2024/1238, 45. un 51.–53. punkts. Pieejams: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202401238#rct_22. Skatīts 29.05.2025.

¹⁵⁵ Par Valsts kontrolē piemērotajiem revīziju standartiem plašāk sk. Valsts kontroles interneta mājas lapā lvk.gov.lv. Pieejams: <https://lvk.gov.lv/lv/par-mums/valsts-kontrole/normativie-akti/reviziju-standarti>

¹⁵⁶ Sk., piemēram, 2017. gada lietderības revīzijas “Vai pašvaldības administratīvais resurss tās funkciju īstenošanai tiek izlietots produktīvi un ekonomiski?” un 2022. gada lietderības revīzijas “Izaicinājumi pašvaldību personālpolitikā (cilvēkresursu politikā), noslēdzoties pašvaldību teritoriālajai reformai” ziņojumus. Pieejami: lvk.gov.lv sadaļā “Noslēgtās revīzijas”.

¹⁵⁷ Lēmumi par administratīvā pārkāpuma procesa izbeigšanu, par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu un soda piemērošanu, par soda piemērošanu.

¹⁵⁸ Pārsvara lielums noteikts pēc revidentu ieskata.

¹⁵⁹ Saskaņā ar AAL 133. panta pirmo daļu administratīvā pārkāpuma lietu izskata un lēmumu pieņem pēc iespējas ātrāk, bet ne vēlāk kā viena mēneša laikā no dienas, kad pieņemts lēmums par administratīvā pārkāpuma procesa uzsākšanu. Ņemot vērā, ka šo termiņu, objektīvi pamatojot var arī pagarināt revidenti kā par vidējo mērķa vērtību izvēlējās 30 dienas.

¹⁶⁰ Izmaksu atšķirības noteiktas pēc revidentu ieskata.

¹⁶¹ Rādītājs noteikts par bāzi izmantojot 2017. gadā revīzijā Nr. 2.4.1-11/2016 konstatēto tiesā apelācijas kārtībā atcelto lēmumu īpatsvaru krimināllietās, kas bija 22 % un to, pēc revidenta ieskata, nosakot Komisijām par 3 procentpunktiem zemāku rādītāju, t.i. 25 %.

¹⁶² Rādītājs noteiktas pēc revidentu ieskata.

¹⁶³ Tieslietu ministrija norāda, ka dalītā kompetence tomēr ir izņēmuma gadījums, kas attiecīgi prasa īpašu pamatojumu (Tieslietu ministrijas 24.02.2023. vēstule Nr. 1-13/10/622 Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijai “*Par Dobeles novada domes 2023. gada 26. janvāra saistošajiem noteikumiem Nr. 2*”).

¹⁶⁴ Lai aprēķinātu korelācijas koeficientu starp divām datu kopām, izmantota *MS Excel CORREL* funkcija, kas izmanto šādu matemātisko formulu: $r = \frac{n(\sum xy) - (\sum x)(\sum y)}{\sqrt{[n(\sum x^2) - (\sum x)^2][n(\sum y^2) - (\sum y)^2]}}$, kur:

- r ir korelācijas koeficients; - n ir datu punktu skaits; - $\sum xy$ ir pāra punktu reizinājuma summa; - $\sum x$ ir x punktu summa; - $\sum y$ ir y punktu summa; - $\sum x^2$ ir summa no kvadrātveida x rādītājiem; - $\sum y^2$ ir kvadrātu y punktu summa.